

**A KISKUNHALASI REFORMÁTUS
KOLLÉGIUM**

KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLA

és a

GY. SZABÓ BÉLA ÁLTALÁNOS ISKOLA
/tagintézmény/

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2017

Tartalomjegyzék

1.	BEVEZETŐ	4
1.1.	TÖRVÉNYI HÁTTÉR	4
1.2.	A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEINEK KÜLDETÉSNYILATKOZATA	5
1.3.	AZ ISKOLÁK BEMUTATÁSA	6
2.	AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	8
2.1.	AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	8
2.2.	A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉssel KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	15
2.3.	SZOCIÁLIS FEJLESZTÉS	16
2.4.	SZEMÉLYES KOMPETENCIA	17
2.5.	SPIRITUÁLIS KOMPETENCIA	18
2.6.	EGÉSZSÉGFEJLESZTÉssel ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	19
2.7.	A KÖZSÉGFEJLESZTÉssel, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOKAT	19
2.8.	A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	24
2.9.	A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	26
2.10.	A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAINAK GYAKORLÁSI RENDJE	30
2.11.	A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	31
2.12.	A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI	34
2.13.	A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI	37
2.14.	BEKERÜLÉS ELVEI	37
2.15.	ELSŐSEGÉLY NYÚJTÁSI ALAPISMERETEKSEL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERVEK	38
3.	HELYI TANTERV	39
3.1.	A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE	39
3.3.	AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	45
3.4.	A NAT-BAN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA	46
3.5.	MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA	47
3.6.	A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI	48
3.7.	A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI	48
3.8.	AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI, KORLÁTAI	55
3.9.	Csoportbontások és egyéb foglalkozások megszervezésének elvei	56
3.10.	HELYI SAJÁTOSSÁGOK	57
3.11.	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK	58
3.12.	AZ EGÉSZSÉGNEVELŐ PROGRAM	60
3.13.	KÖRNYEZETI NEVELÉS	67
3.14.	ESÉLYEGYENLŐSÉG EGYENLŐ BÁNÁSMÓD ELVÉNEK ÉRVÉNYESÜLÉSE	69
3.15.	A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK	71
3.16.	AZ ISKOLAVÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI	73
3.17.	AZ ISKOLÁKBAN ALKALMAZOTT PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK	74
3.18.	SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEINK	76
3.19.	TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE	94
3.20.	TERVEZÉS, SZERVEZÉS, DOKUMENTÁCIÓS FELADATOK	95
4.	A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MAGYAR-ANGOL KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ TANÍTÁSI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA ÉS HELYI TANTERVE	96
4.1.	A KÉT TANNYELVŰ OKTATÁS CÉLJAI, KÖVETELMÉNYEI	96
4.2.	ILLESZKEDÉS A PEDAGÓGIAI RÉSZCÉLOKHOZ	98
4.3.	AZ ÁTVÉTEL ELVEI	99
5.	A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MŰVÉSZETI OSZTÁLYÁNAK ÉNEK-ZENE EMELT SZINTŰ TANULÓCSOPORTJÁRA VONATKOZÓ PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS HELYI TANTERV	99

6.	A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MŰVÉSZETI OSZTÁLYAINAK EMELT SZINTŰ RAJZ - ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA CSOPORTJÁNAK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA CÉLKITŰZÉSEI.....	103
7.	KÖZNEVELÉSI TÍPUSÚ SPORTISKOLA.....	110
8.	PSZICHÉS FEJLŐDÉSI ZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI	115
8.1.	A PSZICHÉS FEJLŐDÉSI ZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓ.....	115
8.2.	PSZICHÉS FEJLŐDÉSI – SÚLYOS TANULÁSI, FIGYELEM- VAGY MAGATARTÁSSZABÁLYOZÁSI – ZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSE	116
8.3.	EGÉSZSÉGÜGYI ÉS PEDAGÓGIAI CÉLÚ REHABILITÁCIÓ	123
8.4.	A MOZGÁSSZERV FOGYATÉKOS (MOZGÁSKORLÁTOZOTT) TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI.....	123
8.5.	EGÉSZSÉGÜGYI ÉS PEDAGÓGIAI CÉLÚ HABILITÁCIÓ, REHABILIT.....	134
8.6.	A LÁTÁSSÉRÜLT TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSE.....	135
8.7.	PEDAGÓGIAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI CÉLÚ HABILITÁCIÓ, REHABILITÁCIÓ	143
8.8.	A HALMOZOTTAN SÉRÜLT LÁTÁSSÉRÜLT TANULÓK OKTATÁSA	144
8.9.	A HALLÁSSÉRÜLT (SIKET, NAGYOTHALLÓ) TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI	144
B)	GY. SZABÓ BÉLA REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN.....	148
8.10.	AZ AUTIZMUS SPEKTRUM ZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓK SPECIÁLIS FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI, CÉLJAI, FELADATAI ÉS MÓDSZEREI.....	148
8.11.	AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI	153
8.12.	AZ INTEGRÁLT KERETEK KÖZÖTT NEVELT ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK FEJLESZTÉSE	154
8.13.	A PEDAGÓGIAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI CÉLÚ HABILITÁCIÓ, REHABILITÁCIÓ	167
8.14.	A HALMOZOTTAN SÉRÜLT ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK OKTATÁSA.....	167
9.	MINŐSÉG, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS	168
10.	KAPCSOLATOK	168
11.	NYILVÁNOSSÁG.....	168
12.	ZÁRÓ DOKUMENTUMOK.....	169
13.	LEGITIMÁCIÓ.....	170

1. BEVEZETŐ

1.1. TÖRVÉNYI HÁTTER

Az iskola a pedagógiai program felülvizsgálata során a következő törvényeket vette alapul.

2011.évi CXCV. törvény a Nemzeti köznevelésről.

20/2012.(VIII.31) Emmi rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról tükrében.

110/2012.(VI.4.)Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról.

4/2013.EMMI rendelet a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvéről.

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvéről.

51/2012. EMMI. rendelet a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről

20/2016.(VIII.24.) Emmi rendelet

5/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

1.2 Az iskola adatai

1. A köznevelési intézmény neve:

Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskola

1.1. A köznevelési intézmény rövidített neve:

Központi Református Általános Iskola

1.2. Tagintézményének neve:

Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskola Gy. Szabó Béla tagintézménye

1.3. Tagintézmény rövidített neve:

Gy. Szabó Béla Református Általános Iskola

2. A köznevelési intézmény alapításának időpontja: **2012**

3. A köznevelési intézmény típusa: **általános iskola**

4. Az intézmény feladatellátási helyei:

4.1. Székhelye: **6400 KISKUNHALAS, Köztársaság u. 9.**

4.2. Tagintézmény címe: **6131 SZANK, Béke u. 73.**

5. Az intézmény jogállása: **önálló jogi személy.**

6. Az intézmény alapítója és fenntartója: **Kiskunhalasi Református Egyházközség
6400 Kiskunhalas, Hősök tere 2.**

6.1. Az intézmény irányító és felügyeleti szerve: a Kiskunhalasi Református Egyházközség Presbitériuma. 6400 Kiskunhalas, Hősök tere 2.

1.2. A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEINEK KÜLDETÉSNYILATKOZATA

Jézus Krisztus Missziói parancsa: „... tegyetek tanítványotokká minden népeket...” /Máté 28,19/ nem csupán az egyháznak szól, hanem a családnak és az iskolának is. A református iskola jó lehetőség arra, hogy segítse a szülőket és a gyülekezeteket abban, hogy valóra válthassák a gyermek keresztelesekor tett ígéretüket, amely szerit úgy neveli és neveltetik őt, „hogya majd felnő, a konfirmáció alkalmával ő maga önként tegyen vallást a Szentháromság Istenbe vetett hitéről a gyülekezet előtt”.

A református iskola keresztyén közösség. Olyan hitvalló / lehetőleg református / pedagógusokat feltételez, akik hivatásukat Istentől kapott küldetésének tekintik. Életpéldájukkal, minden megnyilvánulásukkal keresztyénné, krisztusi emberré kívánják nevelni tanítványaikat.

A Magyar Református Egyház református vallású diákjaiból Öntudatos magyar reformátusokat kíván nevelni iskoláiban.

- 1./ Reformátusokat, tehát olyan keresztyéneket, akik életének zsinórmértéke a Szentírás, elfogadják ősi hitvallásainkat, a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást, tudják, hogy Isten választotta ki őket, s ha Tőle kérnek segítséget, a Lélek alkalmassá teszi őket feladatuk elvégzésére.
- 2./ Magyar reformátusokat, azaz olyan kálvinistákat, akik a magyar kultúrát – elsősorban rendkívül gazdag anyanyelvünket és népi kultúránkat – megbecsülik, azt tisztán gazdagítani és továbbítani kívánják, ismerik és szeretik hazájukat, az itt élők és a határainkon kívülre szorult magyarok múltját, jelenét, értékeit, szívesen vallják magukat magyarnak, s családjukért, egyházukért, hazájukért áldozatra készek.
- 3./ Öntudatos magyar reformátusokat, azaz olyan magyar reformátusokat, akik tudják, kiben és miért hisznek, képesek önállóan, logikusan gondolkodni, cselekedni, törekednek
 - önmaguk és környezetük megismerésére, megóvására,
 - jellemük, erkölcsi ítélőképességük és ízlésük fejlesztésével és a jó és a rossz, az igaz és a hamis, a szép és a rút egyre biztosabb megkülönböztetésére,
 - a valódi értékek felismerésére és tisztelésére,
 - a különböző tudományterületeken és művészetekben alapos ismeretek megszerzésére
 - testi-lelki-szellemi harmóniában történő életvitelre,
 - embertársaik segítésére,
 - a hit ajándékának elfogadásához szükséges ismeretek, élmények, tapasztalatok megszerzésére,
 - felelős helytállásra.
- 4./ A református iskola úgy tudja elérni fenti nevelési céljait, hogy:

- a) Megismerteti növendékeit a Biblia igazságaival és az egyháztörténet máig érvényes tanulságaival, a hiteles Krisztuskövetés vonzó személyes példáját nevelői által is a tanulók elé állítja, hitéletének közösségi alkalmai révén a gyülekezet életében való felelős részvételre indít.
- b) Növendékeiben felkelti a tudásvágyat, és megalapozza a magas szintű önművelés igényét, növendékeit a tudományok segítségével rávezeti a teremtet világ megismerésének és megőrzésének fontosságára, a kultúra időtálló értékeinek közvetítése által fogékonyra teszi őket a szépre, a reál és a humán tudás átadásával kifejleszti bennük a józan, kritikus és önálló gondolkodás és a felelős cselekvés képességét.
- c) Gondosan ápolja az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat, megérteti tanítványaival, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvükön, kultúrájukon keresztül vezet az út, rendszerességével és következetességével a személyes és társadalmi szintű kötelelességtudat és áldozatvállalás mintáját állítja növendékei elé.

A Magyarországi Református Egyház iskoláiban a nem református vallású diákjait öntudatos magyar keresztyénekké kívánja nevelni. Lehetővé teszi számukra saját vallásuk-felekezetiük hitvallásának megismerését, ugyanakkor elvárja tőlük a református értékek ismertetését és tiszteltetését.

A fenti célok elérése érdekében a Magyarországi Református Egyház iskoláinak az a feladata, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyományainak, a keresztyén közösségek nevelőerejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredményeknek, eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsolatoknak a felhasználásával a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden növendéke fel tudja mutatni azokat a képességeit, amelyeket csak ő maga kapott a Teremtőtől.

**„Boldog az ember, aki megtalálta a bölcsességet,
És az az ember, aki értelmet kap.
Mert több haszna van ennek, mint az ezüstnek,
És nagyobb jövedelme, mint a színaranyoknak.”**

(Péld. 3, 13-14)

1.3. AZ ISKOLÁK BEMUTATÁSA

Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskola

A 2012/2013-as tanévtől jelentős változások történnek iskolaszervezetünkben. A Szűts József Általános Iskola megszűnik fenntartóváltás miatt. Működtetésre ötven évre a Kiskunhalasi Református Kollégium veszi át. Az intézmény neve Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskolájára változik, röviden: Központi Református Általános Iskola lesz. Tagintézménnyel bővülünk, csatlakozik hozzánk a szanki általános iskola. Nevük Kiskunhalasi Reformá-

tus Kollégium Gy. Szabó Béla Általános Iskolájára változik, röviden: Gy. Szabó Béla Református Általános Iskola lesz.

A két intézménynek vannak közös jellemzői, azonban szeretnénk megőrizni az egyéni sajátosságokat is.

Mindkét iskolában egyházi oktatás lesz, célunk, hogy tanulóinkat a Református Egyház hitelveinek és hagyományainak szellemében:

- művelt, szilárd jellemű, egyházukat, hazájukat, nemzetüket, családjukat szerető, az egyetemes emberi értékeket tisztelő, hűséges, áldozatkész, hivatásuk betöltésére alaposan felkészült, alkotó emberekké;
- református tanulóinkat egyházunk hitvalló tagjává;
- nem református tanulóinkat saját felekezetük és a református egyház értékeinek megbecsülésére nevelje.

A két intézményben már hagyomány a kompetencia alapú oktatás, mely lehetővé teszi azt, hogy tanulóink egyéni képességeik szerint, differenciáltan haladjanak. Fejlesztő foglalkozásokon segítünk a lemaradóknak. Fontos a sport, a mozgás megszerettetése. Szeretnénk felkarolni a tehetségeket, ezért különféle szakköreink működnek. Minden pályázati lehetőséget kihasználunk, ennek köszönhetően az utóbbi években az alapfokú oktatáshoz szükséges taneszközök, informatikai eszközök, aktív táblák száma jelentősen növekedett, korszerű oktatási módszerekkel ismerkedtünk meg számos továbbképzés alkalmával.

A Központi iskolára a legjellemzőbbek: az angol-magyar két tanítási nyelvű oktatás, a művészeti nevelés, ezen belül az ének-zene, képzőművészet, drámapedagógia, néptánc, személyiségfejlesztő foglalkozások. Regisztrált Tehetségpont vagyunk. A sportok közül legfontosabb a kézilabda, úszás és a labdarúgás. A nyári tábort Balatonakalin szervezzük. Nyári napközit működtetünk, gondolva azokra a szülőkre, akiknek gyermekük elhelyezése problémát jelent. Fontosnak tartjuk az egészséges életmódra nevelést, ennek érdekében egészségnapokat, környezetvédelmi programokat szervezünk, áttértünk a szelektív hulladékgyűjtésre.

A 2011/12-es tanévtől angol két tanítási nyelvű osztályt indítottunk, felmenő rendszerben folyik az oktatás. Az alsó tagozaton a rajz- technika, a felső tagozaton 5-6. évfolyamon a természetismeret földrajzi témakörei, 7-8. évfolyamon a földrajz, 5-8. évfolyamon a célnyelv, az egyetemes történelem oktatása történik angol nyelven történik.

A 2012/13-as tanévtől a művészeti osztályokban a rajz és az ének oktatása emelt szinten történik.

A 2017/18-as tanévtől sportosztály indítunk felmenő rendszerben, ahol a kézilabda sportágban az utánpótlás-nevelés, és az egyes sportágak, mozgás megszerettetése a fő cél.

Tagintézményünk, a **Gy. Szabó Béla Általános Iskola** Szank község egyetlen iskolája. Az intézmény épületének állaga jó. (2012 nyarán felújítási munkák folynak majd: tornaterem hőszigetelése, ablakcsere; főépületben nyílászárók cseréje.) Az oktatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel

rendelkezik. A számítástechnikai, informatikai eszközök bővítését a TIOP 1.1.1-es pályázat a pedagógiai innovációt a TÁMOP 3.1.4 pályázat biztosította.

Az óvoda és iskola szoros kapcsolatának köszönhetően a zökkenőmentes az átmenetet az óvodából az iskolába. Alsó tagozaton iskolaotthonos oktatási formában történik a tanulók oktatása, nevelése. A felsős tagozaton két tanulószobai csoport biztosítja az eredményes felkészülést a tanórákra. A pedagógusok integráltan nevelik és oktatják azokat a gyerekeket, akik a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendelkezésséggel küzdenek.

2. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

„ Aki gyermeket nevel, az a hon iránt szent kötelességet teljesít...”

/Kölcsey/

2.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

2.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

Általános elvek a Magyarországi Református Egyház közoktatási törvénye alapján:

"A Magyarországi Református Egyház - Krisztus Urunk missziói parancsának engedelmeskedve, az évszázados gyakorlat folytatásaként, tagjai igényének megfelelően, a Magyarországi Református Egyház Alkotmánya, továbbá a lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló hatályos törvények és egyéb jogszabályok alapján - közoktatási intézményeket tart fenn. Működésük és a rájuk vonatkozó egyházi szabályozás nem lehet ellentétes azokkal a jogszabályokkal, amelyek a fenntartótól függetlenül valamennyi magyarországi közoktatási intézményre vonatkoznak, ha azok nincsenek ellentétben a Szentírás parancsaival. A református közoktatási intézményekben a nevelés és az oktatás - figyelemmel az állami (önkormányzati) iskolák követelményeire, továbbá a magyar református iskolák autonóm életéből és hagyományaiból következő művelődési anyagra - Istennek a teljes Szentírásban adott kijelentése, valamint a Második Helvét Hitvallásban és a Heidelbergi Kátében megfogalmazott hitelvek és a magyar kálvinizmus szellemében folyik.

A gyermek adottságai Isten ajándéka. A nevelés alapvető színtere a család. A keresztelekor tett szülői és gyülekezeti fogadalom megvalósulásának egyik lehetséges helyszíne a református közoktatási intézmény, amely a gyermeket Krisztusban testvérnek fogadja el. A Magyarországi Református Egyház által fenntartott és működtetett református közoktatási intézmények célja és feladata, hogy tanulóit művelt, jellemes keresztyén emberekké, az egyetemes emberi értékek tisztelőjévé, a magyar haza és nemzet hőséges és áldozatkész, alkotó polgáraivá formálja, akik mindenkor készek az örökölt és a jelenkori kultúra valódi értékeit befogadni, gyarapítani és közvetí-

teni. Mindezek megvalósítása egyházunk iskoláinak évszázadok során kialakult hitbeli örökségére és pedagógiai kultúrájára épül és azt fejleszti tovább."

A keresztyén nevelésnek abban kell segítenie a fiatalokat, hogy megérjének a szabadság felelős megélésére, érzékük legyen az igazi értékek iránt. Megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot. Felülemelkedjenek a közepszerűségeken, ne fáradjanak bele a folytonos önképzésbe és önnevelésbe, és egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

Az egyházi iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie az egyházi tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.

Pedagógiai tevékenységünk a fent idézett elvárásnak megfelelően tehát:

- az alapvető emberi és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogok érvényesítése
- keresztyén értékrend;
- egymás iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat;
- intellektuális igényesség, kulturált stílus minden tevékenységében;
- hagyományok tisztelete
- környezettudatos szemlélet kialakítása
- az egészséges fejlődés érdekében: az egyéni és közösségi érdekek egyensúlyban tartása;
- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vétele;
- a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, fejlesztése;
- építés a tanulók öntevékenységre, önszerveződő képességére; élethosszig tartó tanulás
- a szülőkkel, a kapcsolódó iskolákkal és egyházi közösségekkel való konstruktív együttműködés.
- jó iskolai légkör megteremtése
- tevékenységközpontú tanítási gyakorlat meghonosítása

2.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai értékei

Intézményünk a jövőben meg kívánja őrizni és tovább erősíteni hírnevét.

Pedagógiai érték mindaz, ami elősegíti a nevelés célját.

A tanár személyiségének legfontosabb elemei: kiegyensúlyozottság, belső harmónia, emberi tartás. Az iskola által előtérbe állítandó értékei közül kiemeljük a teljesítményt, a tudás tisztelőt, a toleranciát a vagyoni helyzetű, vallású, testi szellemi állapotú embertársakkal szemben, a segítőkészséget, becsületességet, önmagunk vizsgálatát, ismeretét és vállalását.

Törekszünk arra, hogy ezek az értékek személyes meggyőződéssé, szubjektív értékévé váljanak, és ez irányítsa tanulóink cselekvését is.

Ezeket az értékeket a nevelés során a közösségfejlesztő és önfejlesztő magatartás- és tevékenységformákkal lehet kialakítani. Közösségfejlesztő a szellemi, fizikai és közéleti munka, mely hasznos a társadalom számára; az értékóvás, a segítőkészség, amely a társadalmi együttérzés

alapja; a fegyelmezettség, ami elengedhetetlen az együttéléshez. Önfejlesztő a szellemi aktivitás, a folyamatos tanulás, a művészeti tevékenység és az egészséges életmód. A pedagógusoknak támogatni kell a gyerekeket abban, hogy öntudatos, felelős emberekké váljanak. Olyan értékeket kell közvetíteni többek között:

- humanizmus, hazaszeretet, hazafiság,
- becsület, felelősségérzet, felelősségvállalás, önzetlenség, őszinteség,
- szeretet, igazság, boldogság, vidámság, lelkiismereti szabadság
- alkalmazkodóképesség, szolidaritás, tolerancia, empátia, kezdeményezőképeség,
- rendszeresség, szorgalom, igényesség, akaraterő,
- szolidaritás, segítőkészség, tisztelettudat, türelem, konfliktuskezelés
- kreativitás,
- esztétikai és művészeti tudatosság,
- önismeret, emberismeret

Az alapvető kulturális értékek átadása mellett a személyiség pozitív fejlődése és fejlesztése is cél kell, hogy legyen. Hogy milyen embert is akarunk formálni? Szent –Györgyi Albert szavaival összefoglalva: „Egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tette kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni a szépet és nagyot minden téren, akik megértik a dolgok összefüggését, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon és a jóakaraton épülhet.”

Ezeket az értékeket a pedagógusok különféle feladatokkal közvetítik és alakítják ki a gyerekekben.

Magyar értékek: a helyes magyarságtudat, egészséges lokálpatriotizmus és nemzeti önbecsülés, jogos nemzeti büszkeség, a nemzeti illetőleg népi hagyományok és szimbólumok tisztelete, közösségvállalás a határainkon túl élő magyarokkal, törekvés a velük való jó kapcsolatra; a nemzeti kisebbségek jogainak tiszteletben tartása, kultúrájuk, hagyományaik védelme.

2.1.3. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai

- Bibliai alapon történő tanítás és nevelés, amely alatt Isten Igéje meghatározó érvényét értjük mind a tananyag átadása, mind a nevelés terén. Pedagógusok és tanulók életformája, gondolkodása, testi, lelki, értelmi növekedése alapvetően a Biblia iránymutatása alapján történjen.
- Igényes oktatás. Lehetőség szerint a legjobbat és a legtöbbet adja az iskola tanulóinak az ismeretek és műveltség terén. Ehhez a fenntartó is igyekszik a szükséges feltételeket megteremteni.
- A haza szeretetére nevelés. Ebben benne van magyar nemzetünk szeretetére, de egymás megbecsülésére, segítésére, a házasság, család, gyülekezet szeretetére, védelmére, tiszteletére történő nevelés is. Mindez más népek, minden ember tiszteletével és megbecsülésével társul.

- az iskolába lépő kisgyermekben óvja és **fejlessze a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot;**
- **vezesse át a gyermeket** az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- **tegye fogékonyá** a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a társadalom értékei iránt;
- az iskola **adjon teret** a gyermek játék- és mozgás iránti vágyának;
- az iskola **segítse** a gyermek természetes fejlődését, érését;
- az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában **elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen;**
- társas kapcsolataikat hassa át az egymás iránti tisztelet, fogadják el a szabályokat és megállapodásokat, alkalmazzák a kulturált együttélés normáit, tudjanak együttműködni másokkal;
- szeressék és óvják természeti környezetüket;
- az **olvasás iránti kedv** felkeltése, fenntartása, könyvtári foglalkozások szervezése,
- mélyrehatóan alapozzuk meg az **alapkészségek elsajátítását;**
- **az alapkészségek kimunkálása** (írás, értő olvasás, számolás, beszéd) és **differentiált fejlesztése** (ezzel megfelelünk a nem szakrendszerű oktatás céljainak is),
- a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket - érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően **készítse fel a továbbtanulásra;** társadalomba való majdani beilleszkedésre.
- magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással **fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását;**
- tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, erősítse meg a **humánus magatartásmintákat, pozitív szokásokat,** és a gyermek **jellemét** formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését;
- segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben **művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak;**
- a **személyiségfejlesztés céljait szolgálja** a tevékenységre nevelés (tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenységek), a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarati és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos; a történeti, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei) és a szükségletek alakítása képezze;
- fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek **a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz** szükségesek;

- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során **fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritás-érzését, empátiáját**
- jellemezze munkánkat egyfelől a **következetes követelés és igényesség**, másrészt a tanulók jogainak, **emberi méltóságának tiszteletben tartása**, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság;
- a pedagógiai munka középpontjában tehát **a személyre szóló fejlesztés** álljon;
- a tárgyi tudás mellé a gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, **kommunikációs képességeket** is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja;
- a gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, **a teljesítmény és sikerorientált beállítódás**, az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága;
- a „**tanulás tanulása**” és az **önálló ismeretszerzés** képességének kialakítása minden gyermek számára elérhetővé váljon,
- az **informatika alkalmazása** és az **idegen nyelvek tanulása** iránti igény fejlesztése is járuljon hozzá az alapműveltség kialakításához;
- **A művészeti nevelés hozzájárul ahhoz, hogy a művészetet értő és szerető polgárokká váljanak**
- ismerje és alkalmazza **a közösségi együttélés pozitív magatartásformáit**;
- legyen képes az **asszertív (egészségesen önérvényesítő) viselkedésre**, ugyanakkor **tanúsítsa önuralmat, toleranciát másokkal szemben**;
- **személyiségében legyen**: humánus, erkölcsös, fegyelmezett, kötelességtudó, nyitott, kreatív;
- alakítsa ki a saját hatékony **tanulási stratégiáját**, célszerűen alkalmazza a **tanulási módszereket**.

2.1.4. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai

- a pedagógiai munka középpontjában **a személyre szóló fejlesztés** törekvése álljon;
- **a tanítás** nem más, mint **a tanulók tanulásának szervezése**: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése, ezért, a tanulásszervezés meghatározó szempontja **a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása** legyen;
- alapozzuk meg **a tanuláshoz való pozitív viszonyt**
- alapozzuk meg a tanulók **saját felelősségéhez, egyházi hagyományaihoz való kötődést, a református egyház értékeinek elismerését**;
- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített **motivációval** fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozgítsa elő érzelmvilágának gazdagodását;
- alapozza meg **a tanulási szokásokat és módszereket**;
- támogassa **az egyéni képességek kibontakozását**;

- az oktatási folyamatban alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit;
- a tanulósszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhöz optimálisan alkalmazkodó **differenciálás** a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- működjön közre a **tanulási nehézségekkel való megküzdés** folyamatában;
- törődjön azoknak a **hátrányoknak a csökkentésével**, amelyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak;
- tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket;
- erősítse meg a **konstruktív magatartásformákat**, szokásokat;
- a gyermek **jellemét formálva szolgálja a személyiség érését**;
- fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a **természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek**;
- az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben **fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját**
- tisztázni **az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát**, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban;
- a **demokratikus normarendszer kiterjesztése** a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra;
- **vállalja identitását**, a nemzeti, a nemzetiségi azonosságtudatot, képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt;
- erősítse a **Európához való tartozás tudatát**, és egyetemes értelemben is késztesse más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére;
- fordítson figyelmet **az emberiség közös problémáinak** bemutatására, tudjon „globálisan gondolkodni és lokálisan cselekedni”;
- **felelősen alakítsa saját természeti, társadalmi és emberi környezetét**;
- a test és a lélek harmonikus fejlesztése;
- a szocializáció folyamatainak elősegítése;
- az elemi műveltség alapjainak lerakása, elmélyítése
- a tanulók **kapjanak folyamatos visszajelzést** a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minőségéről;
- adaptív tanulósszervezéssel hasznosítsuk a számítógépet, s az infokommunikációs technikákat
- A célok eléréséhez emelt szintű művészeti osztályokat működtetünk: a osztály: ének-zene és képzőművészeti osztály (emelt szint); b osztály magyar-angol két tannyelvű osztály

2.1.5. *Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei*

- minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak **megfelelő programokat, tevékenységi formákat**;
- a tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont **az életkori jellemzők figyelembe vétele**;
- **személyes példamutatással** neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása;
- a mentális képességek céltudatos fejlesztésével; **az önálló tanulás és az önművelés** alapozásával, gyakoroltatásával;
- az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges, alkalmazható tudás gyarapítása, **a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** érvényesül;
- megismerjük és **alkalmazzuk a szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztésére kidolgozott tanulói és tanári eszközszerrendszert, az SDT kínálta lehetőségeket**;
- a diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez megyei illetve országos standardizált **mérőeszközöket alkalmazunk**;
- nevelési célzatú (nyílt és zárt) csoportfoglalkozás a nevelési problémák megbeszélésére, kezelésére;
- **a nevelési-oktatói eljárások pedagógiai eszközeit a kooperatív technikákkal ötvözzük**,
- a képességfejlesztés eredményességét szolgálja a megvalósított **projektek, témahetek, az IKT eszközök** alkalmazása, amelyek nemcsak tanórai keretek között valósulnak meg.
- heti **iskolai áhítatok** keretében növeljük az egyházhoz és iskolához való kötődést, e cél eléréshez egyházi ünnepek iskolai megtartásával is hozzájárulunk

2.1.6. *Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai*

- fokozatosan **átvezetjük a gyermeket** az óvoda játékközpontú cselekvéseiből **az iskolai tanulás tevékenységeibe**;
- **mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz**, megalkotjuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- **a mozgásigény kielégítésével**, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; **a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával**;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását **a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával** kívánjuk megvalósítani;
- az **önismeret** alakításával, a **fejlesztő értékelés és önértékelés** képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;

- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: **az életkori jellemzők figyelembevétele**; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- **az iskolaotthonos nevelés és oktatás egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni képességéhez igazodó fejlesztés teljes folyamatát**, biztosítva a tanulóknak a pihenés, a kapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét;
- **a képesség-kibontakoztató felkészítés megszervezhető integrált felkészítésként is**, ha a közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés a halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulók közös felkészítése keretében valósul meg;
- **a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;**
- a személyiség **erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával**; helyes **magatartásformák megismertetésével** és gyakoroltatásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat **és az alapvető képességek, készségek elsajátításával**; a **mentális képességek** célirányos fejlesztésével; **az önálló tanulás és az önművelés alapozásával**;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő **kooperatív interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat**;
- növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.). az iskola épít a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre;
- a tanulók megszerzett tudásukat **valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében** is alkalmazzák, döntéskéességüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik;
- az iskolában folyó nevelő – oktató munkamérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint **funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket**;
- **alkalmazzuk a tanuló-megismerési technikákat, módszereket és eszközöket.**
- törekszünk arra, hogy a **hitoktatás keretében is** alkalmazzuk ezeket az eszközöket és módszereket, és ebben segítséget nyújtunk az egyházak által alkalmazott (külsős) hitoktatóknak is.
- szakmai és nyelvi szempontból igényes nyelvhasználatot alkalmazunk.

2.2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A személyiség komplex fejlesztése magában foglalja az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztését is, hatása csak fokozatosan, több éves munkával tárható fel. Az értelem kiművelése az iskola feladata, középpontjában az információ-feldolgozás áll. A személyiségfejlődés segítésében kiemelt szerepe van a tanult motívumok kialakításának.

KOGNITÍV KOMPETENCIA

➤ Két alapvető feladat:

- **Tanulási motívumok fejlesztése**

- ✓ a megismerési vágy-, felfedezési vágy felkeltése,
- ✓ játékszeretet felkeltése,
- ✓ az alkotói tevékenység fejlesztése,
- ✓ a teljesítményorientált tevékenység.
- ✓ A tanulás értelmének megmutatása komoly feladat.
- ✓ Tapasztalni kell a tanulónak, hogy a tanulásnak, a tudásmegszerzésének gyakorlati értéke van, ehhez szükséges, hogy érzékelje saját változását, fejlődését.

- **Értelmi képességek fejlesztése:**

- ✓ megismerés,
- ✓ kommunikáció,
- ✓ kritikai gondolkodás,
- ✓ tanulási képességek.

2.3. SZOCIÁLIS FEJLESZTÉS

Ahhoz, hogy a tanulók képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba, közösségekbe, ezekben megtalálják a helyüket, szükséges fejleszteni szociális motívumukat.

- A szociális értékrend kialakítása, fejlesztése.
- A személyiségfejlődés legfontosabb tétele a pozitív egyéni értékrend kialakulása, pozitív irányú változása, megszilárdulása.
- Szociális képességek fejlesztése: szociális kommunikációs képesség, közösségi nevelés, együttműködés.

A segítő életmódra nevelés területén feladtunk:

- a pozitív szociális szokások, empátia kialakítása, fejlesztése,
- elfogadó és segítőkész magatartás kialakítása a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránt is
- mentális segítségnyújtás a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás) kialakításának megelőzésében,

- felkészítés a családi életre, az örömteli párkapcsolatra,
- az iskolai környezet biztosítja az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést,
- személyes minta a helyes életvitel, igényes életmód megismeréséhez,
- együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmódok kialakítása,
- egészséges és kulturált életmódra nevelés.

SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

Az iskola célja az általános alapok fejlesztése, a tehetséges tanulók felismerése, fejlődésük elősegítése, támogatása.

A segítő életmódra nevelés területén feladatunk:

- a pozitív szociális szokások, empátia kialakítása, fejlesztése,
- elfogadó és segítőkész magatartás kialakítása a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránt is,
- mentális segítségnyújtás a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás) kialakításának megelőzésében,
- felkészítés a családi életre, az örömteli párkapcsolatra,
- az iskolai környezet biztosítja az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést,
- személyes minta a helyes életvitel, igényes életmód megismeréséhez,
- együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmódok kialakítása,
- egészséges és kulturált életmódra nevelés.

2.4. SZEMÉLYES KOMPETENCIA

Az embernek önmagával harmóniában kell lennie, célunk, hogy tanulóink képesek legyenek személyes értékeket szolgáló döntéseket hozni, azokat végrehajtani, megvalósítani.

- Személyes motívumok fejlesztése
- Az életmód szabályozásában játszanak szerepet.
- A legfontosabb kialakítandó motívumok: önkiszolgálási motívum,
- önvédelmi motívumok, szuverenitás motívumai, önértékelési motívumok /önbecslés, önbizalom, teljesítményértékelés/.
- Személyes képességek fejlesztése
- Az egészséges és kulturált életmód megvalósulásának feltétele,
- önvédelmi képességek /balesetvédelem, stb./, szuverenitás képességfejlesztés /független, önálló személyiség kialakítása/,
- önreflexív képesség /önértékelés, önmegismerés, önfejlesztés/

A személyiségfejlesztés az egészséges és kulturált életmódra.

- *Tanítási órán:*

A tantervi cél, - feladat -, követelményrendszer figyelembe vételével az ismeretek bővítését, a készségek és képességek kialakítását erősítjük biológia, egészségtan, természetis-

meret, osztályfőnöki és testnevelés órákon, valamint az óra aktualitásának megfelelően egyéb tanítói órákon.

➤ *Tanórán kívül:*

A **napközi**-otthoni nevelés célja az egészséges életmód iránti igény felkeltése, szokásainak kialakítása. A napirend mintát ad a gyermek számára későbbi életének szervezéséhez. A személyi higiénára nevelés, az egészséges táplálkozásra nevelés, az egészséges mozgásra szoktatás, a baleset megelőzésre vonatkozó szabályok tudatosítása a napközis nevelő feladata. Ez szükséges feltételek megteremtésével, mintaadással, valamint rendszeres ellenőrzéssel és értékeléssel érhetjük el.

A **sportköröknek** a testedzésen kívül fontos személyiségformáló szerepe is van.

- alázatot, tiszteletet követel meg;
- erősödik a felelősségtudat és a kötelességtudat;
- fokozódik a közösségi szellem érzete; kialakul az elhivatottság;
- szélesedik a látókör;
- fejlődik az esztétikai érzék.

A kirándulás

- Kiváló lehetőség a tanulók állóképességének, testi erejének növelésére.
- Jó alkalom az egészséges életmódra nevelésre.
- A gyermekek megismerhetik a természet szépségeit.
- Felfedezhetik a körülöttük lévő élővilágot és épített környezetet.
- A mozgásszabadság hozzásegíti őket lelki egyensúlyuk visszanyeréséhez, illetve megőrzéséhez.
- Erősítik az osztályon belüli baráti kapcsolatokat.

A táborozás **során megszokott környezetétől hosszabb időre kerül távol a gyermek, melyhez alkalmazkodnia kell. Az újhoz való kapcsolatát /táborhely, napirend, feladatok, új társak, stb./ élményként éli meg.**

A táborok alkalmasak arra, hogy ne csak beszéljünk arról, hogyan kellene élnünk, hogyan őrizhetjük meg testi épségünket, hanem pozitív mintát mutatnak.

2.5. SPIRITUÁLIS KOMPETENCIA

Fontos feladatnak tarjuk a pedagógusok, a tanulók és egyéb munkavállalók hitéleti, lelki életének fejlődését.

Az igazgatótanács támogatja azokat a programokat, amelyek ezeket a célokat szolgálják. Ennek koordinálást a hitéleti munkacsoport végzi meghatározott munkaterv szerint.

A hitéleti munkacsoport feladata: az iskola és az egyház közötti kapcsolattartás, a közös programok szervezése, lebonyolítása, az egyházi ünnepek előkészítése, szervezése, lebonyolítása, a spirituális kompetencia erősítése. Az óvodai és a középiskolai hittan munkaközösségekkel közös alapelvek, eljárások megfogalmazása

A megtanítandó egyházi énekek kiválasztása, gyakoroltatása, egyeztetése az egyházi éneket tanítókkal.

2.6. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

2.6.1. Az egészségnevelés alapelve

A készségfejlesztő lehetőségek összessége, amellyel a tanulók viselkedése az előre meghatározott cél irányába elmozdítható. Elősegíti a gyerekek egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy képesek legyenek az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére.

2.6.2. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az iskolai egészségnevelés célja, hogy például, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa a fiatalokat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük. Az egészségnevelési program segítségével a tanulók megtanulhatják, hogy miként:

- állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek;
- ismerjék meg az egészséges életmód legfontosabb szabályait;
- legyenek tisztában az egészséges táplálkozás fontosságával;
- tartsák szem előtt a testi higiéniát, a rendszeres mozgás egészségét befolyásoló hatását;
- legyenek képesek a problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni;
- ismerjék meg a drog, az alkohol és a dohányzás egészségkárosító hatását;
- értsék el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát;
- ismerjék a balesetmegelőzés és az elsősegélynyújtással kapcsolatos teendőket.
- Tanulóinkat a védőnő és a gyermekorvos az iskola vezetésével egyeztetett terv szerint szűri a következő területeken: hallás, látás, gerinctartás, lúdtalp.
- Az iskolaorvos a fogászati szűréseket végzi, eredményéről a szülőket értesítjük.

2.6.3. Az iskolai egészségfejlesztési beavatkozások tartalma

Akkor a leghatékonyabbak a beavatkozások, ha:

- azok a tanulmányi és társadalmi eredményekre együttes prioritásként fókuszálnak a magatartás megváltoztatásával együtt.
- a programok átfogók és „holisztikusak”, valamint összekapcsolják az iskolát az egészségügyi szervezetekkel.
- a program több iskolai évet átölelő, a gyerekek társadalmi és tanulmányi fejlődését alapvetően befolyásolja.
- azokban megfelelő figyelmet kap a képességfejlesztés és a tanárok képzése.

2.7. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOKAT

2.7.1. A közösségfejlesztés kritériuma

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja. Nélkülözhetetlennek tartjuk a közösséggé formálódás folyamatában a következőket:

- a pozitív gyermek – nevelő kapcsolatot, a gyermekekre odafigyelő, neki támaszt és modellt nyújtó pedagógusi magatartást;
- a jó csoportlétkör megteremtését / csoportos, kiscsoportos beszélgetések, közös élmények, közös döntések ... /;
- a pozitív élmények rendszeres biztosítását;
- a gyermekekkel közösen tervezett, szervezett tevékenységeket;
- közös munkálkodást az együtt megválasztott közeli és távoli célok érdekében;
- a önállóságuk lehetővé tételét;
- a felelősség, az önkormányzó képesség kialakítását és fejlesztését;
- kiscsoportok alakítását, személyiségformáló hatásuk hasznosítását;
- a megfelelő rend és fegyelem kialakítását;
- a csoportok együttműködésének rendszeres szervezését;
- az együttélés nyugodt, biztonságot adó normáinak közös megalkotását, azok megtartását;
- az együttes tevékenységek, a csoportok önállóságának, a tagok egyéni munkájának, magatartásának, önállóságának rendszeres értékelését, ezen keresztül a közös és egyéni értékrendjük folyamatos formálását.
- az együvé tartozást erősítő hagyományok megteremtését, ápolását, továbbfejlesztését.
- a tolerancia, a másság elfogadását.

2.7.2. Feladataink a tanórán

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és differenciálást. A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.

A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

2.7.3. A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

A közösség fejlesztés kötetlenebb tevékenységi formái ezek az órák.

Az ezzel kapcsolatos feladatok:

- Neveljük a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére.
- A különböző tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését.
- A sokoldalú és változatos foglalkozások járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- Egyházi iskola sajátosságaiból adódó tanulmányi és egyéb (művészeti) versenyekre, pályázatokra való felkészítésnek kiemelt fontosságot tulajdonítunk

Osztályközösség:

A jó osztályközösségre jellemző, hogy tagjai általában jól érzik magukat egymás között, baráti kapcsolatok fűzik össze az osztály nagyobb részét. Segítőkészek, jóindulatúak egymással, a közösségért sokan és szívesen dolgoznak. Képesek együttműködni az órai tanulásban, más munkákban. Az osztályfőnök feladata a közösségformálásban életkoronként más, hiszen a közösséget alkotó gyerekek pszichikus életkori jellemzői is változnak. Fontos megemlíteni, hogy a csoport összetétele, nevelhetősége, neveltségi színvonala is közrejátszik abban, hogy milyen közösségfejlesztő célt tűz ki az osztályfőnök, és ennek alapján milyen feladatokat sorakoztat fel egy-egy időszakra.

Napközis csoport közössége:

A napköziben a gyermekeknek sok lehetőségük nyílik együttes tevékenykedésre. Ez fontos eszköze a társas kapcsolatok erősödésének, kollektivitásuk kialakulásának, ezáltal személyiségük fejlődésének.

A gyerekek véletlenszerűen kialakult csoportjaiból tervszerűen, folyamatos irányítással kezdetben együttműködő, majd a későbbiekben összeforrott, öntevékeny közösséget formál a napközis nevelő.

Szerencsés, ha ezek a csoportok azonosak a rokonszenven alapuló önkéntes társulásokkal. Ennek az egységnek a megteremtéséhez a napközis nevelő és az osztályfőnök szorosan együttműködik. Fontosnak tartjuk az önkormányzó képesség fejlesztését, a csoport rendjének közös szabályainak kialakítását, megbeszélését.

Önellenőrzésre, helyes, reális önértékelésre, belső kontroll kialakítására, szabályok megtartására és csoportok mindenkorai életével összefüggő értékelésre adódik mód.

Így fejlesztjük a társas magatartást, a csoportot és az egyes gyermekek értékrendjét.

Kirándulások:

- a szervezett élmény-és tapasztalatgyűjtés alkalmá, ugyanis közösen alakítják a kirándulás tartalmi tervét.(nemzeti parkok oktatási központjai, pályázatokon elnyerhető környezet- és természetvédelmi táborok, nemzetközi lehetőségek (pl. természetvédelmi vándortábor Erdélyben, külföldi kapcsolatok során a különböző népek kultúrájának megismerése),

Szabadidős tevékenységek:

- olyan örömet adó munkaformák köré szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók személyes életéhez, társadalmi és egyéni problémáihoz és hatása nem csak a csoporton belül érvényesül, hanem kihat az iskola más területein is. A tevékenységeket élményre épülő, problémamegoldást fejlesztő módszerekre kell építeni.

Színterei:

- Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.
- Az iskola feladatainak ellátásához (előzetes egyeztetést követően) szabadon használhatja a református templomot és gyülekezeti házat, a Szilády Áron Református Gimnázium létesítményeit.

2.7.4. Diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai

A nyilvános diákközszeűlésen - a tanulók legmagasabb tájékoztatási fórumán -, bármelyik tanuló megteheti észrevételeit, javaslatait az iskola életével, működésével kapcsolatban. Kérhetik gondjaik, problémáik megoldását, a tanulói jogok érvényre jutását.

A diákönkormányzat szerepet vállal

- az iskolai programok színesítésében,
- tanulói pályázatok, versenyek, kirándulások, táborok meghirdetésében, lebonyolításában;
- a tanórán kívüli tevékenységek kialakításában, a szabadidő szervezésében;
- és a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések tárgyalásában.

2.7.5. A szülők, a tanulók, és a pedagógusok együttműködésének formái

Elengedhetetlen, hogy a pedagógusok és a szülők gyakran találkozzanak.

A találkozások során lehetőséget és megoldást keresünk a tanulók minél jobb megismerésére.

Az együttműködés célja, feladata

Az együttműködést szorgalmazva kérjük a szülőket, hogy

- bátorítsák gyermeküket, beszéljen otthon az iskolai életéről;
- segítsenek a házi feladatok megoldásában, de ne oldják meg gyermekük helyett;
- fokozzák a gyermek érdeklődését, igényességét;
- a család megbízható lelki támasz legyen az iskolai terhelések elviseléséhez.

A szülői vélemények, igények megismerésére (kérdőíves elégedettségi vizsgálatokat végzünk) az iskola felé.

A kapcsolattartás formái

Forma	Cél/feladat	Fajtái
Szülői értekezlet	Kölcsönös és közös tájékoztatás tanulmányi ügyekről;	Rendszeres:

	a tanulók magatartásáról; szervezeti feladatokról; szabadidős tevékenységekről; aktuális problémákról.	évi munkatervben, Rendkívüli: pályaválasztási
Fogadóóra	Lehetőség a szülők számára, hogy egyénileg információt kapjanak gyermekük előmenetelének alakulásáról; párbeszéd, pedagógiai konzultáció; közös megoldás keresése.	évente 2 alkalom évi munkatervben Szereplő eseti (egyeztetés után)
Nyílt nap, nyílt óra	Szülők betekintése a nevelő-oktató munkába; a tanítási módszerek megismertetése, bemutatkozás.	Az adott osztályba járó gyerekek szüleinek; óvoda pedagógusoknak; leendő szülőknek.
Iskolai/osztály rendezvények	Szervezett, kulturális programok bemutatása	Tanévnyitó, tanévzáró, karácsony, szüreti mulatság, anyák napja, farsang, sulibuli, versenyek, stb.
Üzenetek	Az iskolahasználók sokoldalú tájékoztatása	Írásban-hivatalos tájékoztatás, értesítés Telefonon-sürgős intézkedést igénylő esetben
Családlátogatás	A gyerekek otthoni körülményeinek megismerése	Indokolt esetben szülővel egyeztetve

Az együttműködés formái, a továbbfejlesztés lehetőségei

A szülők, a leendő szülők és gyerekek kapcsolattartásának, együttműködésének lehetőségei::

- Olyan további iskolai programok szervezése, melyen gyerek-szülő-pedagógus együtt vesz részt.
- Szülői klubdelután szervezése
- Nyílt és családi napok
- Előadások szervezése
- Leendő első osztályosok szüleinek fórum.
- Iskola előkészítő foglalkozások.

2.8. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- az éves munkájához tanmenetet készít,
- a tanítási órákra való felkészülés,
- változatos munkaformák, munkamódszerek alkalmazása,
- a tanulók dolgozatainak javítása, eredményeinek elemzése,
- a tanulók, és saját munkájának rendszeres értékelése, felülvizsgálata,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- hatékony tanuló-megismerési technikák alkalmazása,
- egyéni képességek figyelembe vétele,
- hatékony probléma megoldási és konfliktuskezelési stratégiák alkalmazása,
- felvételi, osztályozó, javító vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók gondolkodási, probléma megoldási és együttműködési képességének fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt az igazgató bízta meg minden tanév kezdetén szeptember 1-jétől.

2.8.1. Az osztályfőnöki munka általános jellemzői

Az osztályfőnöki munkával az iskola pedagógusát az igazgató bízta meg meghatározott időre. Megbízás időtartama különböző lehet, alkalmazkodik az osztályfőnök tanított szaktárgyához,

egyéb objektív illetve szubjektív körülményeihez. A megbízás időtartamát osztályfőnöksége kezdetén tudatni kell a szülőkkel és a tanulókkal.

Megismerve a tanulók családi és szociális hátterét folyamatosan arra törekszik, hogy a szülőkkel együttműködve, az osztályban tanító tanárokkal összhangban végezze nevelő munkáját. Ennek érdekében, a gyermekekkel egyénileg, differenciáltan is foglalkozik, szükség esetén felveszi a kapcsolatot az iskolapszichológussal. A hátrányos helyzetű tanulókat segítve együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, gondoskodik számukra szociális, illetve tanulmányi támogatásról. Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét és rendkívüli teljesítményeit. Kiemelten értékeli azokat a tanulókat, akik az iskolai kötelezettségek mellett az önkéntes munkákban is részt vállalnak. Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli rendszeres tevékenységeiről, és azokban elért eredményeiről is, mint például zenetanulás, sport.

Tanévre szóló nevelési tervet készít.

2.8.2. Az osztályfőnök feladata a tanév elején:

Az osztályfőnök

- kiosztja az ellenőrzőt, felveszi a Tűzvédelmi előírásoknak megfelelően füzetet / Szank/ ellenőrzi és feltölti az adatokat az elektronikus naplóba
- ismerteti a tanév rendjét,
- ismerteti a szakkörök, énekkar, sportkörök, könyvtár, számítógépterem működési rendjét, iskolaorvos, fogorvos, pszichológus rendelési idejét,
- tudatosítja a házirendet, és kifüggeszti azt a tanterem falára,
- elkészíti az osztály tanulóinak telefonszamos, lakcímes névsorát, (lehet diákigazolvány számmal és e-mail címmel együtt)
- megbeszéli a tanulókkal az osztályterem dekorációját, (a házirend alapján)
- kijelöli a felelősöket, illetve beindítja a hetesi rendszert,
- biztosítja a DÖK képviselők megválasztását.
- a tanév első osztályfőnöki óráján megtartja a balesetvédelmi és tűzvédelmi oktatást.

2.8.3. Az osztályfőnök feladata a tanév folyamán

- szeptemberben, és a félév után szülői értekezletet tart (szükség esetén rendkívüli szülői értekezlet is tartható),
- megszervezi az osztálykirándulást,
- rendszeresen vezeti az E-naplót,
- értesíti az osztályában tanító tanárokat a tanulók iskolai szervezésű programokon való részvételéről (fogászati vizsgálat, osztály orvosi vizsgálat, sportversenyek)
- negyedévente tájékoztatja a szülőket az elektronikus napló alapján a tanuló érdemjegyeiről,
- rendszeresen igazolja a tanulók mulasztásait, késéseit, a házirendben foglaltak alapján,
- írásban tájékoztatja a szülőket a tanulók igazolatlan hiányzásáról és késéseiről,

- írásban tájékoztatja a szülőket a dícséretekről, illetve a fegyelmezési eljárásokról, (utóbbiakat a haladási napló jegyzet rovatában is rögzíteni kell, a tanuló nevének és az intézkedés dátumának feltüntetésével)
- előzetesen tájékoztatja a szülőket írásban az esetleges bukás lehetőségéről (negyedévi, háromnegyedévi figyelmeztetők), a házirendben leírt szabályok szerint
- anyakönyvek, bizonyítványok kitöltése tanév végén
- kapcsolatot tart az iskola védőnőjével és a családsegítő szolgálattal
- magántanulók felkészülésének figyelemmel kísérése

A szülők értesítését - a felsorolt esetekben - az ellenőrző hiányában, ajánlott levélben kell megtenni.

2.9. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

2.9.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

A beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek (más szóval nehezen nevelhető gyermekek) más-más tünetben megnyilvánuló magatartási rendellenességet mutatnak.

A nehezen nevelhető gyermekek magatartása jelentősen eltér az adott életkorban elvárható helyes magatartástól.

Az iskolai környezetben inadaptált magatartást mutatnak, alkalmazkodási, beilleszkedési nehézségekkel küzdenek. Az általánosan használt nevelési eljárások nem hatékonyak náluk. Nem képesek alkalmazkodni a környezetükben érvényes szociális szabályokhoz. Az egyéni foglalkozások mellett a fejlesztő munkának az osztálytermi folyamatokra, az órai ismeretátadási folyamatokra is ki kell terjednie. A tanulási nehézséggel küzdő tanulók korrekciójában az egyéni fejlesztés mellett a tanítási órákon megvalósított differenciálás a fejlesztőpedagógus és a gyermeket tanító pedagógusok szoros együttműködését igényli. A tanulási nehézséggel küzdő tanulók lassabban érnek, lassabban tanulnak, de fontos lenne, hogy az óra követésében ne szenvedjenek hátrányt.

A tanuló osztályfőnöke vagy szaktanára **pedagógiai jellemzést** készít, ha iskolai helyzeten kívülálló szakemberhez kíván fordulni. Mielőtt eljuttatja a jellemzést – mely egyben vizsgálati kérelemként is szolgál – a Pedagógiai Szakszolgálathoz, azt a szülőnek megmutatja, aki a rá vonatkozó kérdésekre válaszol, aláírásával megerősíti, hogy tudomásul veszi a pedagógus, az iskola kérését. A szakszolgálat munkatársai ezt követően egyeztetnek időpontot a szülővel a gyermekről való beszélgetésre, ill. a gyermek pedagógiai-pszichológiai vizsgálatára. A vizsgálatról írásos vélemény készül, mely csak azután kerülhet iskolába, miután a szülő azt elolvasta, egyet értett vele (vagy nem) és aláírta. Amennyiben magántanulóként folytatja tanulmányait a tanuló, egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésre az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll rendelkezésre.

A tanulási nehézséggel, zavarral küzdő tanuló számára az iskola egyéni, pedagógiai fejlesztést biztosít, melyet fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus kolléga végez.

A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység célja, feladata.

Célunk a beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő tanulók megsegítése a következő módon:

- A beilleszkedési zavarok, magatartási rendellenesség okait feltárjuk, a tanulói probléma megszüntetését elősegítő feladatokat megjelöljük. (egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás keretében)
- Az első osztályba érkező gyerekek képességeit megismerjük év eleji szűréssel, fejlesztő pedagógus által. Figyelembe vesszük a nevelési tanácsadóba járt gyerekekről készült szakvéleményt.
- Együttműködünk az óvodapedagógusokkal, a pedagógusokkal, az iskolapszichológussal, a szülőkkel, a gyermekek egyéni adottságainak, képességeinek, fejlettségének megismerése érdekében.

Feladataink:

- Olyan iskolai légkör megteremtése, amelyben hatékonyan, fegyelmezetten, kiegyensúlyozottan tanulhatnak tanulóink.
- Kulturált együttélés
- Az óvoda és a Nevelési Tanácsadó szakvéleményének gondos áttanulmányozása.
- A hiperaktivitás és a magatartászavar diagnosztizálása, ehhez ha kell szakértői vélemény kérése.
- A magatartászavaros tanulóknál fontos a szoros kapcsolattartás,
- Differenciált nevelés-oktatás.
- Együttműködés erősítése a szülőkkel és társszervezetekkel (védőnő, családsegítő szolgálat, gyámügy, pszichológus)
- A szülők nevelési gondjainak segítésére, enyhítésére törekszünk.
- Arra törekszünk, hogy a tanulók merjék elmondani problémáikat az osztályfőnöknek, szaktanárnak.
- A pedagógiai attitűd hibáinak kiküszöbölése.
- Nevelők és tanulók személyes kapcsolata.
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.

2.9.2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Regisztrált tehetségpont iskola vagyunk.

Valljuk, hogy minden gyermek tehetséges valamiben.

Feladataink:

- A nevelőtestület folyamatos tájékoztatása a versenykiírásokról,
- Tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök: szervezése, működtetése

- Az egyéni képességek kibontakoztatása céljából, az igények és a lehetőségek figyelembe vételével indíthatók a nevelőtestület döntése alapján.
- Jellemüket tekintve művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, vagy valamilyen hobbi alapján szerveződnek.
- továbbtanulás segítése
- emelt szintű oktatás (idegen nyelv, ének-zene, rajz)
- Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása
- Tehetségfejlesztő munkacsoport működtetése, amely meghatározott feladatterv szerint történik.

Színterei:

Versenyek, vetélkedők, bemutatók:

- A tehetséges tanulók fejlesztését segítik a különféle versenyek, melyeket az iskolában rendszeresen megtartunk. Biztosítjuk az iskolán kívüli versenyeken való részvételt. A tanulók felkészítését a szaktanárok végzik.

Sport:

- A délutáni sportfoglalkozások a testnevelés órákkal együtt biztosítják a mindennapi testedzést, valamint a tanulók felkészítését a sportversenyekre.

Kulturális rendezvények:

- színház, mozi, múzeum, koncert,
- táncos rendezvények, hagyományörzés, kézműves foglalkozások az éves munkaterv szerint.

Könyvtár:

- A tanulók egyéni tanulását, gyűjtőmunkáját, versenyekre való felkészülését, önképzését segíti.

Szabadidős foglalkozások:

- A tanulók szabadidejének hasznos eltöltéséhez is segítséget nyújtunk pl. játékklub, szakörök, szervezésével, a cserkészlet és az egyházi ifjúsági szervezetek támogatásával

Projektek, témahét, témanap: lehetőség van kutatómunkára, önálló projektek megvalósítására.

2.9.3. A gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az iskolai gyermek-és ifjúságvédelmi tevékenység a tantestület valamennyi tagjának, de különösen a GYIV felelősök és az osztályfőnököknek a feladata. Jelentős szerepet kap a prevenció. Amennyiben a tanuló hátrányos vagy veszélyeztetett, és az eset súlyossága meghaladja a pedagógiai eszközökkel való segítség lehetőségét, úgy azt kötelesek vagyunk jelezni a megfelelő segítő szolgálatoknak, és a szükséges intézkedést megtenni.

Feladataink

- Az iskolában jól látható helyen közzétenni a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét és telefonszámát.
- Többszöri családlátogatás, nevelési tanácsadás, a szülők figyelmeztetése, ellenőrzése.

- A szülők figyelmének felhívása a tankötelezettségi törvény végrehajtására /felszólítás, feljelentés.
- Magántanulóként is teljesíthető tankötelezettségi jog biztosítása.
- A pedagógusok kultúrájának fejlesztése.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos pályázatok figyelemmel kísérése.
- Véleményezés a bíróság, rendőrség felé pl. házasság felbontása esetén a gyermek elhelyezése ügyében.

Kapcsolattartás formái:

- személyes beszélgetés
- családlátogatás
- szülői támogatás megnyerése
- fogadóóra, nyílt nap
- szülői értekezlet

Szervezeti kapcsolatok:

- napköziben való elhelyezés
- tantestület bevonása a problémába
- szakemberek bevonása
- gyógyító szakszolgálatok
- kortárssegítők
- civil szervezetek
- családok bevonása az iskolai programokba

2.9.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása

Feladataink:

- Az okok feltárása után a megfelelő irányvonal meghatározása, szakértő véleményének kikérése.
- Fejlesztőpedagógus alkalmazása.
- Nevelőink ismerjék a részképesség-zavar tünet együttesét, tudjanak differenciáltan oktatni.
- Azokon a területeken, amikben tehetségesek erősítjük a kiemelkedési lehetőséget.
- Rendszeres felzárkóztató foglalkozások szervezése.
- Személyiségfejlesztő tréning szervezése.
- Helyes tanulási módszerek és szokások kialakítása.
- Tanácsadás a szülőknek, hogy hogyan segítsenek gyermekeiknek.
- Továbbtanulás irányítása, segítése
- az iskolai könyvtár egyéni és csoportos használatának biztosítása, egyéni foglalkozások szervezése
- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- kapcsolattartás a szülőkkel
- egyéni fejlesztési tervek készítése
- szakszerű segítségnyújtás a délutáni napközis foglalkozásokon.
- szükség esetén a tanulási zavart mutató gyermeket a fejlesztő pedagógus foglalkoztatja, egyéni fejlesztési terv alapján.
- A speciális tanulási zavar okainak feltárását a nevelési tanácsadó végzi. Szükség esetén a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság vizsgálatát kérjük.

- Az osztályfőnökök feladata a továbbtanulás irányítása, segítése, amely meghatározó lehet az egyén további boldogulása, aktív állampolgárrá válás a szempontjából.

A fejlesztés személyi feltételei: fejlesztő pedagógus, elfogadó tantestületi magatartás, és szakmai, módszertani felkészültség.

Tárgyi feltételek: megfelelő helyiség a fejlesztő foglalkozások megtartásához, fejlesztő eszközök, játékok, könyvek, foglalkozási füzetek, feladatlapok a sikeres fejlesztéshez.

2.9.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociális hátrányok helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányok enyhítését a következő tevékenységek szolgálják.

- A tanulók egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a többi tanulóhoz történő felzárkóztatása, tanulási és továbbtanulási esélyének kiegyenlítése, továbbá tehetségének kibontakoztatása folyik.
- Napközis foglalkozás biztosítása
- Útravaló-MACIKA programba való bekapcsolódás.
- Diákétkeztetés.
- A könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A családlátogatások.
- Szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

Feladataink:

- Tanulóink helyzetének feltérképezése, problémák feltárása az osztályfőnökök és az ifjúságvédelmi felelősökön keresztül.
- Önkormányzati – állami támogatás az étkeztetés és a tankönyvvásárlás területén.
- A tankönyvtámogatás elveinek, mértékének meghatározása.
- Felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozások szervezése.
- Drog-és bűnmegelőzési programok szervezése.
- Pályaorientáció, pályaválasztási szülői értekezlet szervezése.
- Helyi és országos támogatások megszerzésének szorgalmazása /ösztöndíj, pályázatok/.
- Motiválás arra, hogy a gyermek részt vegyen a napközis foglalkozásokon.
- Rászorulókat táboroztatásának támogatása az SZIK és az alapítványaink segítségével.
- A kedvezmények, ingyenes ellátások köréről történő döntést az igazgató hozza.
- Támogatók keresése

2.10. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAINAK GYAKORLÁSI RENDJE

A Diákönkormányzat segíti a tanulókat jogaik gyakorlásában és képviseletében.

Jogok:

1. A diákönkormányzat működésére vonatkozó jogokat az oktatási törvény tartalmazza.
2. A tanulók döntési jogköre a nevelőtestület véleményének meghallgatásával:- közösségi életük szervezése,- tisztségviselők megválasztása, -diákönkormányzati képviselők megválasztása
3. A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt
 - működéséről
 - működéshez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról
 - hatáskörei gyakorlásáról
 - diákújság/diákrádió szerkesztőbizottságának megbízásáról.
4. A diákönkormányzat a tanulókat érintő kérdésekben véleményt nyilváníthat, javaslatot tehet az oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos kérdésekben
 - a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez,
 - a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
 - az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
 - a tanórán kívüli tevékenységi formák meghatározásához,
 - a könyvtár működési rendjének kialakításához

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének a kikérése kötelező, továbbá, ha a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, a meghívót a határidő előtt legalább 8 nappal meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

5. A diákönkormányzat térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem korlátozza az iskola működését.
6. A tanulókat érintő kérdésekben a diákönkormányzat egyetértési jogot gyakorol a következőkben:
 - az iskola szervezeti és működési szabályzatának megalkotásakor és módosításakor,
 - a házirend elfogadásakor,
 - a jogszabályban meghatározott ügyekben.

2.11. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

2.11.1. Szülők

A kapcsolattartás szervezeti formái:

➤ SZIK

A szülői önkormányzatiság a szülői szervezet működésével érvényesül: iskolánkban ez a szülők iskolai közösségének választmánya (SZIK), osztályszülői keretben választott küldöttekkel. Ennek elnökét a küldöttek maguk választják. Célunk, hogy a szülőkkel a családdal együttműködve segítsünk a Pedagógiai programban megfogalmazott célok sikeres megvalósítását.

Az együttműködés fórumai, a kapcsolattartás formái:

- Minden tanévben a nyílt napon lehetősége van a szülőknek a saját élményen alapuló tapasztalatszerzésre.
- Szülői értekezletet félévente egyszer hívunk össze. Tematikáját az osztályfőnöki munkaközösség-vezetője az iskolavezetéssel egyeztetve állítja össze.
- Fogadóórát a szülői értekezletek között, tanévente két alkalommal /az első negyedévi és a harmadik negyedévi értékelés után/ tartunk, a személyes találkozás során alkalom adódik a tanácsadásra, fejlesztési lehetőségekre.
- A szülőket írásban, az ellenőrző könyv útján tájékoztatjuk. Az osztályfőnökök a félévek zárása előtt minimum egy hónappal az ellenőrző útján tájékoztatják a vártnál gyengébben teljesítő diákok szüleit, szükség esetén kezdeményezve a találkozást az osztályfőnökkel, szaktanárral.
- A szülőket előzetes egyeztetés alapján-, az általános iskolában folyamatosan is fogadjuk.
- A kapcsolattartás telefonon (ha a szülő igényli, e-mailben is) megvalósul.
- A rendezvényekre az SZIK vezetőjét ill. képviselőjét minden alkalommal meghívjuk.
- A Szervezeti és Működési Szabályzat meghatározza a szülői közösség döntési egyetértési, javaslattételi, véleményezési jogkörét. Az igazgató a felelős azért, hogy a szülők jogosultságait gyakorolhassák.
- Családlátogatás- feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztése érdekében.

Fontos a szülők bekapcsolódása az iskolai életbe, hozzájárulnak az iskolában megvalósuló projektek, témahetek megszervezéséhez és részt vesznek annak lebonyolításában.

A szülőkkel való kapcsolattartás formája: az elektronikus napló.

Iskolánkban bevezetésre került az E-napló rendszere, mely nagyon megkönnyíti a szülőkkel való kapcsolattartást, ezen belül is a tanulók tanulmányával, mulasztásával, magatartásával kapcsolatos tájékoztatást.

A szülők a tanulói jelszóval és felhasználónévvel naprakészen hozzáférhetnek a hiányzások, érdemjegyek, beírások adataihoz, így folyamatos visszajelzést kaphatnak gyermekeik iskolai előmeneteléről.

2.11.2. Tanulók

A cél elérését szolgáló feladataink:

- Be kell vonnunk tanulóinkat az iskolai döntések előkészítésébe, a tervezés és értékelés folyamatába.
- Kölcsönös információcserével törekednünk kell arra, hogy megismerjék közösségünk legfontosabb gondjait és törekvéseit, hogy mindezzel azonosságot tudjanak vállalni.

Tevékenységek, kapcsolatrendszer:

- Az iskola tanulóinak szervezett képviseletét a diákönkormányzat (DÖK) látja el. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.

- A diákönkormányzat élén választott iskolai diák-bizottság (DÖK-vezetőség) áll. A diákönkormányzat működését segítő tanár támogatja. A diákképviselő és az intézményvezetés kapcsolattartásának módját az iskolai és a DÖK Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti. A kapcsolattartás kulcskérdése a rendszeresség.
- A működés tárgyi feltételeit az iskola biztosítja. Az iskola igazgatója minden, a diákságot érintő ügyben tájékoztatja (az érintett) DÖK vezetőségét. A fontos döntéseket hozó tantestületi értekezleteken lehetővé teszi a diákönkormányzati vezetők részvételét.
- Az iskola igazgatója felelős azért, hogy a diákönkormányzat javaslattételi, véleményezési és egyetértési jogát gyakorolhassa (tanév helyi rendje; iskolai dokumentumok, szabályzatok módosítása; tantárgyválasztással, tankönyvek kiválasztásával összefüggő kérdések; tankönyvtámogatás elvei és eljárásai; szociális és fegyelmi ügyek, jutalmazások)
- A diákközgyűlésen a nevelőtestület tagjai részt vesznek. A diákközgyűlés a diákközösség legmagasabb fóruma.
- A diákönkormányzat rendezvényeit a nevelőtestület támogatja, azokon részt vesz, felügyeletet vállal. A diáknap lebonyolításában a közreműködik.
- A tanulói tájékoztatás eszköze az iskolarádió, iskolaújság

Az iskola közösségéért végzett tevékenységek:

- ügyelet: a megbízást 7. és 8. osztályos tanulók, feladatuk a példamutatás mellett a házi-rend betartatása, rendkívüli esemény jelentése.
- a kulturált környezetért végzett munka: tanulóbarát iskolai környezet kialakítása
- szellemi, erkölcsi értékű tevékenységek: az iskola méltó képviselője pályázatokon, versenyeken, vetélkedőkön, ünnepi műsorokon.

Alapítvány

Iskolánk nevelői, szülői, tanulói az itt folyó nevelő-oktató munka segítése érdekében a következő alapítványt hozta létre: „Iskolánkért Alapítvány”, Szanki Talentum Alapítvány

Együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálattal és a Családsegítő Szolgálattal

Cél: A tanulók és a családok érdekében a párbeszéd kialakítása, egymással együttműködve, az információkat egymásnak átadva a másik munkájának segítése.

Felelős elsősorban az ifjúságvédelmi felelős amennyiben van, ha nincs, akkor az osztályfőnök, felveszi a kapcsolatot az érdekeltekkel.

Együttműködési megállapodásban rögzítettük a kapcsolattartó személyeket, a konkrét feladatokat, ütemezést, a várható eredményeket, a rendszeres információcsere módját.

2.11.3. Együttműködés a szakmai és szakszolgálatokkal

Cél: Az együttműködés további fenntartása az igénybevételről szóló döntés szerint.

- Kiskunhalasi Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Nevelési Tanácsadó
- Református Pedagógiai Szakszolgálat
- Bács-Kiskun Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság –Baja

- Bács-kiskun Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság -Kecskemét
- Educatio KHT
- KLIK Kiskunhalasi Tankerület
- Kiskunhalasi Járási Hivatal
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal
- EGYMI-Kiskunhalas

2.11.4. Együttműködés a középfokú oktatási intézményekkel

Cél:A tanulók sikeres pályaválasztásának elősegítése, a megfelelő iskolatípus kiválasztása.

Az eseményekről, tevékenységekről a nyolcadikos osztályfőnök ad tájékoztatást.

Események, tevékenységek:

- pályaválasztási szülői értekezlet,
- előkészítőkre való jelentkezés,
- az iskola honlapjáról való tájékozódás,
- nyílt napok a középiskolákban,
- pályaválasztási kiállítás,
- tantárgyi előkészítők szervezése,
- szórólapok a középiskolák kínálatáról, pályaválasztási fórum szervezése, a leggyakrabban választott környező középiskolák, 6. és 8-os szülők és tanulók részvételével

2.11.5. Együttműködés a civil szervezetekkel

- Egyházak: a katolikus és a református egyházzal egyeztetjük a hittanórák beosztását, és helyiséget biztosítunk a lebonyolításhoz.
- Sport egyesületek: Kiskunhalasi UKSC, Szilády RFC – együttműködési megállapodást kötöttünk a kézilabda, Szanki Olajbányász SE, Együtt Szankért Egyesület, Horgászegyesület, Bertóti István Vadásztársaság, Kiskunmajsai SE labdarúgás és teke utánpótlás nevelésére.
- Az Iskolánkért Alapítvány, Szanki Talentum Alapítvány az alapító okiratuknak megfelelően a tehetséggondozás és a szabadidős foglalkozások lebonyolításához ad segítséget.

2.12. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra , azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- pótló vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,

- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.
- Az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

OSZTÁLYOZÓ VIZSGA:

Az intézményünk az osztályozó vizsgát a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben szervezi meg.

A félévi és a tanév végi osztályzatok megállapításához a tanulónak osztályozóvizsgát kell tennie, ha:

- az igazgató felmentette a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól (magántanuló),
- az igazgató engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményeinek egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a tanévben 250 óránál többet mulasztott, de a nevelőtestület döntése alapján osztályozóvizsgát tehet,
- ha a tanuló hiányzása az adott félévben a 30%-ot meghaladja, köteles osztályozó vizsgát tenni; ha a tanítási év alatt a hiányzása az adott tárgyból összesen meghaladja a 30 %-ot, akkor a nevelőtestület dönthet az osztályozó vizsgáról. Amennyiben elégséges számú jegyekkel rendelkezik a tanuló, akkor a jegyek alapján dönthet az értékelésről.
- Ha a tanuló mulasztásainak száma már az 1. félév végére meghaladja a meghatározott mértéket és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Az osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet.

Ha egy tanuló június 15-ig nem tesz osztályozó vizsgát, nem osztályozható és augusztusban már csak javítóvizsgával szerezhethet osztályzatot. Ha a javítóvizsga ekkor elégtelen, azt már nem ismételheti meg, tanévet kell ismételnie.

PÓTLÓ VIZSGA:

Ha a tanuló önhibáján kívül nem tudja teljesíteni az osztályozó/különböző vizsga követelményeit, a teljes vizsga anyagából, vagy a nem teljesített vizsgarészből – kérelmére- pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

JAVÍTÓVIZSGA:

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha:

- legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedély nélkül távozik.

Javítóvizsga augusztus 15. és augusztus 31. között szervezhető.

A javítóvizsga témaköreit a vizsgázó, illetve szülője a bizonyítvány osztáskor megkapja.

KÜLÖNBÖZETI VIZSGA:

Más intézmények olyan tanulóira vonatkozik, akik átvételüket kérik az intézményünkbe és ennek feltételeként az igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

A TANULMÁNYOK ALATTAI VIZSGÁK SZERVEZÉSÉNEK LEGFONTOSABB ALAPELVEI

- Az osztályozóvizsgák beosztását az igazgatóhelyettes (tagintézmény-vezető) készíti el.
- A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatjuk.
- A vizsgák háromtagú vizsgabizottság előtt zajlanak, melynek tagjait az igazgató (tagintézmény-vezető) jelöli ki.
- Az egyes tantárgyak vizsgakövetelményeit a szakmai munkaközösségek határozzák meg.
- A vizsgabizottság elnöke felelős a jegyzőkönyvek szabályos vezetéséért, a vizsga szabályszerű levezetéséért.
- A vizsgák eredményét a megfelelő záradék alkalmazásával az osztályfőnök írja be a törzslapba, bizonyítványba, szükség esetén a naplóba.

A VIZSGATÁRGYAK RÉSZEI

ALSÓ TAGOZAT		
Magyar nyelv	írásbeli	
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli
Idegen nyelv	írásbeli	szóbeli
Matematika	írásbeli	
Környezetismeret	írásbeli	szóbeli*
FELSŐ TAGOZAT		
Magyar nyelv	írásbeli	
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli
Idegen nyelv	írásbeli	szóbeli
Matematika	írásbeli	szóbeli*
Történelem	írásbeli	szóbeli
Természetismeret	írásbeli	szóbeli*
Fizika	írásbeli	szóbeli*
Kémia	írásbeli	szóbeli*
Biológia	írásbeli	szóbeli*
Földrajz	írásbeli	szóbeli*

* Szóbeli vizsga csak akkor van, ha az írásbeli elégtelen.

A VIZSGA ÉRTÉKELÉSE

OSZTÁLYOZÓ		JAVÍTÓ		KÜLÖNBÖZETI	
91%-tól	jeles (5)	91%-tól	jeles (5)		
75%-90%	jó (4)	75%-90%	jó (4)		
51%-74%	közepes (3)	51%-74%	közepes (3)	30%-tól	teljesítette
31%-50%	elégletes (2)	31%-50%	elégletes (2)	0%-29%	nem teljesítette
0%-30%	elégtelen (1)	0%-30%	elégtelen (1)		

2.13. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

Az intézmény tájékozódik az iránta érdeklődő tanulók **felekezeti hovatartozásáról, egyházi kötődésének mértékéről**, hitbeli elkötelezettségéről és ezekre is figyelemmel dönt a felvételekről, átvételekről.

Meg kell őrizni az intézmény hagyományos nyitottságát, de felvételnél, átvételkor **törekedni** kell a református tanulók meghatározó többségére.

Református közoktatási intézménynek nem lehet tanulója az, aki a Magyarországi Református Egyház közoktatási törvényével nem összeegyeztethető magatartást tanúsít, illetve olyan közösségnek a tagja, amely e törvénnyel nem összeegyeztethető nézeteket hirdet.

Művészeti (rajz, ének) emelt szintű oktatás és az angol- magyar két tanítási nyelvű oktatás esetén speciális képességszint vizsgálat történik, átvétel előtt alkalmassági vizsgát szervezünk.

2.14. BEKERÜLÉS ELVEI

Beiskolázási körzetünk Kiskunhalas, illetve Szank község teljes területe. Az óvodai szülői értekezletek alkalmával ismertetjük a művészeti és a két tannyelvű programot a szülők számára, Szankon az angol nyelvi tagozatot. A szülők a beiratkozáskor jelezzik azon szándékukat, hogy melyik oktatási formát választják. Szülői kérésre előzetes képességszint mérést tartunk. A leendő első osztályosoknak nyílt napot rendezünk, ahol betekintheznek az iskola életébe, részt vehetnek angol nyelvi, rajz, ének órán is a szülőkkel együtt. Foglalkozásokat tartunk a nagycsoportos óvodásoknak (játékos sport) az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében.

Az általános iskola két tannyelvű osztályaiba képességszint mérés alapján lehet bekerülni.

Bekerülés elvei a „Mérőföldkö”-programba

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében legalább 4 fő cigány származású tanuló nyer felvételt az első évfolyamba, és az iskolai költségek csökkentésére 5000Ft-ot biztosítunk a tanulóknak havonta. Beiratkozás során a szülő jelzi, hogy pályázni szeretne a Mérőföldkö-programra.

A bekerülés elvei: az óvónők javaslatára, az egyház, a CKÖ képviselői és az intézményvezető, a tanítónők a szülőkkel való beszélgetések után döntenek a felvételtől.

A beszélgetés témakörei: egyházi elköteleződés, távlati tervek, középiskola tanulmányokkal kapcsolatos tervek, az elvárásokkal kapcsolatos követelmények.

2.15. ELSŐSEGÉLY NYÚJTÁSI ALAPISMERETEKSEL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERVEK

2.15.1. Az elsősegély nyújtási ismeretek elsajátításának céljai

- A diákok ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát
- Ismerjék fel a vészhelyzeteket
- Tudják az egyes sérülések élettani hátterét, várható következményeit
- Sajátítsák el a legalapvetőbb segélynyújtási módokat
- Segélynyújtással, élettannal, anatómiával kapcsolatos alapfogalmak megismerése
- Képességfejlesztés
- A tanulók kapjanak bepillantást a mentőszolgálat felépítésébe és működésébe
- Készség szinten sajátítsák el mikor, és hogyan kell mentőt hívni
- Alakuljon ki együttműködés az iskola és a mentőszolgálat között
- Legyenek tisztában az újraélesztés fogalmával, annak alkalmazásával

2.15.2. Az elsősegély nyújtási alapismeret elsajátításának formái:

- tanóra (biológia, osztályfőnöki, testnevelés, fizika, kémia, környezetismeret)
- Az egyes tananyagokhoz kapcsolódnak a feldolgozandó témakörök, melyek a következők: elsősegélynyújtás, vérzések, légutak, utcai balesetek, mozgásszervek sérülései, égési sérülések, mérgezések, vegyszerek okozta sérülések, mentőállomás munkájának megismerése
- Az egészségnapon alkalmazott módszerek az elsősegély nyújtással kapcsolatban:
 - interaktív bemutató a mentőállomás képviselőinek részvételével
 - beszélgetés (szövegek, ábrák,rajzok elemzése, megbeszélése)
 - játék (szerepjátékok)
 - kiállítás (a tanult témakörökből –aktualizálva)
- Közreműködők: Mentőállomás dolgozói, iskolaorvos, iskolai védőnő , iskolaorvosi asszisztens, egészségfejlesztő, az iskola nevelői

2.15.3. Az iskolai elsősegélynyújtás feladatai

Feladataink:

- Ismerjék meg a legalapvetőbb elsősegély nyújtási módokat
- Sajátítsák el a mentőhívás módját
- Az iskolai egészségnapon készségeiket fejlesztjük

- Ösztönözzük tanulóinkat arra, hogy otthon is alkalmazzák a tanult ismereteket
- Kapcsolattartás az aktív résztvevőkkel
- Sajtítsák el az újraélesztéssel kapcsolatos teendőket

3. HELYI TANTERV

3.1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE

Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi kerettantervekre épül:

A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 1. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára”, valamint 2. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára”

A Magyarországi Református Egyház hit- és erkölcstan kerettanterve

A választott kerettanterv tantárgyai és a kötelező minimális óraszámai

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről alapján kiadásra kerülő kerettanterv - helyi tanterv szerint került bevezetésre a 2016/17-es tanévtől minden évfolyamon

Értékelés:

Az érdemjegyek meghatározása:

Teljesítmény %	Érdemjegy
0-30	(1) elégtelen
31-50	(2) elégséges
51-74	(3) Közepes
75-90	(4) jó
91-100	(5) jeles

Az ettől eltérő értékelést a tantárgyak követelményeinél jelezzük.

3.2. ÓRATERVEK, TANTÁRGYI RENDSZERÜNK

KRK KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLA													
	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam			
	S	K	M	S	K	M	S	K	M	S	K	M	
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7	7	7	6+1	6+1	6+1	6+1	6+1	6+1	
Idegen nyelvek	2	2+3	2	2	2+3	2	2	2+3	2	2+1	2+2+1	2+1	
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
Hittan	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	
Környezetismeret	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Ének-zene	2	2	2+2	2	2	2+2	2	2	2+2	2	2	2+1+1	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2+1+1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	3	5	5	3	5	5	3	5	5	3	
Tánc és mozgás			2			2			2			2	
Küzdelem és játék				1			1			1			
Sportágválasztó	1			1			1			1			
Egyházi ének										1	1	1	
Minimális óraszámok	23			23			22			24			
Szabadon tervezhető órakeret	2			2			3			3			
Rendelkezésre álló órakeret	25			25			25			27			
Választható	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	

Hittan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Egyházi ének										1	1	1
Összes óra	28	29	28	28	29	28	28	29	28	30	30	30

KRK KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLA 5-6. ÉVFOLYAM									
Tantárgyak	5. évfolyam				6. évfolyam				
	K	M	S	Á	K	M	S	Á	
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1	4	4	4+1	4+1	
Idegen nyelvek	3+2	3	3	3	3+1+1	3	3	3	
Célnyelvi civilizáció	1				1				
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1	3+1	3+1	3+1	3+1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	2	2	2	2	
Erkölestan / Hittan	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	
Természetismeret	1+1	2	2	2	2+1	2+1	2+1	2+1	
Ének-zene	1	1+3	1	1	1	1+1+2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1+3	1	1	1	1+1+2	1	1
Hon- és népismeret	1	1	1	1					
Informatika					1	1	1	1	
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1	1	1	
Testnevelés és sport	3	3	5	3	3	3	5	3	
Tánc és mozgás	2	2		2	2	2		2	
Küzdelem és játék			1				0.5		
Tanulásmódszertan			1				0.5		

Egyházi ének	1	1	1	1				
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Minimális óraszám	26				25			
Szabadon tervezhető órakeret	2				3			
Rendelkezésre álló órakeret	28				28			
Választható	4	3	3	3	4	3	3	3
Hittan	1				1			
Egyházi ének	1							
Összes óra	33	33	32	30	31	31	30	29

KRK KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLA 5-6. ÉVFOLYAM								
	7. évfolyam				8. évfolyam			
	K	M	S	Á	K	M	S	Á
Magyar nyelv és irodalom	3+1	3+1	3+1	3+1	4	4	4	4
Idegen nyelvek	3+2	3	3	3	3+1+1	3	3	3
Célnyelvi civilizáció	1				1			
Matematika	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+2	3+2
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	2	2	2	2
Erkölcstan / Hittan	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1
Biológia-egészségtan	2	2	2	2	1+1	1+1	1+1	1+1
Fizika	2	2	2	2	1	1	1	1
Kémia	1+1	1+1	1+1	1+1	2	2	2	2
Földrajz	1	1	1	1	2	2	2	2
Ének-zene	1	1+3	1	1	1	1+1+2	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1+3	1	1	1	1+1+2	1

Informatika	1	1	1	1	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1				
Testnevelés és sport	3	3	5	3	3	3	5	3
Tánc és mozgás	2	2		2	2	2		2
Küzdelem és játék								
Sporterkölcstan			1					
Egyházi ének								
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Minimális óraszám	28				28			
Szabadon tervezhető órakeret	3				3			
Rendelkezésre álló órakeret	31				31			
Választható	4				4			
Hittan	1				1			
Összes óra	35	35	34	32	34	34	34	32

KRK GY. SZABÓ BÉLA ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA (SZANK)												
Tantárgyak	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam		5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
	Ált.	Angol nyelv	Ált.	Angol nyelv	Ált.	Angol nyelv	Ált.	Angol nyelv				
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7	7+1	7	6+1	6	6+1	6	4+1	4	3+1	4
Idegen nyelvek		2		2		2		2	3	3	3	3
Matematika	4+1	4	4+1	4	4+1	4	4+1	1	4+1	3+1	3+1	3+1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek									2	2	2	2+1
Erkölcstan / Hittan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Kiskunhalasi Református Kollégium
Központi Általános Iskolája és
Gy. Szabó Béla Általános Iskolája /tagintézmény/

Környezetism./Természetism.	1	1	1	1	1+1	1+1	1+1	1+1	2	2+1		
Biológia-egészségtan											2	1
Fizika											2	1+1
Kémia											1	2
Földrajz											1+1	2
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1+1	1	1
Dráma és tánc / Hon- és népismeret									1			
Informatika									+1	1	1	1
Technika, életvitel és gyak.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki									1	1	1	1
Minimális óraszám	23	23	23	23	22	22	24	24	26	25	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	25	25	25	27	27	28	28	31	31
Választható	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	4	4
Hittan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Egyházi ének							1	1				
Összes óra	26	26	26	26	26	26	29	29	30	29	32	32

3.3. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és beszerzésük

A tananyag feldolgozásához nyomtatott taneszközöket is használunk.

Az egyes tantárgyi tantervekben külön konkretizáljuk azokat a kiegészítő taneszközöket, amelyek adott tantárgy tanítása során indokoltak. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket a megelőző tanév befejezése előtt tájékoztatjuk. A szülők – előzetes tájékoztatást követően – vállalják a két tanítási nyelvű osztályokban a tanulmányi segédletek megvásárlását.

A taneszközök beszerzése a tanév kezdetén a szülők kötelessége.

Az iskola megbízott tankönyvfelelős útján megrendeli, illetve értékesíti a megadott tankönyvjegyzékről megrendelt tankönyveket, tankönyvi segédleteket.

Az iskola gondoskodik arról, hogy a tankönyvtámogatás a jogszabályban foglaltak szerint kerüljön a tanulókhoz.

A taneszközök - tankönyvek kiválasztásának elvei

A taneszközök kiválasztása – ami a munkaközösségek felelőssége- az alábbi szempontok szerint történik:

- A tankönyv feleljen meg az iskola helyi tantervének.
- Szakmailag, tartalmilag legyen kifogástalan.
- Használata során biztosítsa a differenciált tanulás lehetőségét.
- Segítse elő az önálló tanulást, a problémák önálló kidolgozását, megoldásait.
- Legyen olvasmányos, érdeklődést felkeltő.
- Biztosítsa az egyensúlyt a precíz és az érthetőség között.
- Feleljen meg a magyar nyelv sajátosságainak.
- Lehetőleg hasson a gyerekek kritikai érzékére (illusztráció, ábra, képanyag)
- Az átmenet biztosítása és a fokozatosság, következetesség elvét szem előtt tartva a tankönyvcsaládokat, ill. a több éven át használható taneszközöket részesítjük előnyben.
- Külső megjelenésével ösztönözzön a könyvek, tankönyvek megóvására, megbecsülésére.
- A taneszközök kiválasztásában gondolunk azok megfizethetőségére.

Gyakorlati megvalósítás:

A tankönyvek beszerzése a Könyvtárellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságon = KÖNYVTÁRELLÁTÓ-n keresztül történik. A tankönyvek megrendelése az Oktatási Hivatal által felügyelt elektronikus rendszeren (KIR) keresztül történik.

A jogszabályokban előírtak szerint biztosítjuk a kedvezményekre jogosult tanulók részére a tankönyvtámogatást. Valamennyi tagintézmény az évi normatív támogatás meghatározott százalékát a könyvtár tartós tankönyvállományának bővítésére fordítja. Tartós tankönyvekre a munkaközösségek tesznek javaslatot, ezek elsősorban olvasókönyv jellegű tankönyvek, ezekbe írásos jelölések nem kerülnek.

A 2013/14. tanévtől a tankönyvek fokozatosan ingyenessé válnak az 1. évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben.

A tankönyvrendelésben és terjesztésben közreműködő felelősökkel az iskola igazgatója megállapodást köt a következőkről:

- felelősök feladatai
- szükséges határidők
- tankönyvárúsítás módja, helye, ideje
- az ingyenes tankönyvhöz való jogosultak körének adminisztrációs adatgyűjtése

A tankönyvrendelést és a taneszközök kiválasztását minden évben körültekintő gondossággal a legfrissebb információk, jogszabályok alkalmazásával kell elkészíteni.

3.4. A NAT-BAN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA

3.4.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az első két iskolai év bevezető szakasz, szerepe szerint előkészít az iskolai tanulmányokra. Gyermekre figyelő fokozatossággal vezet át az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás szervezeti kereteibe, tevékenységrendszerébe és szokásrendjébe. Felhasználja és továbbfejleszti az iskolába kerülő gyerek természetes tanulási motiváltságát, a megismerés és a megértés iránti érdeklődését, nyitottságát. Széles teret enged játék- és mozgásigényének kielégítéséhez. Kedvező feltételeket teremt a természetes fejlődési, érési folyamatok kiteljesedéséhez. Előkészíti, megalapozza a kulcskompetenciák kifejlődésének folyamatát.

A tanító feltérképezi a tanulók egyéni fejlesztési szükségleteit. A gyerekek közötti különbségeket természetesként fogadja el. Kellő időt enged a tanulási feladatok pszichológiai feltételeinek beéréshez, és személyre szóló fejlesztéssel és értékeléssel esélyt teremt a sikeres iskolai pályafutás, valamint az élethosszig tartó tanulás biztonságos megalapozásához, az egységes műveltségbeli alapok megszerzéséhez.

3.4.2. 3-4. évf. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A kezdő iskolaszakaszban, az iskolakezdés 3-4. évében folytatódnak a fenti fejlesztési prioritások, de fokozatosan átalakul a tanulás jellege. Egyre inkább előtérbe kerülnek a teljesítményelvárások által meghatározott tanulási feladatok, a fejlesztési követelményeknek való megfelelés igénye.

A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamata a kisiskolások nevelésében a tanulók együttműködésére épül, kooperatív technikákkal operál. A tanulók fejlettségére és fejlesztési szükségleteire figyelve, differenciált tervezéssel és tanulásirányítással fokozatosan növeli a tanító a terhelést és a teljesítményelvárásokat. A tanulók előmenetelét fejlesztő értékeléssel segíti elő. Élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal fejleszti a kulcskompetenciák összetevőit: az alapvető rutinokat, képességeket és alapkészségeket, formálja az attitűdöket, közvetíti az elemi ismereteket, tanulási és magatartási szokásokat alakít. Megtapasztaltatja az ismeretszerzés korszerű forrásait, azok eszközként való felhasználásának módját, megtanítja és gyakoroltatja az elemi

tanulási módszereket és technikákat. A tanulók fokozatosan gyarapodó ismereteit rendszerbe szervezi. Aktivizálja a már megszerzett tudást az új tanulási feladatok megoldásához.

3.4.3. 5-6. évfolyam

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, annak eredményességéhez szükséges kulcskompetenciák megalapozásának folytatása.

Törekedni kell a társas kultúra fejlesztésére, a nemzeti közösségi összetartozás, és a hazafiság megerősítése. Tudatosítani kell a tanítás-tanulás folyamatában, hogy sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. Mindez elkerülhetetlen az együttműködési készségek hiányában. Fontos a tanulói tudás megalapozása, ezáltal megfelelni a társadalmi elvárásoknak, könnyebb lesz a munkahelyteremtés. Tudatosítjuk az egészséges életmódot. Törekszünk arra, hogy megismerjék jogait, kötelezettségeiket, felelős állampolgárokká váljanak. Rendelkezzenek gazdasági-pénzügyi ismeretekkel az ésszerű gazdálkodás és a fogyasztás terén. Tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág megőrzését. Fejlődjön kreativitásuk, esztétikai érzékük, épüljön be a mindennapi életükbe. Megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

3.4.4. 7-8.évfolyam

A hetedik-nyolcadik évfolyamon folyó nevelés-oktatás alapvető feladata a már meglévő kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az egész életen át tartó tanulás megalapozása.

Nagy hangsúlyt kell fektetni a pályaválasztásra, pályaeorientációra. Elő kell segíteni a tanulók készségeinek optimális alakulását, kompetenciáinak kifejezésre jutását. Foglalkozni kell a konfliktuskezeléssel, a szexuális kultúra kérdéseivel, a felelős párkapcsolat kialakításával, a családi közösségek megbecsülésével. A családdal együttműködve készítsük fel a tanulókat az önállóságra, a balesetek megelőzésére, a szabályok betartására. Megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével. Meg kell tanítani őket arra, hogy hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok. Ösztönözzük a személyiségfejlesztő tanítást. Kapcsolódjanak be szűkebb és tágabb környezetünk megőrzésébe, gyarapításába. A tanulók tevékeny részvételére építünk a tanítás-tanulásszervezési eljárások megvalósításában.

3.5. MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény §(11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük a következő módon.

Megvalósítás módja

1-4. évfolyamon a kéttanítási nyelvű és az általános tervű osztályokban heti 5 testnevelés óra van, az 1-4. évfolyamon a művészeti osztályokban a heti 5 testnevelés óra a következőképpen oszlik meg. /3 testnevelés óra + 2 néptánc/. A néptáncot megfelelő végzettségű szakember tanítja.

A felső tagozaton minden évfolyamon 3 testnevelés órával és 2 táncórával biztosítjuk a heti 5 testnevelés órát.

Célunk:

- Igyekszünk felkelteni a tanulók figyelmét a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód fontosságára, ehhez biztosítjuk a szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Legyenek tisztában a saját szervezetük felépítésével és működésével.
- Kialakítjuk a tanulóknak a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket, mint például akaraterő, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe.
- A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza.
- A népi tánc és a társas tánc megszerettetése, hagyományápolás.

3.6. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

A szülők az első osztályba való beíratás előtt választhatnak az iskola által meghirdetett képzési formák közül (angol két tannyelvű, emelt szintű művészeti). Az iskolába történő beíratkozás a szabadon választott tanítási órákon való részvétel vállalását is jelenti.

A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát. A szülőnek, továbbá ha a tanuló a tizennegyedik életévét betöltötte, a tanulónak írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.

Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja.

A kötelezően választható órakeret óráit az óraháló tartalmazza.

A szabadon választható órakeret óráit a két tanítási nyelvű oktatás angol órái, a művészeti osztályokban a rajz és az ének órák megemelt óraszámai kapták.

A szülőnek beíratkozáskor van lehetősége pedagógust választani.

3.7. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

3.7.1. Szóbeli beszámoltatás

- egy óra anyagának számonkérése,
- több óra anyagának számonkérése,
- kiselőadás, szorgalmi feladat,
- órai munka

Követelményei: tantárgytól függetlenül fontos a szép, helyes magyar beszéd tanítása, kifejezőképesség, az előadói készség fejlesztése. Kisiskolás korban illetve új tantárgy bevezetésekor kérdések alapján feleltetünk, később összefüggő, a lényeget kiemelő feleletet várunk. Szóbeli számonkéréskor az érdemjegyet értékeléssel együtt adjuk és szóbeli számonkéréseket kék színnel írjuk a naplóba.

3.7.2. Írásbeli beszámoltatás

Különbféle formáit alkalmazni hivatott személyek: tanító, szaktanár, munkaközösség-vezető, szaktanácsadó, igazgató és helyettese.

Írásbeli felelet:

- egyenértékű a szóbeli felelettel
- a feldolgozás alatt álló tananyagot/leckét kérheti számon a tanulótól
- formáját tekintve lehet esszé vagy teszt
- füzetbe vagy lapra, tesztlapra, számítógépre történjen
- értékelése történhet pontozással (%-os értékelés figyelembevételével) vagy globálisan
- a megíratást követő 1 héten belül értékelni kell
- érdemjegye a naplóba kék színnel kerül be (ugyanúgy, mint a szóbeli feleleté)
- időpontjait nem kell a tanmenetekben rögzíteni

A témazáró dolgozat

- előzetes bejelentés alapján, megfelelően feldolgozott tananyagból íratható a tantervi követelmények szerint
- előzze meg összefoglaló óra
- egy tanítási nap lehetőség szerint max. kettő témazáró dolgozat íratható
- központilag kiadott a pedagógus által elkészített feladatlapon íratható meg
- lehet A-B-C változatokban megíratni
- a megíratást követően max. két héten belül javítva kell kiosztani és értékelni
- értékelése a százalékos határok figyelembe vételével történik
- azok, akik hiányzásuk miatt nem írták meg a témazáró dolgozatot, a tanító ill. szaktanár által előre egyeztetett időpontban lehetőség szerint pótolják
- mindig közösen elemezni és értékelni, valamint javítani kell
- érdemjegye pirossal kerül a naplóba
- időpontjait a tanmenetekben rögzíteni kell megőrzendő egy héttel korábban be kell jelenteni.

Házi dolgozatok

- megíratása feldolgozott tananyagból, előkészítés után történhet
- minimum 3 napot kell a megíráshoz biztosítani
- megírása az adott tantárgy füzetébe kerüljön
- mindig közösen elemezni és értékelni, valamint javítani kell
- érdemjegye késsel kerül a naplóba, egyenértékű a feleletjeggyel
- időpontjait a tanmenetekben rögzíteni kell

Tanév eleji és tanév végi felmérések

Megfelelő előkészítés után íratható csak meg időpontját előre be kell jelenteni történhet központilag kiadott feladatlapokon vagy helyi készítésű feladatlapon:

- mindig közösen elemezni és értékelni, valamint javítani kell,

- év eleji felmérés (diagnosztikus), csak %-os értékeléssel minősíthető
- időpontjait a tanmenetekben rögzíteni kell,
- megőrzendő

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató **mentesíti** az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő **értékelés és minősítés** alól és helyette szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő.

3.7.3. Az értékelésben betöltött szerepük

Az írásbeli ellenőrzés eredménye a tanulók tudásának rögzített dokumentuma. Az írásbeli feleletek ugyanolyan értékűek, mint a szóbeli feleletek. A témazárók jegyei nagyobb hangsúlyt kapnak. Az országos felmérések lehetőséget adnak arra, hogy tanulóink teljesítményét összehasonlítsuk a községi, városi, illetve országos átlaggal. Ezeket a méréseket nem osztályozzuk. A félévi és az év végi osztályzatoknál az értékelés a szóbeli és az írásbeli jegyek alapján történik.

Az értékeléssel kapcsolatos gyakorlati szabályok:

- A tanulónak havonta legalább egy osztályzata legyen.
- Az érdemjegyeket azonnal be kell írni a naplóba, ellenőrzőbe /szaktanár/.
- Az osztályzatot a tanulóval közölni kell, rövid indoklással, személyre szóló, támogató, fejlesztő szándékú legyen.
- Mindig a tanuló fejlődését tekintjük, ezért a későbbi osztályzatok döntőbbek, de ez nem jelenti a korábbiak figyelmen kívül hagyását.
- Év végén az egész éves munkát értékeljük, nem csak a II. félévet vesszük figyelembe.
- A kiemelkedő teljesítményt dicsérettel jutalmazzuk, mely a bizonyítványba is bekerül.
- Negyed-, fél-, és háromnegyed évkor a szülőknek figyelmeztetővel és dicsérettel is jelezzük a tanuló teljesítményét, melyet az ellenőrzőbe írunk.

3.7.4. Az értékelés funkciói

Diagnosztikus, prognosztikai, korrekciós funkció, amely fontos információkat ad a pedagógusnak a helyzetfelméréshez, a csoport és az egyén tanulási folyamatának tervezéséhez. A teljesítményeket pontszámokban ill. százalékokban kifejezve értékeljük, nem osztályozzuk. Formatív, fejlesztő, szabályozó funkció, amely a tanulás folyamatához, annak korrekciójához ad segítséget pedagógusnak, szülőnek, diáknak. Formái: írásbeli dolgozatok, felmérések. A teljesítményeket – a tantervi követelményekkel való összehasonlítás alapján – osztályozzuk. Szummatív funkció, megerősítés, visszacsatolás, szelekció, amely egy-egy tanítási-tanulási periódus végén regisztrálja az eredményeket, a pedagógusnak, szülőnek, tanulóknak ad információkat. Formái: év végi felmérés, szintmérés, képességmérés, ismeret és tájékozottságmérés. A teljesítményeket a tananyag követelményeivel/ minimum, átlagos, optimum szinthez/ összehasonlítva pontokban és százalékokban kifejezett itemek szerint értékeljük és osztályozzuk. A magyar oktatás helyzetének, színvonalának megállapítást célzó országos mérések Az OM - OKÉV által kijelölt mérések, melyek anyagát és idejét az oktatási miniszter rendeletben határozza meg. Azokon a tanítási napokon, amikor a tanév rendjében meghatározott mérési feladatok végrehajtásában vesz részt a tanuló, más tanórai foglalkozáson való részvételre nem kötelezhető.

Az iskola biztosítja a következő lehetőségeket a sikeres fejlesztés érdekében:

- korrepetálás, egyéni korrekció, fejlesztési ütemterv készítés– osztálytanító segítségével,
- fejlesztő foglalkozás, kis létszámú fejlesztő csoportban – fejlesztő pedagógussal,
- a szülők bevonása – családlátogatás, havonkénti részletes értékelés.

Az értékelés funkciói a tanulási folyamat különböző fázisaiban

É r t é k e l é s					
		módja	célja	ideje	formái
a t a n u l á s i	k e z d e t e	diagnosztikus	1. Feltárja az előzetes ismeretek szintjét 2. Tájékoztat az ismételtes, felzárkóztatás, hiánypótlás mikéntjéről	1. tanév elején, új téma indításakor 2. iskolaváltáskor 3. tanárváltásnál 4. differenciált csoportbontásnál	Rövid dolgozat, szóbeli felelet. Nem osztályozzuk, (pontozás v. százalékos értékmeghatározás).
	f o l y a m a t	formatív fejlesztő -formáló - ösztönző	1. Kisebb tanítási egységek elsajátítási szintjének felmérése 2. Tanulási hibák és nehézségek differenciált feltárása, javítása 3. Ösztönzés, önkorrekció	Időben rendszeresen elosztott gyakorisággal, a folyamat teljes idejében.	1. röpdolgozat 2. szóbeli felelet 3. osztályfeleltetés 4. kísérletezés 5. manuális munka 6. gyakorlat végrehajtása
	v é g e	szummatív minősítő	1. A tanulmányi követelményeket figyelembevevő összegzés, záró minősítés 2. Relatív végállapot eredményeinek megállapítása.	Nagyobb tanulmányi egységek lezárásakor (tantárgyi témák végén, félévkor, tanév végén).	1. témazáró dolgozat 2. szóbeli, írásbeli összefoglaló 3. vizsga

3.7.5. A szöveges értékelés követelményei

- minősítés - központúság helyett fejlesztőközpontúság jellemezze
- figyelembe veszi az életkori sajátosságokat
- összhangban van a NAT, a pedagógiai program, a helyi tantervi rendszer és a kimunkált értékelési koncepció között
- rendszeres és folyamatos az értékelés
- személyre szóló, támogató, fejlesztő szándékú legyen

- a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérője, megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet tölt be
- konkrét egyénre szabott javaslatokkal jelöli meg a továbblépés útját és módját, nyelvi megformáltságában közérthető mind a tanuló, mind a szülő számára.
- Az első évfolyamon – félévkor és év végén, továbbá a második évfolyamon félévkor – szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. A minősítésnek a tanuló teljesítményére, szorgalmára, magatartására vonatkozó megállapításokat kell tartalmaznia.
- Az első évfolyamról kiállított bizonyítványok “Záradék” rovatába kell bejegyezni a tanuló továbbhaladását segítő nevelőtestületi döntéseket, szülői kéréseket, és a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos egyéb megjegyzéseket.

Az első évfolyamon a tanuló szöveges minősítése az oktatási miniszter által engedélyezett bizonyítvány pótlapon (pótlapokon) történik. A kitöltött pótlap a bizonyítvány része. A pótlapot a bizonyítvány borítólapjának tárolójában kell elhelyezni. A pótlap kiállítását a kiállító köteles a bizonyítvány pótlap-jegyzékében (a megadott rovatok kitöltésével) igazolni. **Iskolánk egyaránt fontosnak tartja a bemeneti méréseket, a folyamatellenőrzést és kimeneti mérést. A bemeneti mérések azt a célt szolgálják, hogy az iskolába érkező és tanulmányaikat megkezdő 1. évfolyamosok iskola készségi fokát megállapítsuk. A folyamatellenőrzés a minőség-ellenőrzés legfőbb eszköze, és az iskolai munka belső szabályozásának döntő eleme. Eredményeként megállapítható a napi iskolai oktatómunka szintje, s megítélhető az aktuális tudásszint. A kimeneti mérés lehetőséget teremt az iskola és az egyes tanulók eredményeinek az összevetésére az előző teljesítményeikhez, standardokhoz.**

3.7.6. A tanuló magatartásának és szorgalmának minősítése

KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA

A tanuló önmagához viszonyított fejlődését vesszük alapul.

A magatartásjegy kialakításának elvei:

- A tanuló magatartásjegyében kifejezésre jut
 - az iskolában tanúsított viselkedése
 - társaihoz való viszonya
 - felnőttekhez való viszonya
 - a kulturált magatartás szabályaihoz való viszonya az iskolában és az iskolai rendezvényeken
 - beszédstílusa, hangneme
 - a munkavégzés fegyelme
 - az iskolába járási fegyelme
 - a korábbi magatartásához képest történt változás
- A szorgalomjegy kialakításának elvei
 - a képességhez mért teljesítmény minősítésének eszköze
 - az órai aktivitás, a személyiségből fakadó tulajdonságok figyelembe vételével minősíthető

- a jegynek tükröznie kell a változást
- amennyire lehet el kell különíteni a magatartás jegytől.

A magatartás és szorgalom minősítésének (a jegy kialakításának) formái:

➤ *Folyamatos minősítés*

A pedagógusok folyamatosan, rendszeresen, következetesen reagálnak a tanuló megnyilvánulásaira (tanórán és tanórán kívüli szervezett foglalkozásokon). Kirívó magatartásbeli vétség, illetve a munkamorál feltűnő romlása esetén a szülőket szóban vagy írásban tájékoztatjuk. Kiemelkedő teljesítmény versenyeredmény, rendezvényen való szereplés, szervezőmunkában való részvétel, stb.) jutalma szóbeli és írásbeli dicséret. A tanuló magatartását és szorgalmát az osztályközösség véleményét figyelembe véve az osztályfőnök minden hónap végén értékeli és minősíti.

➤ *Félévi és év végi minősítés, jegy kialakítása*

A tanuló önértékelésének, az osztályközösség véleményének figyelembe vételével az osztályfőnök kialakítja javaslatát. Az osztályban tanító tanárok testülete megvitatja azt. A döntést (szavazategyenlőség esetén) az osztályfőnök hozza meg. Mind a magatartás, mind a szorgalom értékelése a tanulói személyiség alakításának, a tudás megszerzésére irányuló tevékenység segítésének eszköze. A tanuló magatartását és szorgalmát nem szabad mereven, a személyiségvonásainak figyelmen kívül hagyásával értékelni. Nem megengedett a kollektív büntetés. Az értékelés nem tükrözhet tanári rokon- vagy ellenszenvet. A minősítés nem büntetés és nem megtorlás, hanem folyamatos értékelés: célja minden esetben a fejlesztő nevelés, a segítségnyújtás.

GY. SZABÓ BÉLA REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon szöveges illetve érdemjegyekkel történő értékeléssel történik. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A választható tantárgyakat félévkor és év végén is az alábbi minősítéssel értékeljük

- jól megfelelt
- megfelelt
- részt vett

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább egy-két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az értesítő könyvön keresztül. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnök két havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja. A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a szaktárgyat tanító nevelők végzik el. Az alább ajánlott százalékoktól a szaktanár a feladatlap típusától (követelmény szintjétől) függően eltérhet.

3.7.6.1. MAGATARTÁS

➤ **Példás (5):**

- Ha a tanórákon fegyelmezett, aktív, munkáját vonakodás nélkül elvégzi.
- Ha az iskolában tisztelettudó és segítőkész tanáraival szemben és a felnőttekkel.
- Ha felelősségteljesen vigyáz az iskola tantermeinek tisztaságára, berendezési tárgyaira, szemléltető eszközeire, a tornaterem rendjére, betartja a kulturált étkezés szabályait, az illemszabályokat és az iskola házirendjét.
- Ha bátran, őszintén, de tapintatosan mond véleményt és meghallgatja mások véleményét, nem önbíráskodik, társaival rendes hangnemben beszél.
- Aki jóindulattal segíti társait, aki tudásával a közösségben elért helyzetével soha nem él vissza.
- Önként vállal feladatokat és azokat teljesíti.
- Az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz.
- Nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

➤ **Jó (4):**

- A házirendet betartja.
- A tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása

➤ **Változó(3):**

- Cselekedetei következményét nem képes felmérni.
- Ha kötelességét felszólításra teljesíti.
- Ha munkához való viszonyát a rendszertelenség és a pontatlanság jellemzi.
- Ha a tanórákon gyakran figyelmeztetni kell, társait időnként szórakoztatja, vagy zavarja.
- Viselkedése, beszédstílusa változó, kifogásolható.
- Ha a felnőttekkel szemben nem tanúsít mindig tisztelettudó viselkedést.
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki intője van.

➤ **Rossz (2):**

- Ha magatartásával rossz irányba befolyásolja társai viselkedését.
- Ha rendszeresen önbíráskodik, társaihoz goromba.
- Ha iskolán kívüli magatartása is kifogásolható, felnőttekkel szemben gyakran tiszteletlen.
- Aki szereti, ha társai félnek tőle.
- Ha a tanórai munkát szándékosan zavarja.
- Ha gyakran bosszantja társait, tanárait.

- Ha munkavégzése gondatlan.
- Ha az iskola berendezési tárgyait, felszerelését szándékosan rongálja.
- Több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- Több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

3.7.6.2. SZORGALOM

➤ **Példás (5):**

- Ha rendszeresen felkészülten jön a tanítási órákra, munkáját kifogástalanul ellátja.
- Ha az órákon aktív, önálló ismeretszerzésre képes.
- Ha az érdeklődési körének megfelelő tantárgyban a kötelezőnél többet nyújt.
- Ha felszerelése hiánytalan, gondozott, füzetvezetése rendszeres, ügyel a tartalom pontosságára is és munkavégzésében megbízható.
- Képességeihez mértén teljesít.
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

➤ **Jó (4):**

- képességeinek megfelel, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

➤ **Változó (3):**

- Ha munkája képességeihez, körülményeihez képest ingadozó.
- Ha figyelmetlen, nem aktív, felszerelése rendetlen, időnként hiányos.
- Ha munkavégzésében pontatlanság és megbízhatatlanság mutatkozik.
- Érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja.

➤ **Hanyag (2):**

- Ha a tanórákra rendszeresen nem, vagy csak elvétve készül fel.
- Ha a felszerelését nem hozza el, illetve tudatosan nem használja.
- Ha figyelmetlen, pontatlan, megbízhatatlan.
- A tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül.
- Félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

3.8. **AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI, KORLÁTAI**

A nevelőtestület döntése alapján- az otthoni felkészüléshez a következő típusú házi feladatokat adhatók:

- írásbeli házi feladat
- szóbeli házi feladat (tananyag vagy vers, memoriter)
- gyűjtő- illetve kutatómunka
- esszé
- Projekt

3.8.1. Házi feladat

Célja, hogy az iskolában megismert fogalmakat, megtanult tananyagot a bevézés céljából gyakorolják a tanulók. A tartós ismerethez többszöri ismétlés kell, minden ismeret megszilárdításához szükséges a gyakorlás, ezért is tartjuk fontosnak a tanítási- tanulási folyamat ezen elemét. Olyan házi feladatot adunk, melyet általában mindenki komolyabb segítség nélkül, megfelelő idő alatt hibátlanul el tud készíteni. Hétvégére kötelező házi feladat nem adható, csak ajánlott, gyakorló, ismétlő feladat. Ezek el nem készítése nem jelenthet hátrányt a tanuló értékelésénél.

A tanév közbeni több napból álló szünidőre (őszi, téli, tavaszi szünet) nem adható a tanulók heti órarendjét követő házi feladatokon kívül más házi feladat. Hétvégére kötelező házi feladat nem adható, csak ajánlott, gyakorló, ismétlő feladat, ezek el nem készítése nem jelenthet hátrányt a tanuló értékelésénél.

A házi feladatot ellenőrizni kell. Az ellenőrzés hiánya a tanulási eredmények fokozatos romlásához vezet. Az iskolában való munka során a napközis nevelő feladata a lecke mennyiségei és minőségi ellenőrzése. Ezen kívül minden tanítási órát a tanítónak illetve a szaktanárnak az otthoni munka ellenőrzésével kell kezdenie.

A házi feladat mennyisége, minősége:

- A házi feladat el nem készítését valamilyen formában szankcionálni kell.
- A napközis nevelőnek lehetősége van jelezni mind a szülőnek, mind az osztályban tanító pedagógusnak, ha a gyermek tanulási idő alatt hanyagság vagy egyéb okok miatt sorozatosan nem készíti el a házi feladatát.
- A tanulókat (versenyre készülők, tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk kérésük alapján szorgalmi feladattal segítjük, számukra szorgalmi feladatot adunk.

TANULÁSI IDŐ

A felső tagozaton az írásbeli és szóbeli elvégzésének együttes ideje maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból. Az alsósoknál a napi felkészülés otthoni ideje nem lehet több 1-1,5 óránál. Iskolánkban a házi feladatot az iskolaotthonos 1-2. osztályokban az önálló foglalkozásokon, a többi napközis osztályban a délutáni foglalkozások keretében oldják meg a tanulók. Az alsó tagozatos hazajáró és a felsős diákok otthon tanulnak. A „házi feladatot” kezdetben nem otthon oldják meg a tanulók, de szükséges fokozatosan kialakítani az önálló tanulási stílust, mely megkönnyíti az ismeretelsajátítási folyamatot.

3.9. CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK

MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk a angol-magyar két tanítási nyelvű osztályokban a készségtárgyak kivételével az összes célnyelven tanított tantárgyat, a művészeti osztályokban

a rajz és ének-zene tantárgyakat, a nyelvi órákat, a tagintézményben a 1-8. évfolyamig a magyar és a matematika tantárgyat.

3.9.1. Egyéb foglalkozások

- A napközi otthon tevékenységrendszer

A napi program a következő tevékenységeket foglalja magába:

étkezés, tanulmányi munka, szervezett foglalkozások, szabad játék.

A napi programot a napközis nevelő állítja össze a házi feladatok, az aznapra szervezett foglalkozás, a körülmények és az aktualitások figyelembe vételével.

1-1 hét programját a heti rend határozza meg.

A napközis nevelők ebben rögzítik, hogy a foglalkozások a hét egyes napján hogyan követik egymást.

Bármilyen távozási szándékot az üzenőben vagy egy külön papíron írásban kell jelezni.

A napközi ügyelet 17 óráig tart.

- Tanulószo

A jelentkezők számától függően alakítjuk ki a csoportokat.

A tanulószo lehetőséget biztosít a tanulóknak ahhoz, hogy szaktanár felügyelete mellett készítsék el a házi feladatokat, és segítséget kapnak az elméleti tárgyak tanulásához.

A tanulószo rendjét a Tanulószo működési rendje tartalmazza / melléklet/

3.10. HELYI SAJÁTOSSÁGOK

A testnevelés órák egy részét a tánc tanításával váltjuk ki, melyet végzett tánctanárok tartanak. A fő cél: az általános iskola befejezéséig elsajátítsák a néptánc, a társastánc alaplépéseit, és tájékozottak legyenek az illető ismérveivel.

Az első és második évfolyamon néptáncot, a társastáncot pedig az 5. és 6. évfolyamon tanítunk. Ezen kívül 3-8. évfolyamon szakköri jelleggel néptáncot, a 7-8. évfolyamon szintén szakkör formájában társastáncot tanulhatnak diákjaink.

Tánc /néptánc, társastánc/

A néptánc tanításának szerepe

A gyerekeknek a kisiskolás korban rendkívül nagy a mozgásigényük.

A nagy mozgásigény kielégítésére szolgál a táncos mozgásfejlesztés, tudatos nevelés.

A néptáncórákon játszott játékok fejlesztik a gyerekek szabály- és feladattudatát, gondolkodását és emlékezetét. Segítenek a gyerekek játékigényét kielégíteni.

A párbeszédes játékok a kommunikációs készség fejlődését segítik elő. A mozgásos játékok során a mozgáskoordináció, szabálytiszteltet, önfegyelem mellett a csoportos viselkedési formák is jól fejleszthetők. A játékok, mondókák, énekek szövegei bővül a szókincs, a fogalomtár, fejlődik a szövegértés. A néptáncórák és ezeken belül a népi játékok, valamint a táncok hatékony segítséget nyújtanak a térbeli tájékozódás fejlődéséhez, a számismeret fejlődéséhez, amely a későbbiekben segítséget nyújt a matematika főbb elemeinek megértéséhez. Az énekekben megjelenő állatok, környezeti színterek a későbbiek folyamán hasznos segítséget nyújthatnak a környezetismeret órákhoz.

A gyerekek sok új és hasznos információhoz juthatnak a mondókák, játékok, énekek szövegeiből.

A táncórák fejlesztik a gyerekek fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, zenéhez való alkalmazkodását, tér-, forma- és stílusérzékét, mozgásmemóriáját, megismertetik a hagyományosnépi variációs lehetőségeit, a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet. Fontos, hogy a gyerekek megismerjék játékokat, két dialektus (nyugati, tiszai) tánc típusait, táncrendjeit, a mozgásanyag az őseik kultúráját, a gyökereiket, a nemzeti és egyetemes kultúra értékeit. A tánc tanítása segít ápolni a nemzeti hagyományokat, a nemzeti értékek megőrzésére és a különböző kultúrák iránti nyitottságra nevelni.

Összességében elmondható, hogy a táncórák fő feladata a közös élmény, a jó hangulat, a magyar néptánc, társastánc iránti szeretet felkeltése. A kitűzött cél a táncos mozgás megalapozása, az alaplépések elsajátítása, a tehetségek felismerése és fejlesztése, a társastánc, a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődést elmélyítése a tanulóknál.

Drámafoglalkozás / Igény szerint választható foglalkozás/

A színjátszás a szórakozva tanulás lehetőségét biztosítja a gyerekeknek.

Elsősorban valóban szórakozás, hiszen a kisgyerekek imádják a szerepjátékokat.

Szervesen kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom tanításához, az olvasóvá nevelés egyik színtere. Irodalmi alkotásokkal ismerkedhetnek a tanulók, mégpedig a tanóráitól eltérő módon, de kiegészítve azt. A szövegértés fejlesztését szolgálja, hiszen a gyerekek belépnek a történetbe, az események szereplőivé válnak, átélik a szereplők helyzetét, ki nem mondott gondolatait, így fantáziájuk is remekül fejlődik.

A szövegek megtanulása hosszú távon a memória fejlődését is eredményezi.

Elengedhetetlen a tiszta artikuláció, a jól érthető, és a szituációnak megfelelő beszéd.

Napjaink oktató-nevelő munkájának kiemelkedő része a kooperatív technikák alkalmazása. Egy-egy jelenet megtanulása, előadása a szereplők maximális egymásra figyelését, egymás segítségét követeli. Ezáltal közösségformáló ereje is nagy, hiszen ha bárki hibázik, a társai segítenek, reagálnak az új szituációra. Egy közös cél érdekében, egymásért is dolgoznak. Megtanulják, hogy a legkisebb szerep is éppoly fontos az egészben, mint bármely másik.

A gyermek-színjátszás személyiségfejlesztő szerepe is fontos. Azzal, hogy a gyerekek egy kész szerepet kapnak, hogy valaki más „álarca mögé rejtőzhetnek”, gátlásaik is oldódnak. Megfigyelhető, hogy az addig visszahúzódó gyerek bátrabban szólal meg, közlékenyebb lesz. Egy-egy sikeres produkció, a jól végzett munka öröme olyan élményt nyújt számukra, ami a kitartó munkára nevelést szolgál.

Hangszeres zenélési lehetőséget kínálunk **szintetizátor, gitár, népi furulya, furulya** hangszereken, mely a zenei képzés kiegészítését célozza meg.

A logikai képesség fejlesztését segíti a **sakk, a szorobán és a LÜK** szakkör.

Feladatunk a kézilabda utánpótlás nevelés: alsóbb évfolyamokon a **szivacskezilabda**, a felső tagozaton a **kézilabda**.

3.11. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

- **Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének lehetőségei:**
 - antropológiai adatok,
 - koordinációs képességek,
 - kondicionális képességek.
- **Helyi felmérések:**
 - Atlétika:
 - ✓ futószámok
 - ✓ kislabda dobás
 - ✓ távolugrás
 - ✓ magasugrás
 - ✓ tömött labda dobás
 - Labdajátékok:
 - ✓ kézilabda
 - Torna:
 - ✓ talajtorna
- **Regionális felmérések:**
 - iskolabajnokságok / kézilabda, labdarúgás/
 - iskolák közötti versenyek /atlétika, asztalitenisz, kézilabda, labdarúgás/
- **Iskolaorvosi felmérések:**
 - Szakorvosi vizsgálatok.
 - Antropológiai mérések.
- **Mérés:**

Alsó tagozaton a NETFIT-tel kapcsolatos alapvető feladat a kisiskolás korban a motoros próbákkal történő játékos megismerkedés, a fittségre és egészségre vonatkozó ismeretterjesztés, illetve a tesztekkel kapcsolatos pozitív attitűdök, érzelmek és motiváció kialakítása.

Felső tagozaton **atanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek**

53. § (1) Iskolánk az Nkt. 80. § (9) bekezdése alapján, a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott mérési időszakban, az 5-8. évfolyamokon megszervezi a tanulók **fizikai állapotának és edzettségének** mérését, vizsgálatát.

(2) Az érintett tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskolai testnevelés tantárgyat tanító pedagógus végzi a **NETFIT® komplex mérési tesztrendszerének** alkalmazásával az adott tanév második félévében.

(3) A **NETFIT®: Nemzeti Tanulói Fittségi Teszt**, amely a 21. század követelményeihez igazodó, diagnosztikus és oktatási célú pedagógiai értékelő és visszajelentő eszköz. A program segítségével kialakítató pozitív attitűdök, megszerezhető ismeretek, valamint fejleszthető képességek és készségek jelentősen hozzájárulnak az egészségtudatos, jövőorientált életvezetés kialakulásához.

(4) A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző **fittségi profilt** különböztet meg,

amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak.

- **Testösszetétel és tápláltsági profil:**

Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

- **Aerob fittségi (állóképességi) profil:**

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

- **Vázizomzat fittségi profil:**

*Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-
állóképessége Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ere-
je és nyújthatósága Ütemezett fekvőtámasz teszt – felső-
test izomereje*

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

*Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony
ereje*

- **Hajlékonysági profil:**

*Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjede-
lem*

(4) A NETFIT®, a fizikai fittségi állapotot nemhez és életkorhoz igazodó **külső kritériumértékekhez**, úgynevezett **egészségstenderdekhez** viszonyítja. Az egészségstenderdek olyan **teljesítménymínimum** értékeket jelentenek, amelyeket túlteljesítve a tanuló hosszú távon valószínűbben lesz védett az **ülő életmóddal, fizikai inaktivitással** összefüggő megbetegedések rizikófaktoraival szemben.

(5) Tanulóink **értékelése testnevelés tantárgyból** nem a NETFIT® eredmények alapján történik, mert a fizikai fittség **csupán az egyik területe** az iskolai testnevelésnek és a fittségi állapotban bekövetkező változások önmagukban nem jelentik automatikusan, hogy annak érdekében a diák tudatosan tett volna valamit, illetve kiváló testnevelés-órai motiváltság, hozzáállás, mozgás- és kognitív tanulás mellett is elképzelhető, hogy a fittségi állapot nem változik.

3.12. AZ EGÉSZSÉGNEVELŐ PROGRAM

A református oktatási intézmények specifikációi

Az egyházi oktatási intézményekben épp úgy a jövő nemzedékét nevelik, mint a világi iskolákban. Az egyházi intézményekben felnövekvő értelmiség számára az egészséges, függőségtől mentes élettel kapcsolatos bibliai tanítás egyetemes érték. A hívő közösséghez tartozás egészségvédő tényező. A vallás olyan hit- és értékrendszert közvetít, amely értelmet és irányítást, azaz egyfajta keretet ad az életnek. Az ima, a Teremtővel kialakított bizalmas kapcsolat segít feldolgozni az élet megpróbáltatásait, hiszen azok így értelmet nyernek. A deviáns magatartásformák nagyrészt fiatalok körében alakulnak ki, és válnak később valódi szenvedéllyé, különösen fontos, hogy e védőhatás az ő esetükben is működjön. A hit megakadályozhatja e szerek fogyasztását, hiszen biztosítja a közösséghez tartozást, a lelki élményeket, az útkeresés

céljait. Jelentős szerepet tölt be a hit a serdülők életében, spirituális útkeresésében és pszichoszociális fejlődésében. Fontosnak érezzük az Országos Református Tanáregyesület Etikai Kódexet, amit magunkra nézve kötelezőnek tartunk.

3.12.1. *Az egészségnevelés alapelvei*

- Egészségfejlesztő közösségi tevékenységek, egyéni képességek fejlesztése.
- Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegítjük a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését.
- Együttműködünk a szakemberekkel.
- Fontosnak tartjuk a tanulóbarát iskolai környezet kialakítását.
- Pozitív beállítódások, magatartások, szokások kialakítása
- Embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartás hangsúlyozása
- Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a következő témaköröknek:
 - Az egészséges táplálkozás
 - Környezeti ártalmak, káros szenvedélyek
 - Szexuális felvilágosítás, családtervezés, AIDS prevenció
 - testi-lelki egészségvédelem
 - Drogprevenció
 - Mindennapos testmozgás
 - Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
 - Balesetmegelőzés-elsősegélynyújtás

3.12.1.1. *Egészségfejlesztési stratégia*

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok és a tanulók ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére.

Általános célunk

Lehetőséget adni a református keresztyén nevelésben résztvevő fiataloknak arra, hogy Isten erejét közvetlenül is megtapasztalják a hétköznapi kihívásain keresztül.

Megértsek, hogy a világban az egyen kiszolgáltatottnak érezheti magát, ha nincsenek kapaszkodói, de nem elveszett, ha a megfelelő és megtartó kapaszkodókat megtalálja és alkalmazza az életében. Felismerjek, hogy milyen tendenciák és szellemi áramlatok között kell állást foglalniuk és életmódot választaniuk. Különbséget tegyenek kísértés és lehetőség között és ezekre felkészült, jobb válaszokat adjanak, mint amit a világ kínál.

3.12.1.2. *Az egészségnevelési program szervezésével kapcsolatos teendők*

Az iskolai egészségfejlesztő munkához szükséges egy egészségfejlesztő **team létrehozása**, melynek képviselői:

- egészségfejlesztő pedagógus
- iskolaorvos, védőnő
- testnevelő
- DÖK segítő pedagógus
- hitoktató

Munkájukat segítik az osztályfőnökök, szaktanárok, munkaközösség-vezetők, külső szakemberek.

Programterv készítésének ajánlott szempontjai:

- célok megfogalmazása,
- feladatok rögzítése,
- módszertani elemek felvázolás,
- szükséges források meghatározása,
- határidő, felelősök megnevezése.

3.12.1.3. Iskolánkban az életkori sajátosságokhoz illesztendő lényeges témák

- Az egészséges táplálkozás témái (alsó tagozaton, technika, biológia, kémia és osztályfőnöki órák keretében)
- A szenvedélybetegségekkel való foglalkozás (8. osztály biológia óra, osztályfőnöki órák a felső tagozaton,)
- A szexuális felvilágosítás és nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció (osztályfőnöki és 8. osztályban biológia óra keretében)
- A betegség és a gyógyulást segítő magatartás, elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat (osztályfőnöki órák, a 7-8. osztályban biológia, kémia, fizika óra keretében)
- A testi higiénia (alsó tagozaton, felsős osztályfőnöki órák, 8. osztály biológia órák)
- A környezeti ártalmak (természettudományos tantárgyak)
- A személyes biztonság, közlekedés, rizikóvállalás (alsó tagozaton környezetismeret keretében, és felsős osztályfőnöki órák keretében, technika órákon)
- A testedzés, a mozgás, a helyes testtartás (testnevelés és osztályfőnöki óra, természet és biológia óra keretében)

Az egyes témakörök feldolgozásánál bekapcsolódik a programtervek szerint az iskolai védőnő, az iskolaorvos, D.A.D.A oktató, dietetikus, kozmetikus, hitoktató, fogorvos, segítséget nyújt a programok lebonyolításában.

3.12.1.4. Az egészségstratégia színterei (mely magába foglalja az egészségnevelés, a drogprevenció, a környezeti nevelés, a fogyasztóvédelem témaköreit is)

Az egészségtudat fejlesztése összetett személyiségfejlesztő munka. Így módszerét és színtereit nagyon nehéz meghatározni. Színterei lehetnek elsősorban a család, az iskola, a kortárs közösség, szabadidős közeg.

Életviteli feladatok:

A napi rutinba beépülve folyamatos a gyermekektől elvárt higiénia szokások betartatása, és lehetőség van az életviteli szokások kialakítására.

a) Iskolai helyszínek

- **Az összes tantárgy tanórai foglalkozásai**
- **Tantárgyközi projektek**
- **Osztályfőnöki óra**

A tanórai program kereten belül lehetőség nyílik az érzelmi nevelésre és olyan interaktív készség- ill. személyiségfejlesztő programokra, amelyek felkészítik a keresztyén intézmények

diákjait a helyzetek felismerésére, megválaszolására és önmaguk megismerésére. Természetesen megfelelő időtartamban és rendszerességgel kell ezeket a programokat megvalósítani.

b) Nem hagyományos tanórai foglalkozások

➤ **Délutáni szabadidős foglalkozások**

Sportprogramok, egészségnevelési témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok.

➤ **Egészségnap**

Az iskola egészét átfogó előre tervezett programok, komoly szervezést, felkészülést igényelnek, több iskola is összefoghat.

➤ **Erdei iskola**

c) Hétvégi iskolai programok

Sportrendezvények, kulturális programok

d) Szülői értekezlet, szülőcsoport

Lehet osztályszintű vagy iskolaszintű, ide külső előadó is meghívható.

e) Hazai és nemzetközi együttműködések

f) Kulturális tevékenységek

- Különböző jelenetek dramatizálása, a közös tevékenység örömének megélése
- A hagyományok tiszteltetése és ápolására nevelés, a magyar néphagyományok és népszokások megismertetése és felfedeztetése a gyermekjátékokon és néptánc tanulásán keresztül
- Gyermek- és játékdalok, népdalok tanítása, közös éneklése, helyes előadásmód fejlesztése

g) Iskolán kívüli programok

- Részvétel a hagyományápoló városi rendezvényeken (Szüreti napok, Zenélő szélmalom)
- A különböző ünnepekhez kapcsolódó városi rendezvényeken való részvétel
- Művelődési intézmények zenei és irodalmi rendezvényein való részvétel

3.12.1.5. Az egészségstratégián belül alkalmazott módszerek

- Kooperatív / együttműködő/ tanulási technikák
- Projekt módszer
- Problémamegoldó gyakorlat ötletrohammal, értékeléssel
- Viták, szituációs játékok
- Érveléstechnikai gyakorlatok
- Helyi, országos, globális döntéshozatali rendszerek tanulmányozása
- Természetvédelmi tevékenységek
- Részvétel a helyi környezeti tevékenységben
- Interjúk, felmérések készítése az emberek és a környezet viszonyáról
- Természettudományos megfigyelések
- Írásbeli vélemények, javaslatok megfogalmazása, értelmezése csoportos munkában
- Adatgyűjtés, feldolgozás, információrögzítés együttműködéssel, elemzés.
- természettudományos megfigyelések

- Szabadult szenvedélybeteg megszólaltatása
- Kiscsoportos beszélgetések
- Vetélkedők, pályázatok
- Információközlő előadás
- Interaktív programok

3.12.1.6. Segítő kapcsolatok

A segítő kapcsolatok intézményen belüli lehetőségét az iskola vezetése, az iskolaorvos, a védőnő, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, az egészségnevelő, valamint az osztályfőnök, a szaktanárok és nem utolsósorban a diákok együttműködése jelenti. A külső kapcsolatok lehetőségét biztosítanak az egészségfejlesztési munka kiszélesítésére, valamint a különböző szakemberek, szakértők bevonására. A segítő kapcsolatok színterei:

- szülők
- SZŐK
- Iskolaorvos, védőnő
- Gyermekjóléti Szolgálat
- ÁNTSZ
- Rendvédelmi szervek.
- Pszichológus

3.12.2. **Mindennapos testnevelés, testmozgás**

A program célja: a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel

Rövidtávú célok:

- Minden gyermek minden nap vegyen részt a testmozgásban (órarendbe, napirendbe iktatva)
- Minden alkalommal történjen meg a megfelelő keringési és légző rendszeri terhelés.
- Minden alkalommal örömet, sikerélményt, játékot, stressz oldást biztosítson a gyermekeknek, köztük az eltérő adottságúaknak is.
- Minden testnevelés órán legyen gimnasztika, benne légzőtorna és a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását, fenntartását szolgáló tartásjavító torna.
- A tanulók az egyes foglalkozásokon kapjanak kellő elméleti ismereteket, különösen az életmód-sportágak gyakorlásához.

Hosszú távú célok:

- A gyermekek, fiatalok építsék be mindennapi tevékenységükbe a feszültségoldó terhelések elviselését növelő mozgásprogramot, amelyeket örömmel, szívesen végeznek.
- Neveljen kitartásra, rendszeres munkára, fejlesszen olyan képességeket, értékeket, amelyeket az élet minden területén hasznosítani tudnak a gyerekek.
- A rendszeres testmozgástól váljon edzetté, azaz erős, szívós, ellenálló és nehézségeket leküzdő gyermekké.
- A rendszeres testmozgás életszükségletté válás.

- A testi és lelki egészség fejlesztéséhez, megőrzéséhez szükséges szokásrendszer kialakítása.
- A pedagógus, mint mintaadó, példamutató személy megjelenése az egészséges életmódra nevelés során.
- A testmozgás program játékot és táncot is tartalmaz.
- Személyiségfejlesztő hatásai érvényesüljenek a teljes testmozgás programban.

Tárgyi feltételek:

- sportudvar
- sportpályák
- tornaterem és felszerelései
- tornaszoba és felszerelései
- városi sportintézmény létesítményei
- városi strand tanuszodája

Személyi feltételek:

Az iskola minden dolgozója elkötelezettje az egészséges életmódnak, minden testnevelő, tanító, tanár, gyógytestnevelő, részt vesz ennek propagálásában.

A mindennapos testedzés színterei:

- Tanóra
- Tömegsport
- Sport foglalkozások /iskolaotthonos osztályok/
- Gyógytestnevelés

Feladatok, teljesítendő egészség szempontok:

- a tanulók egészséges testi fejlődésének biztosítása:
- általános testi képességek fejlesztése
- helyi tantervben előírt mozgásanyag elsajátítása
- tartásjavító torna beiktatása az óra eleji bemelegítés 10 perce során
- fizikai képességek felmérése

Kötelezően testmozgással kitöltött szabadidős foglalkozás:

A napközis csoportokban – mivel az összefüggő foglalkozások időtartama meghaladja a 3 órát – beépítünk napi 45 perces egészségfejlesztő testmozgást. Ez a napközis munkatervben kerül kidolgozásra és a foglalkozási naplóban is szerepel. A foglalkozásokat lehetőleg a szabadban kell megtartani.

Úszás /Központi iskola/

A harmadik és ötödik osztályosoknak lehetőség van csoportonként 10-10 alkalommal úszás-
oktatásban részt venni. Az úszásoktatás célja, a tanulók vízbiztonságának kialakítása, különböző úszásnemek mozgásformáinak elsajátítása.

Gyógytestnevelés

A csoportok fejlesztését szakképzett testnevelő végzi, az iskolaorvos által gyógytestnevelésre javasolt tanulók számára. A gyógytestnevelés órákon célunk a mozgásformák helyes alkalmazásával megakadályozni az egészségi állapot további romlását, segíteni az egészség helyreállítását.

A foglalkozások megtartása kistérségi szervezésben zajlik. A tornatermi foglalkozásokon túl, heti rendszerességgel gyógyúszáson vesznek részt a lehetőségekhez mérten.

Az iskolaorvos és a védőnő segítségével mérjük fel a tanulókat.

Iskolai programok

A tanulók sportprogramokkal kapcsolatos ötleteiket az iskola diákönkormányzatán keresztül juttatják el a testnevelőkhöz, akik lehetőség szerint megszervezik és koordinálják a kezdeményezéseket. pl:

- házibajnokságok (kézilabda, labdarúgás, asztalitenisz)
- kerékpártúra
- természetjáró túra
- Majális sportprogramjai
- Suli Buli (utolsó tanítási nap) sportprogramja

Tanórán kívüli tevékenység

- táborok
- diákolimpiai versenyek
- városi rendezvények
- más iskolák által kiírt versenyek.

Idényprogramok:

- sor- és váltóversenyek
- téli sportok, versenyek (szánhúzás, hóvárépítő- verseny, hógolyó csata)
- családi nap, mely sportprogrammal is kiegészül
- kerékpáros verseny közlekedési szabályok megismertetésével, betartásának szükségességével

3.12.3. Drogprevenció

A drogfogyasztás felismerése

Az alkohol- és drogfogyasztást maguk a fiatalok ritkán tartják problémának, a felnőttek előtt titkolni igyekeznek. Vannak gyanújelek, amelyeket elsősorban a szülők észlelhetnek, de az iskolában is feltűnhet. A droghasználó fiataloknak ugyanis éppen úgy, mint más pszichés zavarban szenvedőknek, akkor lehet segítséget nyújtani, ha lehetőleg korán felismerjük a problémát. Mit tehetünk?

1. A kábítószer fogyasztását a törvény bünteti. Nem az iskola feladata, hogy a drogfogyasztás gyanúja esetén tanulóját feljelentsen, viszont a megfelelő szakemberhez el kell jutnia.
2. Célszerű a szülőt is bevonni a probléma megoldásába, miután az iskolaorvossal beszéltünk.
3. Az iskola jelentős szerepet játszik a drogfogyasztó serdülők további életútjának meghatározásában, segíthetik vagy gátolhatják, hogy abbahagyják a drogozást, hozzájárulhatnak a kezelés eredményességéhez.
4. A büntetés, kizárás, rendőrségi vizsgálat nem hatásos a serdülők drogfogyasztásának megakadályozásában, csak elmélyíti a problémát.
5. Az iskolában érvényesülő pozitív nevelői és kortársi hatások teszik lehetővé, hogy a fiatalok bizonyos drogok kipróbálása ellenére sem indulnak meg a drogkarrier útján, s így az iskolának jelentős védő hatása lehet.

A prevenció módszerei

- információ közlés - pedagógus, rendőrök, volt –kábitószeresek

- érzelmi nevelés- döntéshozás, kommunikációs stratégiák elsajátítása
- társas hatás modell- társas „immunizáció” – droghasználat ellen szóló üzenet- droghasználat elleni készségek fejlesztése nemet mondás technikája
- drogalternatívák - sport, tábor, túrák, művészeti tevékenységek
- integrált megközelítés- készségfejlesztés: döntéshozás, kommunikációs készségek, problémamegoldás, stresszkezelés.

A közoktatási törvény szerint az alábbi területeken jelenik meg a drogprevencióhoz kapcsolódó ismeretkör:

- biológia és egészségtan tantárgy 8. évfolyamon.
- az osztályfőnöki órákba beépítve az 5-8. évfolyamon
- természetismeret tantárgy keretein belül „Az ember egészsége” című témakörben

3.13. KÖRNYEZETI NEVELÉS

Az iskola környezeti nevelési tevékenységének feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel.

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- Biológia és egészségtan tantárgyak keretében feldolgozott ismeretek.
- A természetismeret, dráma, földrajz, hon- és népismeret tantárgyak, valamint az első-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek.
- A környezeti nevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások: minden évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére; minden évben a „Föld napja” alkalmából történő megemlékezés a környezetvédelemmel kapcsolatos játékos vetélkedővel, akadályversennyel; minden tanévben egy alkalommal „környezetvédelmi őrjárat” szervezése a településen.

3.13.1. Alapelvei, céljai

- Tanulóink környezettudatos állampolgárokká váljanak
- A helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggéseinek ismerete
- Fenntartható fejlődés – a jövő nemzedék életminőséghez fűződő joga
- Környezeti- és egészség-tudatosság jelentkezzen a mindennapi életben
- Környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése

- Diákjaink a jövőben mindennapi életükben képesek legyenek a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusokat kezelni, megoldani
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- Hatékony személyiségformálás, az önszabályozás és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítése
- Testi-lelki egészségnevelés, társas készségek fejlesztése
- Az élet tisztelőnek védelme- elsajátítani az ehhez vezető technikákat, módszereket
- Helytelen fogyasztói szokások csökkentése
- Lakóhelyünk és környékének védett értékeinek megismerése, gyarapítása, annak megőrzésének igénye és akarat, az értékek iránti felelős magatartás kialakítása
- Személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartás és életvitel kialakítása
- Ismerjék meg a tanulók azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelek mutatkoznak
- Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi- gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit.

Kiemelt feladatok

- A tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához
- Továbbképzéseken való részvétel, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása
- A szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre, a hétköznapi környezeti problémák megjelenítésére
- Versenyekre való felkészítés
- Akciókon, pályázatokon való részvétel
- A természetben végzett megfigyelések, túrák segítségével szeretessük meg lakóhelyünk élővilágát
- Az egészségesebb életmód érdekében alakítsuk igénnyé a természetjárást
- Alakítsuk felelősségérzetüket családjuk, tágabb környezetük, lakóhelyük, hazájuk iránt
- Szelektív hulladékgyűjtés.
- természettudományos megfigyelések

3.13.2. Fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelmi oktatás célja:

- fogyasztói kultúra fejlesztése
- tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása, fejlesztése a tanulóknál.

Tartalmi eleme

Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakítása, a jogokat érvényesíteni tudó a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzése. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint pl. a vállalkozási és gazdálkodási kompetenciák fejlesztése. /NAT 2003./

Feladat:

- fontos a fogyasztás során a tájékozódás képessége
- döntési helyzet felismerése, döntésre való felkészülés

- meg kell ismertetni a tanulókkal a piac-, marketing és reklám szerepét, tudjanak ebben eligazodni
- hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot, takarékoságot
- Felkészülés a felnőtt életre, amelyben a megfelelő fogyasztói kultúra kialakítása is jelentős szerepet kap.
 - A tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása, fejlesztése – az életkor-nak megfelelő szinten.
 - Ökológiailag tudatos fogyasztók nevelése, akik vásárlási választásaikkal egyben egészséges környezetük megtartására törekednek.
 - A fenntartható fogyasztás elvének tudatosítása, annak érdekében, hogy a mai fogyasztói magatartásunk miatt a jövő nemzedékek szükségletei és egészsége ne kerüljenek veszélybe.
 - A gyermekek értékrendjének alakítása az alábbiak előtérbe helyezésével: a kívánság és szükséglet viszonya (döntési helyzetek felismerése, a döntésre való felkészülés).
 - Az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása.
 - A természet védelme.
- a diákok értsék, és saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Környezettudatos fogyasztás:

Egyfajta középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és fogyasztó-mentesség között. Kritikus fogyasztói magatartás: a fogyasztói jogok érvényesítése.

A fogyasztónak joga van:

- az alapvető szükségletek kielégítésére
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozáshoz
- a választáshoz különböző termékek és szolgáltatások között
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretéhez
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez
- az egészséges és elviselhető környezetben való léthez
- a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszóláshoz.

Preventív fogyasztóvédelem:

- **Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait, nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.**

Kapcsolatok

A tudatos fogyasztóvá nevelés során legfontosabb partnereinknek a szülőket tekintjük, hiszen a gyermekek fogyasztói szokásaikat főként a családból hozzák. Törekszünk arra, hogy minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait, s ha kell, legyenek képesek szüleiket pozitívan befolyásolni vásárlási döntéseikben. Munkánkhoz szükség esetén fogyasztóvédelmi szakember segítségét is igénybe lehet venni, mind a pedagógusok, mind a gyermekek képzésében.

3.14. ESÉLYEGYENLŐSÉG EGYENLŐ BÁNÁSMÓD ELVÉNEK ÉRVÉNYESÜLÉSE

Intézményünk biztosítani kívánja az esélyegyenlőségen alapuló, a szegregáció mentesség és egyenlő bánásmód elve teljes körű érvényesülésének megfelelő oktatást. Meghatározzuk a hátrányos helyzetű csoportokat a munkavállalók és a tanulók körében is. Minden évben elvégezzük a helyzetelemzést és meghatározzuk az ebből adódó feladatokat.

Az iskola feladatai

1. Pedagógus továbbképzés
2. Az esélyegyenlőtlenségre utaló jelekkel rendelkező gyerekek kiszűrése
3. Tanórákon kiemelt figyelem
4. Sportolók segítése
5. Fejlesztések szaktanár, illetve a szakszolgálat munkatársa segítségével.
6. Szabadidős tevékenységek: napközi, táborok.
7. Támogatások: étkezési, tankönyv, pályázatok, alapítványi.
8. Partnerekkel történő együttműködés

Feladataink

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése

- törvényi támogatások biztosítása
- egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása
- anyagi támogatáshoz juttatás segítése (Önkormányzati, alapítványi, pályázati)
- az átlagtól lemaradók esetében a szakszolgálatok és szakmai szolgáltatók munkáját igénybe vesszük
- intézményi együttműködések támogatása

BTMN-es tanulók segítése

- rendszeres szűrővizsgálatok
- fejlesztések, logopédiai foglalkozások iskolában, Nevelési Tanácsadóban
- egyéni foglalkozások
- a tanulmányi előmenetel nyomon követése
- támogatások, lehetőségek szerinti biztosítása: pszichológiai, anyagi (alapítványi, Önkormányzati)

Roma származású tanulók esélyegyenlőségét segítő programok:

1. A HEKS Alapítvány támogatásával iskolánk a Tanoda programnak és a nyári iskola-előkészítő programnak ad otthont a 3 éves pályázati időszakban.
 - A tanoda program keretén belül az első szakaszban 5 alsó tagozatos és 3 felső tagozatos tanulók egyéni fejlesztése valósul meg. A következő években a létszám 12 főre bővül.
 - Nyári iskola-előkészítő biztosítja 10-15 nagycsoportos óvodás gyermek iskolai felkészítését.
2. „Mérőldkő”-program
Minden tanévben legalább négy cigány származású tanuló nyer felvételt iskolánkba. Ezeket a tanulókat 8 évfolyamon keresztül anyagilag támogatja az iskola, megkönynyítve a családi költségeket, és ez az összeg fordítható: osztálypénz, tanulmányi ki-

rándulás, könyvek, íróeszközök, tanulást segítő eszközök, színházbérlet, sport-és kulturális programok költségei, nevezési díjak befizetésére.

Amit az iskola biztosít:

- a tanuló részt vehet a nyári iskola előkészítő foglalkozáson,
- a tanoda program keretében felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozásokon,
- tanulási nehézségek esetén fokozott támogatást kapnak,
- szükség esetén pszichológus, gyógypedagógus, logopédus, gyógytornász segítségét is igénybe vehetik,
- a 7-8. évfolyamon segítjük a megfelelő iskolaválasztást,
- egyéni pályatanácsadást nyújtunk,
- igyekszünk bevonni őket a sport-és kulturális eseményekbe, mint pl. színházlátogatás, hangversenyek, sportversenyek,

A tanév végén a teljesítményüket külön jutalmazzuk.

3.15. A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK

Az iskolai jutalmazás formái:

- Azt a tanulókat, akik képességeihez mérten: példamutató magatartást tanúsít,
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- iskolai, iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális rendezvényeken, vetélkedőkön vagy előadásokon vesz részt,
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez, növeléséhez az iskola jutalomban részesíti.

Tanév közben elismerésként a következő dicséretet adhatók:

- szaktanári dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- napközis nevelői dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell írni. Az iskolai szintű versenyek első három helyezettjei oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet az iskola közössége előtt vehetnek át.

a) A tanév végén könyvjutalmat kaphat az a tanuló, akinek:

évfolyam	magatartás szorgalom	tantárgyak	általános dicséret csak kitűnő tanuló esetében, ha
1. évfolyam	példás vagy jó	kiválóan teljesítette	nincs
2. évfolyam	1 négyes (magatartás és szorgalom is számít)		4 dicséret

3-4. évfolyam	2 négyes (magatartás és szorgalom is számít)	4 dicséret
5-8. évfolyam	1-3 négyes (magatartás és szorgalom is számít)	6 dicséret
A Mérföldkő –programban részt vevők jutalmazása 1-8. évfolyamon a tantestület megítélése alapján történik.		

b) *Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén:*

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesülhet.

c) *A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.*

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók dicséretben részesülnek. A dicséretet írásba kell foglalni és a szülő tudomására kell hozni. **Az év tanulója** cím adományozható a tanulók és a nevelőtestület véleménye alapján annak a tanulónak, /egy 8. osztályos és egy alsóbb osztályba járó/, aki példamutató magatartást tanúsított és tanulmányi vagy kulturális versenyeken dicsőséget szerzett iskoláknak. **Az év sportolója** cím adományozható annak a tanulónak, illetve csapatnak, akik kiemelkedő eredményeket értek el a sport területén. Ezen tanulók neve és fényképe bekerül az iskola emlékkönyvébe. A kitüntetés átadására a tanévzáró ünnepségeken kerül sor.

➤ ***Az iskolai elmarasztalás formái***

- Azt a tanulót marasztaljuk el aki: tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- házirend előírásait megszegi, igazolatlanul mulaszt,
- bármely módon árt az iskola jó hírnevének büntetésben lehet részesíteni.

➤ ***Az iskolai büntetés formái szóban vagy írásban:***

- szaktanári figyelmeztetés: havi magatartás vagy szorgalom jegy eggyel rosszabb
- napközis/tanulószoba/ nevelői figyelmeztetés: havi magatartás vagy szorgalom jegy eggyel rosszabb
- osztályfőnöki figyelmeztetés: negyedéves magatartás jegy eggyel rosszabb
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás: negyedéves magatartás jegy kettővel rosszabb, osztály programoktól eltiltás
- igazgatói figyelmeztetés: negyedéves magatartás jegy kettővel rosszabb, osztály- és iskolai szintű programoktól eltiltás
- igazgatói intés;
- igazgatói megrovás: eltiltás az iskolát képviselő versenyektől

- tantestületi figyelmeztetés;
- tantestületi intés;
- tantestületi megrovás.

Ha az alkalmazott figyelmeztetések eredménytelenek maradnak,akkor:

- diákönkormányzat fegyelmi bizottsága előtti meghallgatásra,
- súlyosabb vétség esetén esetmegbeszélésre,
- kirívó esetben fegyelmi tárgyalásra kerül sor.

A büntetést írásba kell foglalni és a szülő tudomására kell hozni. A jutalmazás és büntetés alkalmazásainál - indokolt esetben- nem kell a fokozatok betartásához alkalmazkodni, azonnal magasabb fokozatú jutalmazás és büntetés is adható. A jutalmazásokat illetve büntetéseket a magatartás és szorgalom osztályzatok megállapításánál figyelembe kell venni és attól csak a nevelőtestület határozata alapján lehet eltérni. Az ellenőrzőbe tanuló önállóan bejegyzést nem tehet, kivétel az egész osztályra vonatkozó értékelés, szülőknek szóló értesítések, meghívások.

A jutalmazások, büntetések minden esetben az ellenőrző mellett az osztálynaplóba is kerüljenek beírásra a "Megjegyzés" részbe (akitől és amikor a gyermek azt kapta). Az értékelésre, osztályzásra vonatkozó irányelveket, valamint a jutalmazási és büntetési fokozatokat a tanév elején (ha szükséges) a gyermekkel és szülőkkel ismertetni kell.

3.16. AZ ISKOLA VÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELENEK SZABÁLYAI

BELÉPÉS AZ ISKOLA INDULÓ ÉVFOLYAMÁRA

Az iskolába való felvételtől az igazgató dönt.

➤ Az a tanuló vehető fel első évfolyamra:

- Aki tanköteles a 6. életévét augusztus 31-ig betöltötte vagy december 31-ig betölti és a szülő kéri a felvételt.
- Aki iskolaérett. Az óvodás gyermekekről az óvónő szakvéleményt ad.
- Akik nem jártak óvodába a Nevelési Tanácsadó vagy a Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság véleménye az irányadó.
- Aki az iskola beiskolázási körzetében lakik.
- Aki körzeten kívül lakik, akkor vehető fel, ha a szülő kéri és van férőhely az intézményben.

BELÉPÉS FELSŐBB ÉVFOLYAMOKRA

Másik általános iskolából, gimnáziumból érkező tanuló azonos évfolyamra vehető fel.

A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie idegen nyelvből és azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételhe-

ti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

Az **iskola beiratkozási körzetén** kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

TOVÁBBHALADÁS

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló. A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltétele az előző évfolyam tantervében rögzített követelményeinek legalább elégséges szintű teljesítése. Ha a tanuló a tanév végén – legfeljebb kettő tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, javító vizsgát tehet. A tanuló osztályozó, pótló, különbözeti vizsgájával kapcsolatos tudnivalóit a tanulmányok alatti vizsgák című fejezetben rögzítettük.

ISKOLÁN BELÜL ÁTLÉPÉS MÁS OSZTÁLYBA

A szülő kérésére vagy a nevelőtestület javaslata, illetve fegyelmi döntése alapján történhet

KILÉPÉS, A TANULÓI JOGVISZONY MEGSZÚNÉSE

- Az iskola tanulmányok befejezése előtt a szülő kérelmére szűnhet meg a tanulói jogviszony, ha a tanuló másik iskolában tesz eleget tankötelezettségének.
- Annak a gyermeknek, akinek a tankötelezettsége megszűnt.
- 8. osztály befejezésekor.
- A 4. vagy 6. évfolyam befejezésekor, ha a tanuló tanulmányait a 8 vagy 6 osztályos gimnáziumban folytatja.

3.17. AZ ISKOLÁKBAN ALKALMAZOTT PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK

Témanap szervezése a magyarságtudat erősítésére. Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése.

Célunk, hogy iskolánk és tagintézményében a 7. évfolyamos diákjai eljussanak külhoni magyar lakta területekre a Határtalanul! program keretében, s ezáltal is bővíljenek a magyar lakta területekről ismereteik. A pályázat benyújtásakor vállaljuk, hogy fakultatív tevékenységként megszervezzük a „Nemzeti összetartozás – Határtalanul!” című témanapot.

A témahetek megszervezése

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: miniszteri rendelet) 7. § (4) bekezdése szerinti projektoktatást lehetővé tevő témaheteket a tanítási évben az oktatásért felelős miniszter az alábbi időpontok szerint hirdeti meg:

- a) pénzügyi tudatosság és gazdálkodás hete 2018. március 5. és 2018. március 9. között,
- b) digitális témahét 2018. április 9. és 2018. április 13. között,
- c) fenntarthatósági témahét 2018. április 23. és 2018. április 27. között.

(2) A nevelési-oktatási intézmény a munkatervében meghatározott módon részt vehet a témahetekhez kapcsolódó programokon, továbbá a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat, foglalkozásokat a témahét keretében megszervezheti.

GY. SZABÓ BÉLA REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA

a) Három hetes projekt bevezetése.

Tanulást, tanórát kísérő projekt. Az adventi készülődést, a karácsonyt átfogó tevékenységekkel.

b) Nemzeti ünnepeink

A felső tagozaton kerül megvalósításra

- **Cél:** A tanulók ismerjék meg nemzeti ünnepeink történelmi hátterét, a fontos helyszíneket, eseményeket. Érezzék át a hazáért való önfeláldozás jelentőségét, súlyát. Kaphon értelmet számukra a hazaszeretet kifejezés. Sajátítsák el az ünnepi megemlékezéshez méltó viselkedés szabályait.

c) Az erdei iskola céljai

- A tanulás, az ismeretek elsajátítása ne kötelességgént, hanem igényként fogalmazódjon meg a tanulóknál.
- A tanár – az elsődleges információ birtokosa – munkájának része megtanítani tanítványait arra, hogy mit, honnan ismerhetnek meg, az összegyűjtött információk halmazát hogyan követhetjük értelmes egészé.
- A gyerekek érdeklődéssel várják, hogy felfedezhessék az előre kialakított program alapján egy természeti tájegység jellegzetességeit, adottságait, az ott élő emberek életmódját, a természetben zajló folyamatokat, törvényszerűségeket.
- Szemlélet - és magatartásformálás; a helyes ember-természet viszony kialakulása; az erdő és az ember kapcsolatának megismerése.
- Ismeretszerzés, tankönyvek helyett személyes megfigyelés, tapasztalás, élményszerű tanulás.
- Az erdei iskola a környezeti nevelés színtere és eszköze. Kiemelten jelentős a természeti környezet értékeinek tudatosítására és védelmére nevelő funkciója.

3.18. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEINK

Intézményünk kész fogadni az SNI-s tanulókat. Kiemelt feladatunk, hogy megszervezzük a megfelelő foglalkozásokat a sajátos nevelési igényű gyerekeknek, amennyiben a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a sajátos nevelési igényű gyermek:

- A többi gyerekkel együtt nevelhető, oktatható.
- Intézményünket a szakértői bizottság alkalmasnak találja, kijelöli, mert rendelkezik azokkal a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel, amelyek megléte feltétel, hogy a tanuló részére az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációja és rehabilitációs ellátást.

Az ilyen tanulók esetében az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete alapján járunk el az alapító okiratunkban felsorolt alaptevékenységek esetében.

A habilitációs- rehabilitációs tevékenység célja

A kommunikációs, a kognitív, a kreatív, a motoros, az orientációs és szociális képességek fejlesztése. Ezt a fejlesztést nem elsősorban verbális úton, hanem a tapasztalati folyamatokba való intenzív elmélyülés, cselekvés során alakítjuk ki.

- a) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- b) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- c) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység feladatai

A diagnózisra építve a tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó biztosítása, amely tantárgyanként eltérő lehet. A tempó javítását elősegíti a feladatsorok megfelelő lépésnagyságának kiválasztása.

- A tanórakat kiegészítik az egyéni fejlesztő-terápiás foglalkozások:
 - pszichikus funkciók fejlesztése,
 - tanulási folyamatok begyakorlása,
 - a fejlődésben különösen elmaradt területek feltárása és megsegítése
- Az egyéni fejlesztés közben végzett gyakorlás eredményeinek összehasonlítása a korábbiakkal, ezek dokumentálása, a pedagógiai diagnosztikaeszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése.
- A teljesítménymérések alapján a fejlesztési program szükség szerinti módosítása a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása.
- A tanuló érdeklődésének, motiváltságának elősegítése (például feladatok választhatósága, több megoldási lehetőség keresése, az önálló tanulás technikáinak gyakoroltatása).
- A tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása.
- A legkedvezőbb csoportméret kiválasztása.
- A fogalmak lassú érlelése, a sokrétű tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésen alapuló folyamata a fogalmak fokozatos „tágítását” teszi lehetővé.

- A fogalmak összekapcsolásának megtanulásához kreatív képességeket fejlesztő foglalkozások (például zene, rajz, festés, tánc).
- Az eredményesség tudatának kialakítása, valamint az éntapasztalás elősegítése.
- A megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése.
- A tanulás értelmének és a személyes élethelyzetre való hatásának a megtapasztalása.
- A megfelelő tanulási környezet kialakítása (térrelrendezés, berendezés, változtathatóság stb.)

A nevelésükhöz szükséges feltételek

- A fogyatékoság típusának megfelelő szakember foglalkoztatása
- Speciális segédletek használata
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által meghatározott szolgáltatások biztosítása
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta

Módszerek

- Lassabb ütemű, kis lépésekben történő haladás
- Következetesség, hézag nélkülség az ismeretek elsajátításában
- Szemléletesség, cselekvéssel egybekötött ismeret elsajátítás
- Differenciálás /menyiségi és minőségi/
- Intenzív ismétlés
- Változatos gyakorlás
- A megismerő tevékenység fejlesztése minden tanórai és tanórán kívüli tevékenység keretében

3.18.1. A hallássérült (siket, nagyothalló) tanulók iskolai fejlesztésének elvei

a) A hallássérült tanulók iskolai fejlesztése

- *A hallássérült tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai*

A hallássérült tanulónál - a hallás hiánya vagy csökkenése miatt - a szokásostól eltér a nyelvi kommunikáció fejlettsége (szövegértés, szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.), és ennek következtében a megismerő tevékenység és egyes személyiségjegyek fejlődése. A tanuló nyelvi kommunikációs szintje az esetek jelentős részében nem korrelál életkorával, hallásállapotával - attól pozitív és negatív irányban is eltérhet. A hallássérült tanuló egyéni fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke, a fejlesztés megkezdésének ideje. A hallássérült gyermekek fejlesztése az általános pedagógiai tevékenységen kívül pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs eljárások folyamatában valósul meg. A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni.

- *A többségi iskolában történő együttnevelés*

A többségi iskolában történő együttnevelés egyéni döntést igényel. Alapja az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye.

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

Külön gondot kell fordítani arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi gondolkodásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő tanulási nehézségének leküzdéséhez.

Az értékelés része olyan követelmény legyen, mely a tanuló sérülését figyelembe véve, halló társaival azonos szinten vagy módon teljesíthető. Az értékelésnél figyelembe kell venni az egyéni fejlesztési terv követelményeit.

Az integráltan tanuló hallássérült gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

b) Nagyothalló tanulók iskolai fejlesztése

A nagyothalló gyermek fejlesztésénél a nyelvi kommunikációs készségek kialakítása, dominál. A köznapi nyelv elemeinek elsajátítását, a beszédérthetőség fejlesztését, a nyelvi különbségek kezelését, valamint a nyelvi-szociális érintkezési formák kialakítását tartalmazza.

A tanulók elsajátítják és megközelítően olyan szinten birtokolják az alapvető kultúrtechnikákat, hogy eszközként használhatják a további tudás megszerzésében.

A nyelvi rendszer további finomítása, a nyelvi-kommunikációs szint emelése, az olvasás-írás eszköz szintű használata, a nyelvi érintkezés formáinak bővítése: tágabb tájékozódás a köznapi nyelvhasználatban

➤ Kiemelt fejlesztési feladatok

A nyelvi kommunikáció döntő befolyással bír nem csak a fogalmi gondolkodás fejlődésére, hanem a lelki élet egészére is. Ezért alapvető pedagógiai fejlesztési cél a lehetőség szerinti legkorábbi időponttól kezdett szakszerű szurdologopédiai ellátás.

Tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulók egyéni adottságai többnyire eltérnek az ép tanulók adottságaitól. Mindkét csoportba tartozó tanulók számára biztosítani kell a tanuláshoz és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges speciális ismeretanyagot (speciális technikák és eszközök használata stb.) és a készségfejlesztést (önálló tanulásban használható eljárások,

lényegkiemelés, megtartó emlékezet növelése, szóbeli kifejezőképesség gazdagítása, célszerű munkaszokások kialakítása, vizuális megfigyelőképesség fejlesztése stb.).

3.18.2. Követelmények sajátosságai látássérült gyermekek esetében

➤ Alapelvek:

- Integrált körülmények között oktatott súlyos fokban látássérült gyermekkel szemben támasztott követelmények alapjául mindig a befogadó iskola által elfogadott pedagógiai programban meghatározott követelmények, elvárások az irányadók.
- A látássérülésből fakadó hátrányok kompenzációjára való hivatkozással az egyes közismereti tárgyak műveltségi anyagai tanításának, számonkérésének módja mélysége a tantárgyat

tanító szaktanár belátása; illetve a nevelőtestületi és az intézményigazgatói döntés alapján módosítható. (Figyelem! Felmentések részképesség-kiesésének gyanúja esetén szakértői vélemény kérése szükséges!)

- A gyermeknek joga van az őt megillető - osztályfokának megfelelő óraszámú - rehabilitációs órakeret igénybevételére.
- A tanulás-tanítás folyamatában fokozottan figyelembe kell venni a látássérülésből fakadó módosult megismerési formák jellegzetességeire és a látás hiányában módosult megismerési funkciók határait. (haptikus információ-felvétel és feladatmegoldás sajátosságaira)
- A számonkérések folyamán figyelembe kell venni a Braille és a digitális feladatmegoldás sajátosságait
- A számonkérés egyes fordulói felválthatók szóbeli feladat megoldásokkal.
- Készségtárgyak esetén minden esetben a gyerek saját fejlődésmenetéhez viszonyított fejlődést kell értékelni.
- A gyermeknek joga van a tanulás-tanítás folyamán és a számonkérés alkalmával is a sérülésspecifikus segédeszközök használatához (beszélő számológép, adaptált mérőeszközök).
- Számonkérések időtartamának meghatározásakor időtöbblet biztosítása ajánlott (alsóban kétszeres idő a látókéhoz képest; felsőben 20-30 perccel több, mint a látóknál, de ez már a gyerek képességeitől és feladat megoldási rutinjától függően egyéni mérlegelés vagy előzetes megállapodás tárgyát képezhetik.
- Az írásbeli és szóbeli számonkérések értékelésekor a pontszámok kiszámításánál természetesen a módosított arányokat és százalékokat kell figyelembe venni.
- A számonkérés folyamán minden tantárgy esetén alkalmazhatóak az ismeretszerzés során felhasznált akár egyedileg legyártott szemléltetőeszközök. (Az ellenőrzéskor csak a már tanulástanítás alkalmával megismert szemléltető eszközök használhatók! Új eszköz bemutatása nem kizárt, viszont alkalmazásának gyakorlottsága az értékelésbe nem számítható bele!)

➤ *Tantárgyakra bontva:*

Magyar nyelv és irodalom

- Olvasás, szövegértés: az osztályfoknak megfelelő nehézségű, de síkírás helyett Braille pontrendszerben írt szöveg írt olvasása, az olvasási sebesség a követelménye a következőképpen módosul: A szöveg értelmezésének követelménye azonos, az értést ellenőrző feladatok vonatkozásában a követelmények megegyeznek. A feladatok kivitelezéséhez szükség lehet többlet idő biztosítására, vagy bizonyos feladatoknál az írásbeli helyett szóbeli válaszok engedélyezésére.
- a betűtanítás menete sorrendje nagymértékben eltér a látókétól, mint írásban, mint olvasásban (a betűtanításhoz egyértelmű útmutatást nyújt a Braille abc-s könyv két kötet) Betűtanuláshoz kapcsolódó képes bemutatás nem alkalmazható, a tanítás folyamatából teljesen kihagyható.
- az írás tanítása Braille írógép segítségével történik. A Braille írásnak is meghatározottak a sajátos külső követelményei, de az egyéni íráskép kialakítása természetesen Braille írás esetében értelmezhetetlen
- az áttekinthető könnyen értelmezhető és javítható Braille „külső” megkövetelhető
- a Braille írás javításának hivatalos jelzése: hatpont

- A Braille írás üteme lehet gyorsabb a látók írásritmusához képest
- Az írás és az olvasás elsajátítása – megfelelő előkészítés esetén – párhuzamosan zajlik.
- az olvasás üteme kis eltérést mutathat; lehet lassabb a látókéhoz képest
- Kötelező irodalom: tárgyat tanító pedagógus és a gyermek megegyezése szerint Braille vagy digitális, vagy hangos könyv formátum
- Könyvtári ismeretek a látássérült számára is megkövetelhető a rá jellemző sajátos szempontok alapján. (Braille, hangos és digitális) (www.mek.oszk.hu www.pim/dia)
- Helyesírás a Braille abc sajátosságait figyelembe véve az osztályfoknak megfelelően azonos a látókéval! (látóban kétjegyű betűk => egy Braille jel. Nincs alá fölé írás ékezet kiegészítés illetve nem adott a feladatmegoldások alkalmával a kiegészítés pótlások lehetősége; eltérnek a táblázatok, mondatelemzési módok és az ágrajz)
- feladatok mennyisége csökkenthető illetve módosítható. Látáshoz kapcsolódó feladatok kihagyhatók vagy más feladattal helyettesíthető

Idegen nyelv

- szóbeli követelmény azonos
- írásbeli: helyesírás ismerete megegyezik, többlet idő biztosítása illetve mennyiségi redukció a pedagógus megítélése szerint adható
- Számonkérésénél a képről alkotott szöveg, vagy más kép felismerését igénylő feladatot a látássérült tanuló számára szöveges feladattal kell kiváltani.
- A nyelvtanuláshoz kapcsolódó ország ismereti és az adott nép kultúrájával kapcsolatos ismeretek vonatkozásában a követelmény azonos, más területen redukált követelményt ezen a területen támasztott követelményekkel lehet kompenzálni.

Matematika

- számemlékezet, fejben történő műveletvégzés, a fejszámolás tempója területén az osztályfokban elvártnál magasabb követelmény támasztható
- a matematikai lejegyzés üteme a látókéhoz képest később, (akár második osztályfokra is!) ugyanis a biztonságos írásbeliség előfeltétele a Braille abc pontos ismerete.
- kiemelkedően fontos jelentősége van látássérült gyermek matematika tanulásában a manipulációnak és a tevékenykedtetésből fakadó közvetlen tapasztalatszerzésnek.
- négy alpművelet írásban történő végzése helyett ugyanolyan nehézségű feladatok abakusszal történő elvégzése követelhető. A feladatok értékelésénél többlet idő adása szükséges. 6. osztálytól a pedagógus megítélése szerint az abakusszal túlságosan bonyolult és időigényes feladatvégzés esetén a számológép használata megengedhető.
- geometria területén a számolási feladatok azonos módon követelhetők, szerkesztésnél a szerkesztés menetének ismerete követelmény, ezekhez adaptált eszközök állnak rendelkezésre a látássérült tanuló számára. A szerkesztés pontossága nem követelhető meg, ennek értékelése alól a látássérült tanulót fel kell menteni.
- függvény megrajzolása nem követelmény, viszont értő elemzése elvárható, osztályfoknak megfelelő szinten, számon kérhető.
- diagram értékeinek leolvasása nem követelmény viszont a belőle származó adatok értékelése következtetések levonása megkívánható.
- a számonkérés ellenőrzés folyamán a tananyag elsajátítása közben használt - akár egyedileg legyártott eszközök modellek korlátozás nélkül használhatóak.

- matematikához kapcsolódó speciális eszközök (számológép, pontozó adaptált vonalzó) számonkérés alkalmával is használhatók
- geometriai alapfogalmak kerület terület felszín, térfogatszámítás egyszerű eseteinek elsajátítása megkövetelhető
- A Braille és a digitális lejegyzés-mód eltérései: egyik formátum esetén sincs látókéhoz hasonló helyi érték a lejegyzésben; nincs a műveletek látókéhoz hasonló egymás alá rendező lejegyzése; nincs alá-fölé írás nem adott a közvetlen kiegészítés lehetősége (pl: pótlásnál) az összetett feladatok lejegyzése is csak lineárisan történhet; más a törtek és az összetett törtek írásmódja. Ezek csak kiemelt fontos eltérések! A lejegyzés-módok jellegzetességeit és határait az ellenőrzés értékelés folyamatában figyelembe kell venni!

Társadalomtudományok

A műveltségi terület tartalmának meghatározásakor az alábbiak beépítése szükséges:

- a gyengén látó tanuló ismerje meg a látássérültekre vonatkozó jogi szabályozást, és tudja, hogyan élhet jogaival;
- ismerje a látássérültek érdekvédelmi szerveződéseit

Természetismeret, környezetismeret

- ahol erre lehetőségünk van, törekedjünk a közvetlen érzékeltetésre - és ha ez kivitelezhető mindig az eredeti tárgyat, élőlényt, növényt, állatot mutassuk be!
- látássérültek számára a monumentalitás nem érzékelhető
- a képpel kísért feladatok kihagyhatók vagy módosíthatók
- az ismeretszerzés folyamatába hanganyag meghallgatása is bekapcsolható
- kiegészítő ismeretek megtanulása egyszerű kutatómunka elvégzése bizonyos esetekben - esetleg a gyereket különösen érdeklő vagy érintő témakörök feldolgozása – a tanítóval való megegyezés alapján, számon kérhető
- néhány statisztika vagy lexikális tananyag – helyettesítésként bizonyos témakörök kiváltása fejében számon kérhető – a tárgyat tanítóval történt előzetes egyeztetés alapján

Földrajz

- térképhasználat számonkérése alkalmával figyelembe kell venni a tapintásos tájékozódásból adódó korlátokat, így a térképhasználat során nyújtott teljesítmény csak korlátozottan vehető figyelembe.
- vaktérkép: számonkérésnél és a tananyag feldolgozásában is kihagyható esetleg helyettesíthető más - elsősorban lexikális vagy statisztikai többletismereteket eredményező feladatok megoldásával.
- tananyag feldolgozásában ajánlott a terepasztal és a projektmunka végzése a tantárgyat tanító pedagógussal egyénileg egyeztetve
- statisztikai adatokból származó helyes következtetések levonása, pontos indoklása osztályfoknak megfelelő szinten elvárható.

Biológia

- a biológia tantárgy számonkérése során használhatók a látó szemléltetésben használt torzók és szemléltető eszközök abban az esetben, ha az ismeretszerzés folyamán a

gyerek találkozott már az adott eszközzel és a megértés szempontjából fontos segítséget a pedagógustól megkapta.

- a jelenségeket, élőlényeket bemutató képek helyett használhatók hangok ezek a számonkérés során is felhasználhatók
- a születetten vakok esetében a monumentalitás nem érzékelhető ezt a sajátosságot a számonkérés során figyelembe kell venni!
- olyan növények, jelenségek bemutatásában, amely a gyerekhez közel hozható, biztosítani kell közvetlen érzékeltetés, tapintás lehetőségét. (pl: különféle, gyümölcsök, zöldek, virágok közvetlen bemutatása)
- kiegészítő projektmunkákban – a pedagógussal való egyéni megegyezés alapján – többletfeladat adható!

Fizika

- A tantárgy témaköreihez kapcsolódó ábrák elemzése csak akkor kérhető számon, ha az a gyerek szintjéhez és a tapintás sajátosságaihoz képest megfelelően adaptált és az ismeretszerzés folyamán a tantárgyat tanító pedagógustól a gyerek az adott ábrára vonatkozó megfelelő segítséget megkapta.
- A kísérletekben – amennyire arra lehetőség nyílik – biztosítani kell a gyerek számára az aktív részvételt vagy a kísérlet fázisait folyamatosan narrálni (élőszóban a tevékenységeket röviden, de pontosan meg kell fogalmazni) de a számonkérésnél csak a kísérlet megfelelő jelenséghez kapcsolása, illetve menetéről, sorrendjéről való beszámoló használható fel. Tekintettel kell lenni arra, hogy a vak gyerek a látássérüléséből fakadóan más ingerek (tapintás, hallás, szaglás) lehetnek fontosak!
- A tantárgyat tanító pedagógus belátása szerint, szerint bizonyos témakörök kihagyhatók módosíthatók (pl: fénytan) de ezeket a módosításokat a számonkérés folyamán mindig figyelembe kell venni!
- A számolási feladatok megoldása – amennyiben annak megéréséhez nem kapcsolódik bonyolult ábra, vagy nem kíván komoly térbeli elképzelést - az osztályfoknak megfelelően elvárható.
- statisztikai adatok leolvasása nem elvárás, de a belőlük származó helyes következtetések levonása, pontos indoklása osztályfoknak megfelelő szinten elvárható.

Kémia

- a látók számára kidolgozott kémiai modellek látássérült tanulók esetében is használhatók.
- rendelkezésre állnak azonban különböző atomszerkezeti és molekulakötéseket szemléltető adaptált eszközök is, melyek a számonkérés alkalmával felhasználhatók abban az esetben, ha a tananyag feldolgozása során a szemléltetés, a megértés segítése ezen eszközök használatával történt.
- az összegképletek és a különböző reakciók lezajlását leíró kémiai képletek a látókhoz azonos módon, számon kérhetők
- kémiai számítások megoldásában a követelmények a látókéval azonos, ha a feladat alapja nem kívánja meg térbeli vagy összetettebb síkbéli alakzat elképzelését.
- szerkezeti képletek tapintásos adaptált bemutatása megtörténhet, de nem megkövetelhető!

- táblázatok látókétől eltérő formában, ugyan de használhatók, elemezhetők
- periódusos rendszer bemutatására adaptált eszköz, rendelkezésre áll, kibővítése következtetéssel megoldható és megkövetelhető
- kémiai kísérletek esetében a fizika tárgynál leírtak az irányadók.

Informatika

- rajzos illetve grafikus programot nem, szövegszerkesztés használatában plusz követelmény állítható
- kiemelt fontossága van a szövegszerkesztők magabiztos használatának
- a fájlműveletek és konverziós műveletek ismeretének; karakterfelismerő programok használata (omnipage, abby fine rider)
- a fájl és mappaszerkezet; elérési útvonalak ismeretének
- a képernyő-felolvasó program ismeretének és a programmal való együttműködés készségének
- a különböző csatlakozók tapintás alapján történő felismerésének és funkciójának ismeretének
- a digitális anyagok feldolgozásához szükséges jelek ismeretének és különböző navigációs készségek ismeretének
- eger hiányában billentyűkombinációk biztos ismerete
- külső adathordozók és az internet akadálymentesített oldalainak használata (letöltések, feltöltések)
- látásspecifikus fájlkonverziós programok használata (robobrilie, dex)

Technika

- követelmény a tevékenységekben való aktív részvétel, különös tekintettel, az életvitellel kapcsolatos tevékenységekre. Vizuális feladatok esetén tapintható feladatokkal való kiváltás alkalmazása ajánlott (pl. színezés, rajzolás helyett gyurmából alakítás)
- a tantárgy témakörei kiegészíthetők a mindennapos feladatok elsősorban önkiszolgálást jelentő feladatok megoldásával (öltözködés, konyhai tevékenységek, étkezés higiéniai, egészségügyi feladatok látássérüléshez alkalmazkodó megoldása.)

Ének

- Kotta olvasása nem követelmény
- Éneklés, szolmizálás elvárható, zenetörténeti ismeretekben többlet követelmény állítható
- Rajz és testnevelés tantárgyakból az értékelés alóli felmentésre van lehetőség. Az órákon a lehetőségekhez képest maximális részvétel ajánlott. Amennyiben a tantárgyat tanító pedagógus értékelni és osztályozni szeretné a tanulót, akkor ebben a két tantárgyban csak a saját képességeihez mért fejlődés értékelése ajánlott.
- Rajz tantárgy felhasználható - látássérült gyerek esetében - a geometria, ill. a földrajz, természetismerethez kapcsolódó rajzos ismeretszerzés elmélyítéséhez pontosításához, gyakorlásához.

Testnevelés tárgy felhasználható elsősorban rehabilitációs célú tevékenységek bevezetéséhez, gyakoroltatásához elsajátításához a megszerzett készségek képességek elmélyítéséhez (testvázlat, testkép biztos ismerete egyensúlygyakorlatok, ritmikus mozgás, tájékozódás zárt és

nyitott térben, vezető vonal követése, hosszú bot-technika elsajátítása – a gyerekekkel foglalkozó mozgástréner iránymutatásait követve.)

3.18.1. Sajátos nevelési igényű tanulók és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelés a GY. Szabó Béla Református Általános Iskolában

- Sajátos nevelési igényű fogalmak meghatározása

Különleges figyelmet igénylő tanulók, akinek a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint, helyi lehetőségeinket maximálisan kihasználva biztosítjuk a nevelést-oktatást.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók, ők a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Általános elvek

A Pedagógiai Program a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapidokumentuma, az abban meghatározott célok, elvek, feladatok, területek a sajátos nevelési igényű tanulóira is érvényesek.

A tanköteles korú sajátos nevelést igénylő tanulók képzésének során a legfontosabb figyelembe veendő szempontok:

- az értelmi, a testi és érzelmi fejlődés megváltoztatása
- sajátos tanulási képességek
- egyéni szükségletek
- a felnőttkori élet behatárolt lehetőségei.

Mindehhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.

Az iskolai képzés teljes időtartama alatt arra kell törekedni, hogy a sajátos nevelést igénylő tanuló személyisége a képzés végére minél harmonikusabb és teljesebben kibontakozzon, képes legyen a társadalom által elfogadott normák szerint, saját igényeit megvalósítva kiegyensúlyozott, boldog életet élni.

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók programjának meghatározásakor az alábbiakat vesszük figyelembe:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a NAT és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a szülők elvárásait és az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.

Tanulóink a tanórákon kívül a törvény által biztosított keretek között egyéni fejlesztési terv alapján egyéni és kiscsoportos szervezeti formákban pedagógiai célú rehabilitációs foglalko-

zásokon vesznek részt. A fejlesztés napköziben és szabadidős tevékenységekben is megjelenik.

Iskolánk rehabilitációs tevékenységének jellege:

- kompetencia alapú tanítás – tanulás szervezése
- órai differenciált foglalkozás, kooperatív technikák alkalmazása
- komplex képességfejlesztés,
- logopédiai terápia,
- pedagógiai célú rehabilitációs fejlesztő foglalkozások egyéni fejlesztési terv szerint a szakértői bizottság javaslata alapján.

A rehabilitációs tevékenységeket végző szakemberek:

- gyógypedagógusok
- logopédus,
- fejlesztési differenciáló és integráció szakos tanító.

Helyiségek:

- tanterem
- fejlesztő szoba
- tornaterem

Az integrációt segítő módszertani elemek:

- A pedagógusaink alkalmazzák a differenciálást, a speciális eljárásokat, ezzel hozzájárulunk az együttnevelés - oktatás sikeréhez.
- Óráinkat, foglalkozásainkat úgy tervezzük és szervezzük, hogy felkeltse és fejlessze a tanulók kíváncsiságát, tanulási kedvét.
- A hibákat a tanulási folyamat szükséges velejáróinak tekintjük.
- A segítségnyújtáskor az öntevékenységet erősítjük – azt szeretnénk, hogy a tanulók csak annyi segítséget vegyenek igénybe, amennyire szükségük van. Így érhetjük el önállóságuk, önbizalmuk és egyéni képességeik fejlődését.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink

- A tanulók fogyatékoságának megfelelő, legmagasabb szintű képzés mellett a sajátos nevelési igénynek megfelelő személyiségfejlesztést is meg kell valósítanunk.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka során a tanulók alapkészségeit fejleszteni és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alpműveltséget nyújtani,
- az iskola olyan- az emberre, társadalomra, művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó-ismereteket közöl, amelyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.
- az oktató- és nevelő tevékenység célja a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztése,
- fontosnak tartjuk, hogy a diákok elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- a tanulók között a szorgalom, a tudás, és a munka nyerjen nagyobb becsületet,
- törekedni kell a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segíteni kell a diákoknak észrevenni és értékelni a jót, megelőzni, felismerni a rosszat,

- törekedni kell az emberek közötti érintkezés elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- megismertetjük tanulóinkat a nemzeti kultúra és történelem fontos eseményeivel.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése-oktatása

Integrált nevelésben-oktatásban részesülnek azok a tanulók, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján integráltan oktathatók.

Szociális integráció működik intézményünkben.

Alapelvek

- a sérült személyiség fejlesztése gyógypedagógiai eszközökkel
- a tanulók egyéni képességeinek, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vétele az oktatás és nevelés folyamatában
- egységes nevelési elvárásokkal a követelmények biztonságossá tétele
- támasz és segítségnyújtás a tanulási folyamatokban, az emberi törekvésekben
- a speciális nevelési szükségletek kielégítése a nevelés-oktatás minden területén

Célok

- a sajátos nevelést igényű tanulók képesség fejlesztése a hiányosan működő pszichés funkciók terápiás jellegű korrekciójával,
- a differenciált, szükségletekhez igazodó felzárkóztatás a rehabilitációs és rehabilitációs eljárásokkal
- az általános műveltség megalapozása a fogyatékoság, életkor és osztályok figyelembe vételével
- hogy a fejlesztés a tanulók számára megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítsük a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.
- az eredményes társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése az önálló életvezetési technikák elsajátításaival, gyakorlásával, toleráns magatartás kialakítása a személyiség gazdagításával, az általános emberi értékek és normák elfogadásával.

A területen folyó nevelő – oktató munka feladatai

- az alapidokumentumok által szabályozott ismeretanyag elsajátíttatása az évfolyamok, osztályfokok, tantárgyi sajátosságok, egyéni különbségek figyelembe vételével,
- a mentális képességek fejlesztése a megismerő funkciók egyénre szabott terápiás jellegű korrekciójával,
- az ismeretek tartalmának, mélységének mindenkori aktualizálása a tanulócsoport és az egyének kondícióinak megfelelően,
- a tanítás és nevelés szervezeti kereteinek szükség szerinti alakítása,
- a módszerek és tevékenységi formák optimális megválasztása a mindenkori pedagógiai tevékenység kívánalmainak megfelelően,
- a fejlesztési szakaszoknak megfelelő szűrő és diagnosztikus eljárások kidolgozása.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- a) A testi, érzékszervi, beszéd- és egyéb fogyatékosságból, az autizmusból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
- b) A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- c) A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- d) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- e) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) a fogyatékosság típusa, súlyossága,
- b) a fogyatékosság kialakulásának ideje,
- c) a sajátos nevelési igényű tanuló
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
- d) a társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Az eredményesség érdekében:

- a tananyag-feldolgozásnál elvégezzük a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – szükséges módosításait;
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítünk, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítunk, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmazunk;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítjük, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmazunk;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresünk;
- alkalmazkodunk az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködünk különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítjük a pedagógiai folyamatokba.

A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus kompetenciája az egyéni és kiscsoportos fejlesztés, valamint közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében és a konzultációkban.

A tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - gyógypedagógus az együttműködés során

- a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- b) javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

Enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű tanulók értékelése

- Az értékelés folyamatos, differenciált, személyre szóló, figyelembe veszi a tanuló sérülésspecifikumait, egyéni képességeit, önmagához mért fejlődését;
- szempontjai között szerepet kap a tanuló tantárgyhoz való viszonya, érdeklődése, feladattudata, szorgalma, együttműködése, önállósága a feladatmegoldásban;
- képet ad a nyelvi készségek, képességek, tantárgyi ismeretek elsajátításának szintjéről (a beszédmegértésről, a kommunikáció jellemzőiről, az olvasás, szövegértés szintjéről, az írás, helyesírás, a nyelvi, irodalmi ismeretek elsajátításáról);
- előremutató, célja a fejlesztés, az egyéni segítségnyújtás;
- kijelöli a fejlődéshez, továbbhaladáshoz szükséges feladatokat; hozzájárul a tanuló önismeretének fejlődéséhez, az önelfogadáshoz.
- A szülő folyamatos szóbeli és szöveges írásbeli tájékoztatásában hangsúlyt kap a tanuló egyéni haladása.

Írásbeli feladatok számonkérése, értékelése

- fejlesztést segítő: a folyamat közben, korrekciós céllal alkalmazunk
- helyzetfeltáró-diagnosztizáló: a nevelési-oktatási folyamat kezdetén alkalmazunk
- írásbeli felelet: kisdolgozat (röpdolgozat), szódolgozat, tollbamondás, gyűjtőmunka
- témaközi dolgozat
- témazáró dolgozat: egy tanegység lezárásakor, feladatait a szaktanár állítja össze a munkaközösség jóváhagyásával, vagy központi feladatot használ. (legkésőbb két héten belül értékelni kell, a naplóban piros színnel jelöljük).
- A témazárót minden tanulónak kötelessége megírni, de figyelembe kell venni a diszlexiával, diszgráfiával, diszcalculiával küzdő tanulók nehézségeit, nekik olyan segítséget kell adni, ami ezeket a gátlásokat oldja: pl. feladat felolvasása, szóbeli válasz rögzítése stb.
- Ha a tanuló hiányzik, akkor a hiányzás megszűnését követő egy héten belül pótló dolgozatot köteles írni.

- Egy tanítási napon legfeljebb két témazáró íratható.
- Indokolt esetben a szaktanár eltekinthet a témazáró dolgozatok megíratásától, és az ismeretek ellenőrzésének más módját választhatja.
- házi dolgozat: értékelése a szaktanár kompetenciája. Értékelési módját a tanulóval ismertetni kell.
- év végi tudásszint felmérő dolgozat
- A tanulók írásbeli munkáiba fogadó óra keretében, illetve a szaktanárral egyeztetett időpontban nyerhetnek betekintést a szülők.

Szóbeli számonkérés, értékelés

A tantárgy sajátosságaihoz igazodóan többféle lehet:

- egy téma, tananyag rész kifejtése
- válaszadás kérdésekre
- kiselőadás
- páros, ill. csoportos válaszadás, véleményütköztetés
- óraközi aktív szereplés
- számonkérés során törekedni kell megfelelő légkör kialakítására, hogy a gátlásos tanulók is feloldódjanak
- lehetőséget kell adni a javításra
- értékelhető szövegesen és jeggyel.

A tanulók gyakorlati tevékenységének értékelése

A jó értékeléshez részben az szükséges, hogy annak szempontrendszere előre ismert legyen. Ez szép elv, de nem minden esetben érvényesíthető. A munkavégzés jellegével, az eredmény, az elkészült munkák esztétikai színvonalával kapcsolatban a kvalitatív értékelés során inkább benyomásokat, szubjektív értékeléseket fogalmazhatunk meg. Ez akkor jó, ha fejlesztő hatású, ha növeli a motivációt, de elsősorban az önálló tevékenység minőségét, a felhasznált módszerek kiválasztását és természetesen az eredményességet minősítjük. Törekedni kell az objektivitásra.

Egyéb értékelés

- órai munka gyűjtőmunka
- versenyen való részvétel, kiselőadás stb.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók tanterve:

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet módosításáról szóló 23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet 4. melléklet [11. melléklet az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelethez]

http://kerettanterv.ofi.hu/11_melleklet_sni/enyhe/index_sni_enyhe.html

3.18.1.1. Az autizmus-spektrumzavarokban szenvedő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei a Gy. Szabó Béla Református Általános Iskolában

Az autizmus a szociális, kognitív és kommunikációs készségek fejlődésének minőségi zavarra, amely a személyiség fejlődésének egészét átható, úgynevezett pervazív zavar. Mai tudásunk szerint a fejlődési zavar nem megelőzhető és nem gyógyítható, az alapvető károsodás

egész életen át fennáll. Az alábbi három területen mutatható ki minőségi károsodás: kommunikáció, szociális fejlődés, rugalmas viselkedésszervezés.

Az autisztikus tanulók - a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából - kiemelkedő jelentőségű tulajdonságai:

a) A másik személy szándékának, érzéseinek, gondolatainak, szempontjainak (pl. az információátadás szándékának) *meg nem értése*, az önmagára vonatkoztatás hiánya. Legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgyaktól megkülönböztesse.

b) A *szociális megerősítés jutalomértékének*, illetve a belső motiváltságnak -*gyakran teljes - hiánya*. Többnyire nagyon kevés vagy szokatlan dolog okoz számukra örömet.

c) A *beszéd korlátozott megértése*, még látszólag jó beszédprodukció mellett is, amelyet nehezebben a beszéd érzelmi, társas viselkedési sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.

d) *Egyenetlen képességprofil*, pl. a *szigetszerű ismeretek*, képességek és az önellátás vagy a mechanikus és a személyes memória közötti szakadékszerű különbség.

e) *Hiányzó vagy korlátozott belátás*, pl. saját tudásával, az ismeret forrásával, módjával, a szubjektív jelentőséggel kapcsolatban.

Típusos erősségek, amelyekre építeni lehet:

- A megfelelő szintű vizuális információ általában jól értelmezhető.
- Tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
- Jó mechanikus memória.
- Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témáknál kiemelkedő koncentráció, kitartás.
- Egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken - pl. szó szerinti tanulás, nem szöveges számtan, földrajz, zene - viszonylag jó képességek.

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás során:

- Az érzékszervi ingerfeldolgozás zavarai (hallás, látás, fájdalom stb.).
- Figyelemzavar gyakorisága.
- Az utánpótlási képesség kialakulásának hiányosságai.
- Ingerfeldolgozási, vizumotoros koordinációs problémák.
- Tér-idő értelmezés interiozációjának gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis (sorrendiség)-szintézis műveleteinek problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje.
- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése.
- Emlékezetfelidézési problémák (speciális szociális tartalmaknál és személyesélményeknél).
- A feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya.
- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatékosága.
- A valóság téves értelmezése, felfogása.
- Realitás és fantázia összetévesztése.
- Képességek, ismeretek önálló változatos alkalmazásának hiánya (még beszédhasználatban is).

- Gyermekközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetekben
- szociálisan a helyzetnek nem megfelelő viszonyulás a kortársakhoz.
- Szabadidőben passzivitás, kudarcokból eredő viselkedésszorongások megjelenése.
- Félelmek, fóbiák, szorongás.

Az autizmus-spektrumzavarokban szenvedő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei:

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekben való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt - a továbblépés előtt - külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, probléma-megoldási módszerek tanítása.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrtetni kell, mert az egészséges gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autisztikus gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A kognitív viselkedésterápiás, fejlesztési és tanítási célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell a tervekbe iktatni. Az autisztikus tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illeszteni ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön-(esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Speciális módszerek az autisztikus tanulók fejlesztésében:

- A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen

- képesség- és készségprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon és a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.
- Protetikus, segédeszközökkel berendezett környezet és eszköztár kialakítása (az időbeli és téri tájékozódás, vizuális információhordozók augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).
 - Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
 - Vizuálisan segített kommunikációs rendszer, a speciális környezeten belül és személyek között: beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.
 - A szociális fogyatékkal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális” tanítási helyzetben való tanulás).
 - A fejlesztésben, tanításban és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető kognitív viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

A speciális fejlesztés szervezési feltételei:

Az autisztikus tanulók fejlesztésének pedagógiai szakaszai

Az autisztikus tanulók iskolai fejlesztését a szociális-kommunikációs készségek fejlesztése és a rugalmasabb viselkedésrepertoár kialakítása határozza meg. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai általában módosításokkal egyeznek meg a NAT-ban és a kerettantervekben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat a helyi tantervekben és egyéni fejlesztési tervekben kell meghatározni a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejleszthetőségének megfelelően. Az 1-4. évfolyam elvégzéséhez általában hosszabb időkeretre van szükség. A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező autista tanulók esetében előfordulhat, hogy az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT-ban meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Ezekben az esetekben egyéni fejlesztési terv alapján a szociális-kommunikációs és speciális kognitív készségek párhuzamosan fejlesztése szükséges.

A fejlesztését minden gyermek esetében az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem határozható meg. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési lehetősége függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz: a gyermek képességeitől és a szakszerű képzés intenzitásától.

1. Első szakasz: Fő célja a habilitáció. A gyermek formális és informális megfigyelésének tapasztalataira alapozva, egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül.

Célja a tanuló elemi beilleszkedési készségeinek: adaptív viselkedésének kialakítása.

Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése,

- fogyatékos-ság-specifikus vizuális információhordozókkal segített ún. protetikussz, segédeszközökkel felszerelt ún. augmentatív környezet, eszközök és módszerek/rutinok, viselkedési normák, szokások kialakítása és használatának elsajátíttatása.

Fejlesztési területek:

a) Kommunikáció/szociális viselkedés

- Beszéd előtti csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).
- Beszéd adekvát használatának tanítása.
- Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
- Augmentatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az olvasást)
- használatának tanítása napi rutinokban.

b) Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás

- Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).

c) Kognitív fejlesztés

- Elemi ismeretek, fogalmak.
- Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.
- Szociális kognitív készségek fejlesztése.
- Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és munkaeszközök célszerű használata).
- Általánosítás képességének fejlesztése.
- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.

d) Viselkedésproblémák kezelése

- Viselkedésproblémák megelőzése.
- Alternatív viselkedések kialakítása.
- Meglévő viselkedésproblémák kezelése.

2. Második szakasz: Célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívül környezetben.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- Képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével,
- Szociális/kommunikatív, kognitív fejlesztés,
- Önellátás körének bővítése,
- Házimunka,
- Munkára nevelés megalapozása.

3. Harmadik szakasz: Cél a felnőtt korban egyénileg elérhető legmagasabb szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása,

- tantárgyi ismeretek a NAT-ban és a kerettantervekben meghatározott tartalmak adaptálásával, az egyén képességeinek megfelelően,
- önszervezés, önállóság, tárgul szociális integráció,
- munkára nevelés, pályaaorientáció.

A NAT alkalmazása

Az autisztikus tanulók csoportja rendkívül változatos, de a központi sérülés azonos jellege miatt meghatározhatók közös szükségletek és egységes módszertani javaslatok. A NAT kiemelt fejlesztési feladatai, műveltségi területei esetükben is alkalmazhatóak a sérülés típusának megfelelő adaptációval. A NAT szakaszaihoz rendelt fejlesztési feladatok elérésére szükség esetén hosszabb időtartamot kell biztosítani. A kerettantervek adaptálása szempontjából az autizmus súlyosságát, az intelligenciát és a nyelvi képességeket kell figyelembe venni. A tananyagot mennyiségi és minőségi szempontból módosítani és redukálni kell az autisztikus tanulók speciális szükségletei szerint. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó sajátos eltéréseket a helyi tantervben és az egyéni fejlesztési tervekben kell rögzíteni. A tananyag elsajátításához speciális módszerek és eszközök használata szükséges.

Az autisztikus gyermekek integrációja

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen az autisztikus gyermek javát szolgálja. A mérlegelés jellemzően a harmadik szakaszban nevelt tanulók egy részénél reális. Az integráció szükségességének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak.

A tanuló részéről *átlagos vagy átlag feletti intelligencia*, enyhe fokú autisztikus fogyatékoság, jól kompenzált viselkedésproblémák.

A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.

Az iskola részéről

- a speciális módszertanban jártas pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus és asszisztens,
- jól előkészített, ütemezett fejlesztési terv,
- speciális eszközök, módszerek és környezet,
- együttműködés a családdal és/vagy a diákokotthonnal,
- a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,
- szakértői bizottsággal való intenzív kapcsolattartás.

Szakértői bizottság, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztésirányának kijelölésében, követésében. Az integrált autisztikus gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

3.19. TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE

MÉRÉSI PONTOK

Iskolánk a tanulók nevelése-oktatása során a következő mérési pontokat határozza meg:

- a bemeneti állapot rögzítése (a tanuló iskolába lépésekor mutatott képességei, tudásszintje, motiváltsága)
- tantárgyi teljesítménymérés minden évfolyamon (a tantárgy tantervében rögzítve)
- negyedik évfolyam végén kerül sor az újabb mérésre, mely szakaszjellegű, felöleli az első négy év fejlődését kimeneti mérésenként és az újabb négy évnél szakaszra bemeneti mérésenként szolgál.
- kimeneti állapot rögzítése (tárgyi tudás, képességek, neveltségi szint) a 8. évfolyam végén.

A kimeneti mérésben az alábbi témakörök szerepelnek:

- testi fejlettség (a mérést a testnevelő tanár végzi)
- anyanyelvi írásbeli kommunikációs készségek; szóbeli kifejezőképesség: szövegértés, szövegalkotás, szókinés; kommunikáció, beszédművelés; kifejezőképesség; helyesírási készség; olvasási készség (a mérést a szaktanár végzi)
- számolási készség; problémalátás és megoldási stratégia választási készség; logikakészség (a mérést a szaktanár végzi)
- tantárgyi felmérések
- neveltségi szint – jellemzés (a mérést az osztályfőnök és a nevelőtanár végzi)
- önkiszolgálás, önállóság (a mérést az osztályfőnök és a nevelőtanár végzi)

4. és 8. osztály végén az osztályfőnök pedagógiai megfigyeléseit a neveltségi szempontok alapján a jellemzésben írja le. Ezenkívül összegyűjti a készségek mérésére vonatkozó adatokat, méréseket, megfigyeléseket és csatolja a jellemzéshez. A szaktanárok a méréseket legkésőbb tanév végéig áttekinthető formában kötelesek leadni az osztályfőnöknek.

A tanuló fejlődését, mérését a Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ / Budapest, Ajtósi Dürer sor 39./ nyomon követi, az óralátogatások alkalmával a pedagógusok munkáját segítik. Integrációt segítő intézmény: BKMÖ Köznevelési Intézménye / Kiskunhalas, Köztársaság u. 17/.

3.20. TERVEZÉS, SZERVEZÉS, DOKUMENTÁCIÓS FELADATOK

- A szakértői bizottság javaslata és saját diagnosztikai jellegű mérései alapján a gyógypedagógus/fejlesztő pedagógus fejlesztési tervet készít egyénre szabottan, konkrét programmal egy-egy időszakra vonatkozóan.
- A fejlesztési program a jelen állapot meghatározása mellett tartalmazza a fejlesztési feladatokat, célokat, alkalmazott eljárásokat. A segítség módjának megtervezésében együttműködik a tanítókkal.
- A fejlesztő foglalkozásokon a tanulók főbb problémaprofiljának megfelelően speciális módszereket alkalmazva törekszik a diagnosztizált tanulási problémák/részképesség zavarok lehetséges mértékű korrekciójára.
- A 2/2005.(III.1) OM rendelet 2.§ (2) bekezdése értelmében az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű tanulók egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációját központi-lag kiadott **egyéni fejlődési lapon** dokumentálja.

- A munkarendet – a kötelező tanórákon túl – a tanulók órarendje és a nevelőkkel, szülőkkel történő egyeztetés alapján szervezi meg, fenntartva a szükséges változtatás lehetőségét.
- A foglalkozások időtartama az egyéni bánásmódot igénylő tanulók teherbírásától függően rugalmasan alakul.
- A fejlődés ütemét figyelembe véve a tanév során változhat a csoportok formája (egyéni, kiscsoportos), a csoportok összetétele, illetve óraszám.
- Félévkor tájékoztató jellegű, év végén diagnosztikus pedagógiai jellemzés készítése a tanulókról.
- Vizsgálatok, kontrollvizsgálatok kezdeményezése a megfelelő pedagógiai szakszolgáltatnál, azok dokumentációs anyagának kezelése.

Rendelkezésre álló személyi és tárgyi erőforrások

- egy fő teljes állású gyógypedagógus
- egy fejlesztő szoba
- nagy és finommozgást fejlesztő eszközök
- fejlesztő kiadványok, munkafüzetek, feladatlapok, eszközök
- számítógépek és számítógépes fejlesztő programok

4. A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MAGYAR-ANGOL KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ TANÍTÁSI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA ÉS HELYI TANTERVE

A két tanítási nyelvű általános iskolai nevelés-oktatás feltételei. Nyolc évfolyamos általános iskolai két tanítási nyelvű nevelés-oktatás abban az általános iskolában folytatható, amelyik három egymást követő tanév átlagában teljesíti azt a feltételt, hogy a nevelés-oktatásban részt vevő tanulók legalább hatvan százaléka megfelel a hivatal által szervezett, az idegennyelvtudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgáztatásról és a külföldön kiállított, idegennyelvtudást igazoló nyelvvizsga-bizonyítványok Magyarországon történő honosításáról szóló 137/2008. (V. 16.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott Közös Európai Referenciakeret (a továbbiakban: KER) szerinti A2, továbbá a KER szerinti B1 szintű nyelvtudást mérő célnyelvi mérésnek.

A célnyelvi mérést a hivatal a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időpontban szervezi meg azzal, hogy a KER szerinti A2 szintű nyelvtudást mérő célnyelvi mérést az ötödik évfolyamos, a KER szerinti B1 szintű nyelvtudást mérő célnyelvi mérést a nyolcadik évfolyamos tanulók bevonásával kell lebonyolítani az érintett iskolában.

A mérések eredményét az érintett iskola a hivatal által közzétett javítókulcsok alapján állapítja meg és az eredményeket idegen nyelvenként és évfolyamonként lebontva a honlapján teszi közzé, továbbá a hivatal által meghatározottak szerint elektronikus úton megküldi a hivatal részére.

4.1. A KÉT TANNYELVŰ OKTATÁS CÉLJAI, KÖVETELMÉNYEI

4.1.1 ÁLTALÁNOS CÉLOK

A két tanítási nyelvű iskolai nevelés és oktatás célja, hogy **az anyanyelvi és az idegen nyelvi tudást egyidejűleg és kiegyensúlyozottan fejlessze**, a tanulókat **megtanítsa az idegen nyelven való tanulásra, az idegen nyelvű információk feldolgozására**. A tanulók váljanak alkalmassá arra, hogy tanulmányaikat akár magyarul, akár idegen nyelven folytassák, illetve szakmájukat majd mind a két nyelven gyakorolják. Célja továbbá, hogy **különböző kultúrák értékein keresztül nevelje a tanulókat türelemre, megértésre és nyitottságra**; törekedjen pozitív én- és ország kép kialakítására; értesse meg a nemzetközi kapcsolatok és együttműködés fontosságát.

A két tanítási nyelv alkalmazásával az intézményes idegennyelv-tanulás a természetes nyelv elsajátításhoz közelít. Ezáltal elérhető, hogy az anyanyelv-tudás fejlesztése és a magyar kultúra megismerése mellett, a tanulók magas szintű idegennyelvi-tudás és idegennyelv-tanulási képesség birtokába jussanak, tehetségük kibontakozhasson. Feladatunk tehát, hogy a gyerekek **legyenek képesek az idegen nyelven való gondolkodásra**, az idegen nyelv használatára az információszerzésben, - közlésben és – alkalmazásban. A tanulók értsék meg az idegennyelv-tudás állandó gondozásának szükségességét, a mind kiegyensúlyozottabb kétnyelvűség elérése és megtartása érdekében. A két tanítási nyelvű iskola megteremtésénél figyelembe vesszük az Európai Unió csatlakozással jelentkező megváltozott feltételeket, valamint a szülői igényeket, amelyek azt mutatják, hogy olyan munkavállalókra van a jövőben igény, akik szakmájukat idegen nyelvi környezetben is magas színvonalon tudják folytatni.

4.1.2. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

A tanulók

- szerezzenek ismeretet a világról, a célnyelvi országról, annak intézményeiről, az ott élő emberekről, ezeket hasonlítsa össze Magyarországgal, vonjon le következtetéseket.
- ismerje meg más országok közösségeinek kultúráját, társadalmi szokásait, viselkedési formáit a mindennapi életben és az emberi kapcsolatokban.
- alakuljon ki interkulturális tudatossága, személyes tapasztalat alapján is.
- jusson interkulturális ismeretek birtokába (kezdemenyezőkészség, kapcsolatépítés, kapcsolattartás, konfliktuskezelés).
- fejlődjön személyisége sokirányúan a nyelvtanulás során (nyitottság, előítéletektől való szabadulás, önbizalom, kommunikációs igény, helyes értékrend, vállalkozó szellem, ambíció, érzelmi gazdagodás, önismeret).
- fejlődjenek a kulcskompetenciák az idegen nyelv tanulása során (figyelem, memória, feladatmegoldás, önálló tanulás, önismeret).
- ismerje meg az idegen nyelv tanulásának különféle stratégiáit, tanulási technikáit és válassza ki a számára legmegfelelőbbet.
- emelkedjen egyre magasabb szintre kommunikációs készsége:
 - nyelvi összetevők: lexikai, fonológiai, morfológiai, szintaktikai ismeretek
 - szociolingvisztikai összetevők: társadalmi konvenciók a nyelvben

- pragmatikai összetevők: ismeretek és készségek, amelyek a nyelvi és nem nyelvi elemek használati értékére vonatkoznak
- vegyenek részt projektek tervezésében, készítésében, bemutatásában.

4.2. ILLESZKEDÉS A PEDAGÓGIAI RÉSZCÉLOKHOZ

4.2.1. Az 1-8. évfolyam

➤ 1-2. évfolyam: bevezető szakasz

- Cél: a kisgyermek természetes érdeklődésének és nyitottságának megőrzése, orientálása és továbbfejlesztése.

A két tanítási nyelven folyó órák felkeltik az érdeklődést más népek kultúrája és az angol nyelv iránt. Az első és második osztályban a készségtárgyak közül angolul tanítjuk az életvitel és gyakorlat, vizuális kultúra és környezetismeret tantárgyakat.

➤ 3-4. évfolyam: kezdő szakasz

- Cél: elemi ismeretek közvetítése a természetről, a társadalomról, a művészetekről, az emberiség és a haza történelméről.

➤ 5-6. évfolyam: alapozó szakasz

- Cél: az idegen nyelvtudás mindennapi életben történő felhasználási lehetőségeinek megismertetése; az európai és a nemzeti azonosságtudat erősítése, ápolása; más népek és kultúrák megismerése iránti igény és beállítódás kialakítása; kritikai és kreatív olvasás képességének fejlesztése; prezentációk szerepének tudatosítása tanulásban.

5. osztálytól a célnyelvi civilizáció, informatika és természetismeret tantárgyakat tanítjuk angol nyelven.

➤ 7-8. évfolyam: fejlesztő szakasz

- Cél: az idegen nyelvű kommunikáció fejlesztése, az emberiség előtt álló globális problémák megismerése, az általános műveltség megalapozásához szükséges ismeretek átadása; az egyetemes emberi kultúra legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeinek megismerése.

7. osztálytól a célnyelvi civilizáció és informatika mellett, a természetismeret helyett lép be a biológia-egészségtan az angol nyelven tanított tantárgyak közé.

4.2.2. Szaktárgyak oktatása célnyelven

a) Célnyelvi civilizáció tantárgy oktatása angol nyelven

A nyelvtanulás során erősítjük diákjainkban az Európához tartozás érzését, és a célnyelvi órákon, a célnyelvi civilizáció tantárgy keretében, illetve az angol kultúrához kötődő rendezvényeinken (pl. Halloween, Valentin nap) betekintést nyújtunk más országok civilizációjába, megismerkedhetnek más népek hagyományaival, szokásaival az elfogadás, a tolerancia és nyitottság jegyében. Ezek az alkalmak lehetőséget teremtenek arra is, hogy a gyerekek közelebb kerüljenek a nemzeti kultúrájukhoz és tágabb összefüggéseiben látva azokat, jobban értsek és becsüljék annak értékeit.

b) Természetismeret, földrajz, történelem tantárgy oktatása angol nyelven

A fenti tantárgyak tanítása során a gyerekek a hétköznapi életben ismert jelenségekről szereznek ismereteket. A tanítási órákon használt szókincs nem csak a szaknyelvi kifejezéseket tartalmazza, hanem a mindennapi életben is alkalmazható szavakat, kifejezéseket is.

c) Életvitel és gyakorlat, vizuális kultúra, ének tantárgy oktatása angol nyelven

Az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően. Továbbá az egyénnek képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására is. A pozitív attitűd magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

4.2.3. Óratervek

Helyi tanterveink a két tanítási nyelvű oktatásra vonatkozó központi irányelvek alapján készültek. Az óratervek a 3.1. alatt találhatók.

4.3. AZ ÁTVÉTEL ELVEI

A nyelvtudás mérésénél alapelv, hogy a nyelvet ne magyarázni, hanem használni tudja a tanuló. A már megkezdett tanulmányok két tannyelven történő folytatására különbözeti vizsga letételével lehetséges. A különbözeti vizsga anyagát az idegen nyelvi munkaközösség állítja össze és a munkaközösség-vezető hagyja jóvá. A felkészítésről a szülő gondoskodik. A vizsgáztatást 3 szaktanár végzi, mely írásbeli és szóbeli részből áll az életkori sajátosságoknak megfelelően. A vizsga eredményétől függően a tanuló átvételéről a szaktanárok javaslata alapján az igazgató dönt.

5. A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MŰVÉSZETI OSZTÁLYÁNAK ÉNEK-ZENE EMELT SZINTŰ TANULÓCSOPORTJÁRA VONATKOZÓ PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS HELYI TANTERV

Az iskola művészeti osztályaiban az ének-zene oktatás 1-4. és 5-8.évfolyamig emelt szintű és óraszámú ének-zenei képzés keretében történik. Az ének-zene órák pedagógiai szakmai eredményességét segíti az egyházi ének tantárgy tanórai és az énekkar szakköri keretekben végzett tevékenysége.

5.1. AZ EMELT SZINTŰ ÉNEK-ZENE OKTATÁS CÉLJAI, KÖVETELMÉNYEI

5.1.1. ÁLTALÁNOS CÉLOK

Az é n e k - z e n e, mint a m ű v é s z e t i n e v e l é s i tárgyak egyike, sajátos feladatot vállal a gyermekek személyiségének minden oldalú, harmonikus fejlesztésében. A zeneművészet sajátosságainak bemutatásával járul hozzá a teljes ember kialakításához.

Magyarországon a zenei nevelés K o d á l y Z o l t á n p e d a g ó g i a i e l v e i t

követi, melyek alap gondolata, hogy a zenéhez, mint egyetemes kultúrkincshez, a zenei anyanyelv megismerésén keresztül vezet az út. A zenei nevelés módszertani alapelve, hogy a közös éneklés, az elemi kottaolvasási és íráskészség alapvető feltétele és segítője a zeneértés kifejlődésének.

Az első iskolai évek legfontosabb feladata az aktív muzsikálás közösségi örömeinek megteremtése az éneklés, mint zenei alaptevékenység segítségével. A tanítás alapelve a jártékosság és az élményszerűség.

Az ének-zene oktatás célja olyan közös, együttes élmény megteremtése, amelynek révén a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósul meg. A zene-történeti és-elméleti műveltségi elemek ének-zenei élményekhez, tevékenységekhez kapcsolódóan dolgozhatók fel eredményesen. A zenei írás-olvasás minden esetben a megfelelő befogadói attitűd kialakításának, a zene megértésének és megszerettetésének eszköze, elsősorban a relatív szolmizáció segítségével és a felismerő kottaolvasás módszerének alkalmazásával. Az ének-zene órán kiemelt cél az élőzenére épülő befogadói élmények megteremtése, amelyekben jelentős szerepet kap a pedagógus személyes, motiváló útmutatása. Az éneklés alapvető eszköz a zenei nevelésben, amelynek fontos célja a közösségi tudat erősítése közös zenei élmények által. Az aktív zenélés, különösen a társas zenélés jóval több élményt képes nyújtani a résztvevőknek, mint a zenehallgatás önmagában. Az aktív közös zenélés mint csapatmunka és közösségi élmény a hátrányos szociokulturális státusú fiatalok felzárkóztatásának is a leghatékonyabb eszközei között szerepel.

A tanterv különösen fontos eleme a zene és a mozgás élményt erősítő összekapcsolása, így a népzenevel való foglalkozás szoros kapcsolatban állhat az iskolai néptánc-oktatással. A köznevelés és a kultúrát közvetítő intézmények, szervezetek együttműködése alapvető a zenei nevelés szolgálatában, ezért a koncert pedagógia az ének-zene oktatás része.

Az emelt óraszámú, ének-zene tagozatos iskola első négy évében ezeket a célokat magasabb szinten lehet és kell megvalósítani, mint a hagyományos órakeretek között. Ez a tanítási anyag bővítést, az ismeretek és a készségek mélyítését és sokoldalú gyakorlását jelenti. Az emelt óraszám jóhatású hatása nem elsősorban mennyiségben, hanem minőségben jelentkezik, hiszen a zene nevelőereje segítségével az ilyen iskolatípusba járó gyerekek sikeresebbek az általános műveltség egyéb ágainak elsajátítása és elmélyítése terén is.

A keresztyén ember életében az éneklés imádság, tanítás, Isten dicséretének, a hálaadásnak és a szeretetnek kifejezése. A református iskola énekoktatásában tehát kiemelt szerepe kell, hogy legyen az Istenről és Istenhez szóló énekeknek: a zsoltároknak, dicséreteknek, istentiszteleti, ifjúsági énekeknek. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek nem csupán mellékesen vagy kikapcsolódásképp, hanem teljes örömmel és figyelemmel tudjanak részt venni az éneklésben, hogy az énekek megismerése által istentiszteleti részvételük és lelki életük egyaránt gazdagodjék. Az egyházi énekek biztos tudása elősegíti, hogy a tanulók a gyülekezetek aktív tagjaivá váljanak, a gyülekezetek zenei szolgálatában részt vegyenek.

5.1.2. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

Folyamatos átmenetet biztosítva az óvoda és az iskola között, csoportos, nagyrészt játékkal egybekötött zenei tevékenységek segítségével elérni, hogy a gyermekek aktív részesei legyenek a zenei folyamatoknak. Előzetesen elsajátított megfelelő mennyiségű zenei anyagból elvonva megtanítani a kívánt ritmikai, metrikai, dallami és formai elemeket. Reprodukáló, befogadó és alkotó zenei tevékenységek során kialakítani a belső tudati aktivitás képességét. Kihasználni az emelt óraszám lehetőségeit a készségek, mint zenei automatizmusok kialakításában.

Minthogy készségtárgyról van szó, mind a tananyag, mind az elsajátítási szint tekintetében a tanítás folyamata kezdettől fogva a tanulók képességeit figyelembe véve a differenciált foglalkoztatásra épül, és erre vonatkozóan a tanterv bőséges lehetőséget kínál.

Általánosságban véve: a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott fejlesztési követelmények alapján minden órának része az *éneklés*, megfelelő egyensúlyban a zenei írás és *kottaolvasás*, a zenei *generatív készségek* fejlesztése és fenntartása, valamint a *zenehallgatás* kapcsán nyert zenei ismeretek, kompetenciák, az esztétikai fogékonyság bővítése.

A zenepedagógiai tevékenység részben a tanulók iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve, adott esetben, zenei gyakorlatára épül. A személyi és szervezeti adottságok feltételei szerint ösztönzi a tanulókat énekar(ok)ban és más önszerveződő zenei együttesekben való részvételre. Támogatja a közös zenei élményeken, hangversenyeken, táncházakban való részvételt.

5.2. ILLESZKEDÉS A PEDAGÓGIAI RÉSZCÉLOKHOZ

1–4. évfolyam

A fejlesztés fő célja az emocionális érzékenység fejlesztése. A zenetanulás formáját az énekzene

órákon folytatott közös zenei munkában való játékos részvétel jellemzi.

— A népzenei anyag és a népi gyermekjátékok feldolgozása énekléssel, ritmikus mozgással, valamint néptáncsal kapcsolódik össze. Cselekményes dalanyag előadásához vagy a pragmatikus jellegű zenei anyaghoz dramatizált előadás kapcsolható.

— A zenei elemek tanításának előkészítése játékos feladatokkal, irányított rögtönzéssel, koordinációs feladatokkal történik.

— A zenei fantázia fejlesztése sok zenei játékkal, ritmosos és énekes szabad rögtönzésekkel valósul meg.

— Fontos a hallás utáni daltanulás, a zenei memória fejlesztése.

— Feladat a belső hallás képességének megalapozása. Ehhez szükséges: az alapritmusok, az ütemfajták, a könnyebb dallammotívumok felismerése, illetve kézjelről, betűkottáról, kottaképről eléneklésük szolmizálva.

Formaérzék fejlesztése: azonosság, hasonlóság, variáció felismerése.

— Ritmus-hangszerek, ritmikai többszólamúság, dallam- és ritmososztinató, koordinációs gyakorlatok, a többszólamúság előkészítése.

— A zenehallgatás kapcsolódjon az énekléshez, a zenei ismeretekhez, a hangversenyélményekhez.

5–8. évfolyam

A fejlesztés fő célja az első négy évben megszerzett tapasztalatok tudatosítása sokféle aktív zenei tevékenységgel.

- A zenei ismeretek tudatosítása, a zenei stílus- és formaérzék fejlesztése, folyamatos gyakorlása generatív jellegű feladatok segítségével.
- Egyszerűbb zenei jelenségek terminológiájának megismerése és használata (hangsorok, formák, tempójelzések, dinamikai jelzések, artikulációra vonatkozó kifejezések, hangközök elnevezése).
- Zenetörténeti és zeneirodalmi alapismeretek (korszakok, kiemelkedő alkotók, stílus, műfajok) a befogadói hozzáállás fejlesztése céljából, tágabb közösségi és társadalmi kontextusukban megvilágítva.
- Lehetőség szerinti gyakoriságú hangverseny-látogatás előkészítése, első hangversenyélmények.
- Hallás utáni daltanulás, daltanulás kottaképről előkészítéssel, a zenei memória fejlesztése, többszólamú éneklés.
- A belső hallás képességének fejlesztése. Elvárható: nehezebb ritmusképletek, ütemfajták, tonális dallammotívumok felismerése betűkottáról, kottaképről, azok eléneklése szolmizálva. Többszólamú hallás fejlesztése.
- A zene keltette gondolatok és érzelmek verbális kifejezése, azok zenei ihletettséggel megjelenítése vizuális technikákkal (rajzolás, festés, plasztika).
- Az infokommunikációs technológia (IKT) alkalmazása a zenei ismeretek elmélyítésére.

5.3. ÓRATERVEK

A tantárgy órakerete: 1-4. évfolyam

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	2+2	144	72	72
2.	2+2	144	72	72
3.	2+2	144	72	72
4.	2+2	144	72	72

5-8.évfolyam

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	1+3	144	36	108

6.	1+3	144	36	108
7.	1+3	144	36	108
8.	1+3	144	36	108

A jogszabályban foglaltaknak megfelelően az emelt szintű ének-zene oktatáshoz szükséges tanórai foglalkozásokba az énekkari vagy a kórusfoglalkozás összesen legfeljebb heti egy óra erejéig beszámítható (5162012.(XII.21.) EMMI rendelet 2.§ 7. bekezdés) a 3. évfolyamtól kezdve.

Az ének-zene órák pedagógiai szakmai eredményességét segíti az egyházi ének tantárgy tanórai és az énekkar szakköri keretekben végzett tevékenysége.

5.4. A TANTÁRGYI ÉRTÉKELÉS FORMÁI, SZEMPONTJAI

Az emelt óraszámú, ének-zene tagozatos osztályokban a játékoság és élményszerűség tanítási alapelvehez az is hozzátartozik, hogy a gyerekek nem osztályzatért, hanem a saját örömeikre igyekeznek a legtöbbet nyújtani, a legjobban teljesíteni. Ennek motiválása fontos pedagógiai feladat a tanár számára. A minden egyes zenei megnyilvánulás /csoportos és egyéni/, zenei tevékenység tanári értékelése az óra minden pillanatában jelen kell, hogy legyen. Mivel az énekóra nagy részét az első években a csoportos munka tölti ki, értelemszerűen a tanári visszajelzés is legtöbbször a csoport zenei megnyilvánulására vonatkozik. A készségek fejlődésével fokozatosan egyre nő az egyéni tevékenységek értékelése, ezeknek egyetlen célja legyen, a bátorítás, a motiválás, soha ne úgy értékeljünk, hogy a gyerek kedvét elvegyük az egyéni megnyilvánulástól. Sokkal fontosabb, hogy a csoport együttes és tagjainak egyéni képességeit felmérve mindenki számára olyan differenciált feladatot találjunk, melyet a saját szintjén sikeresen képes megoldani. A nehézségi szintet mindig fokozatosan emeljük. A sikertelenség okát ne a gyerekekben, hanem a feladatban, illetve saját elvárásainkban keressük.

5.5. AZ ÁTVÉTEL ELVEI

Művészeti (rajz, ének) emelt szintű oktatás esetén speciális készségvizsgálat történik, átvétel előtt alkalmassági vizsgát szervezünk, melynek eredményéről a szaktanár javaslatára az igazgató dönt.

6. A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MŰVÉSZETI OSZTÁLYAINAK EMELT SZINTŰ RAJZ - ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA CSOPORTJÁNAK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA CÉLKITŰZÉSEI

Emelt szintű rajz - vizuális nevelés

A részvétel feltételei

Az emelt szintű programok keretében az adott tantárgy műveltségtartalma és követelményrendszere bővül. A képzési idő legalább 2 éves, a tanulók értékelése az emelt szinten oktatott tantárgyból emelt szintű tantervi követelmények szerint történik és az emeltszinten oktatott tantárgy heti óraszám: négy.

Emelt szintű rajz - vizuális nevelés

Képzési idő: 1-8. évfolyam

Belépési pontok: alapfelvétel 1. évfolyam,
időközi belépés 2-8. évfolyam, osztályozó vizsgával

Belépési feltételek 1. évfolyamra:

- a szülő kérelme;
- férőhely az engedélyezett osztályban;

Belépési feltételek 2-8. évfolyamra:

- osztályozó vizsga az emelt szintű követelmények szerint rajzból
- férőhely az engedélyezett osztályban

A tanulók kiválasztásának elvei a és módjai az emelt szintű művészeti osztályok csoportjaiba:

- o A művészeti osztályokba való bekerülést speciális készségszint-vizsgálat előzi meg;
- o Rajz-és vizuális kultúra csoport készség, képességvizsgálata:
 - Egy történet rajzi megjelenítése,
 - „torrent” -teszt (körök képi kiegészítése)

6.1. A TANTÁRGY ÓRAKERETE

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órákeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	2+2	72+72	64+64	9+9
2.	2+2	72+72	64+64	9+9
3.	2+2	72+72	64+64	6+6
4.	2+2	72+72	64+64	8+8

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órákeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	1+3	36+ 108	32+112	4+9
6.	1+3	36+ 108	32+112	4+9
7.	1+3	36+ 108	32+112	3+6
8.	1+3	36+ 108	32+112	4+8

6.2. AZ EMELT SZINTŰ MŰVÉSZETI NEVELÉS ÁLTALÁNOS CÉLJAI

- A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 46§. (3) bekezdése kimondja, hogy gyermeknek joga, hogy adottságainak, képességeinek megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében olyan alapfokú művészetoktatásban vegyen részt, amely megalapozza a művészi kifejezőkészséget, és felkészít a szakirányú továbbtanulásra.

- Az emelt szintű művészeti nevelés célja a hagyományok ápolása, az értékek megőrzése, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakítása a gyerekekbe.
- A művészeti, illetve a művészettel nevelés során a tanulók személyes tapasztalataik, tevékenységeik során jutnak el ahhoz az élményhez, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség. Az alkotó típusú tevékenységek által fejlődik a gyerekek akarati, alkotó-alakító cselekvőképessége, alakul a tanulók esztétikai szemlélete, kommunikációs képessége. Legfontosabb célunk az érzelmi intelligencia fejlesztése.
- Az egyéniség és az egyediség tiszteletben tartása mellett nemcsak oktatni, hanem nevelni is kívánunk ezzel, a klasszikus értékek szem előtt tartásával szemléletbeli irányultságot kívánunk felmutatni az ide beiratkozó tanulók számára.
- Más népek és nemzetek értékeinek tiszteletben tartása mellett – hazaszeretetre, a kultúrák iránti nyitottságra neveljük növendékeinket.
- Törekszünk a környezettudatos magatartás, a holisztikus szemléletmód kialakítására, a természeti és az emberi értékek tiszteletben tartására, a környezetkultúra iránti igény megteremtésére.
- A környezetkultúra iránt való elkötelezettségünkkel nemcsak a tudást és a művészetek iránt való fogékonyságot, a kreativitást, az alkotókedvet kívánjuk közvetíteni, hanem egy olyan elvet, magatartásformát szeretnénk sugározni, amellyel ráirányítjuk tanulóink figyelmét az ember és természet öröktől fogva létező kapcsolatára. Az értelmi és érzelmi nevelésen túl – a magasabb életminőség elérése érdekében – felelősségtudattal ruházzuk fel tanulóinkat, és segítjük őket a természet és ember viszonyának életszerű értelmezésében.

Az emelt szintű művészeti neveléssel a műveltségi alapok megteremtése mellett, azok permanens fejlesztése is lehetőség nyílik. A tanulók művészettel való nevelése, személyiségfejlesztése során megvalósulhat a test és lélek harmonikus fejlesztése

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet vizuális, mozgásbeli ábrázolásának módjait
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a különböző művészeti műfajokban
- vegyék észre a művészeti ágak közösségerősítő, közösségteremtő szerepét
- fedezzék fel a művészeti környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.
- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát: a környezeti elemek közvetlen tanulmányozásával fedezzék fel a forma – szerkezet – szín kapcsolatát
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát, az egyik hatását a másikra
- ismerjék meg a természet ábrázolásának technikai lehetőségeit. Ők maguk is képesek legyek alkotásokat létrehozni
- fedezzék fel, hogy a különböző ábrázolások, technikák a természeti elemek milyen lényeges tulajdonságait mutatják be
- ismerjék és tudják a hagyományápolás fontosságát, jelentőségét az iskolai és iskolán kívüli életükben
- ápolják a rajz és vizuális kultúra, valamint az ének-zene tantárgy hagyományait

- tudjanak példát mondai szűkebb és tágabb környezetük, országuk és az ország határain kívül is népművészetre (építészet és a népi díszítőművészet, népzene, népdal, népi hangszerek)
- a tanulók legyenek képesek környezetük lélekkel áthatott formálására
- legyenek képesek a műalkotásokat, zeneműveket különböző szempontoknak megfelelően is elemezni
- fedezzék fel, hogy az ember csak szerves egységben tud élni környezetével, melyben a természet és az ember alkotta tárgyak, hangok harmóniát, nyugalmat kell, hogy nyújtsanak
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom- formarendeltetés – anyag – szerkezet – szín kapcsolatát
- figyeljék meg a környezetkultúra fejlettségét, a környezeti nevelés lehetőségeit. Kutassanak fel néprajzi, népművészeti értékeket is. Feladataik, kiállításai, rajzversenyeik foglalkozzanak a környezeti nevelés témaköreivel is, a környezettudatos magatartás kialakulásának folyamatába illesztve

6.3. AZ EMELT SZINTEN OKTATOTT RAJZ-ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA TANTÁRGY FELADATAI

- A vizuális nevelés látni és láttatni tanít. Átfogó célja a tanulók látáskultúrájának megalapozása.
- Feladata a vizuális *megismerő-, befogadó-, alkotóképesség* fejlesztése, a kommunikáció köznapi, művészi, műszaki és tudományos módjainak, a közlés és kifejezés képi formáinak megismertetése. Különösen a látvány mélyebb tartalmának, jelentésének, esztétikai üzenetének megértéséhez járul hozzá. Lehetővé teszi az eligazodást a látható, tapintható tárgyi valóságban, a képi világban, és személyes alkotói utak bejárására bátorít.
- Fejleszti a síkbeli, térbeli ábrázoló-, kifejező-, közlő-, alakító-, alkotóképességeket; a gondolatban és érzelmekben gazdag tevékenységek által a világ érzéki-tapasztalati birtokbavételére nevel, feladata a látás és a kéz intelligenciájának kiművelése. A térszemlélet, a forma-, szín-, dinamikai és szerkezeti érzék, az anyagismeret képességei a tantárgy fejlesztő hatására emelkednek magasabb szintre.
- A megsokszorozódott vizuális hatások, a technikai információk korában a tantárgy újszerű célja az információk közti szelekció, a kritikus befogadóképesség megalapozása.
- Az általános nevelési célokhoz a kreativitás, a problémafelismerő és -megoldó képesség, a képzelet, a képi gondolkodás, az ízlés, a nyitottság, az empátia fejlesztésével, az érzelmi élet gazdagításával járul hozzá.
- A művészeti nevelés értékközvetítő, értékteremtő, egyben személyiségformáló szerepet tölt be, segíti a kultúra értékeit becsülő, környezettudatos magatartás formálását.

Az alsó tagozaton az emelt szintű vizuális nevelés célja – az érzelmekkel kísért önkifejezés elmélyültségének megőrzése mellett – az egyre céltudatosabb megismerés ösztönzése.

A képi gondolkodás fejlesztése, a vizuális képzetkincs bővítése, az érdeklődés ébrentartása érdekében a tantárgy feladata a tanulók vizuális formakészletének gazdagítása, megfigyelőképességük, tér- és időérzékük fejlesztése a látvány és a mozgás ábrázolásával, térbeli rendezéssel; szín-, forma- és szerkezeti érzékük alakítása rajzolással, festéssel, mintázással, konstruálással.

Az esztétikai érzékenység fejlődését a manuális munka, a látványélmények és a bemutatott műalkotások szolgálják.

Az alkotó és befogadó tevékenységek erősítik a szabálytudatot, az akaratot, javítják az önértékelést, a csoportmunka az együttműködési készségeket fejleszti.

A képességek fejlesztése három fő képzési területen folyik.

1.A *kifejezés, képzőművészet* témakör a gyermekek személyes, kifejező-expresszív tevékenységének és az elvárható műelemzési, művészeti ismereteinek leírását tartalmazza.

2.A *vizuális kommunikációhoz* a vizuális megismerést szolgáló tevékenységek köre és a köznap, informatív, tudományos képi közlésekkel kapcsolatos tananyag tartozik.

3.A *tárgy- és környezetkultúra* témaköre a használati tárgyakkal, a tárgyalakító művészetekkel és az építészettel kapcsolatos alkotó- és elemzőtevékenységeket tartalmazza.

A tananyag bővülő, spirális elrendezésű, a témakörök és a fő tevékenységi formák évenként ismétlődnek, tartalmukban gyarapodnak, műveleti szintjük emelkedik. A tananyag jellegét tekintve gyakorlati, tevékenység-központú. A kerettantervi követelmények a leghatékonyabban a több témakör szempontjait egyesítő komplex feladatokkal teljesíthetők.

Fejlesztési követelmények

- Jelenítse meg a tanuló gondolatait, érzéseit, élményeit vizuális nyelvi eszközökkel saját kifejezési céljai szerint és a tanuláshoz szükséges formában. Használja ehhez egyre magasabb szinten a megismert technikákat.

--Ismerje fel műalkotások, képi közlések, tárgyak életünkben betöltött szerepét. Értelmezze a tankönyveiben és a környezetében található vizuális közlő, eligazító jeleket. Ízlésítéletét indokolja néhány szempont alapján.

- Becsülje meg a saját és mások munkáját. Szerezzen tapasztalatokat a kultúra és a környezetvédelem fontosságáról. Legyen nyitott az esztétikai élmények iránt. Fedezzen fel különbségeket az értékes és az értéktelen között.

- A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen egyéni eltéréseket mutató képesség-, készség-, ismeret-és magatartásbeli fejlődés várható a tanulóktól. Ennek tényét kinek-kinek önma-ga év eleji szintjéhez, valamint saját korosztálya jellemzőihez viszonyítva ítélniük meg helyesen.

Megismerő-, befogadó képességek

- Legyen nyitott a gyermek a látható világ jelenségei és az esztétikai értékekkel kapcsolatos élmények iránt. Alaposan vegyen szemügyre, pontosan figyeljen meg élőlényeket, tárgyakat, képeket, jelenségeket. Őrizzen meg emlékezetében látványélményeket, könnyedén idézze fel azokat.
- Vizuális emlékezetére építve végezzen gondolkodási, képzeleti műveleteket (összehasonlítás, elemzés, képzeleti átalakítás). A látványban rejlő jelentést, művészi kifejezést, valamint a közlések tartalmát olvassa, elemezze adott szempontok alapján. Ítélni meg látható (tér, forma, szín, változás, mozgás) viszonylatokat. Fedezzen fel lényeges összefüggéseket (külső és belső forma, forma és tartalom, forma és funkció).
- Fogalmazzon meg ábrázolásbeli és szóbeli magyarázatokat, melyeket erős szubjektivitás, egyéni látásmód jellemezzen. Műalkotások nézegetése, adott szempontok szerinti elemzése során mozgósítsa formálódó vizuális, esztétikai, művészeti képzetét.

A látáskultúra fejlődése segítse a gyermeket tapasztalatainak rendezésében, a tanulásban, a művelődésben és a mindennapi életben. Készítse fel az információk áttekinthető, tagolt elrendezésére, az ábrák megértésére és létrehozására. Sajátítsa el a tanuló a vizuális információk formáit és ismerje meg lelőhelyeiket (könyvekben, kiállításokon és egyéb ismerethordozókon).

Kreativitás

- A vizuális nevelés irányítsa a gyermek figyelmét a látható világ új, érdekes, szép jelenségeire. Képzelőereje az eleven, a konkrét belső képekben, képzetekben való gondolkodásban, valamint képzettársításai könnyedségében, tartalmi gazdagságában és a képi-plasztikai kifejezés, a sík-és térbeli konstruálás bátorságában, eredetiségében nyilvánuljon meg.
- Kapjon ösztönzést szokatlan, egyéni megoldások kipróbálására. Ábrázolási jelrendszerében jelenjenek meg árnyalt, egyéni vonások. Kifejezőképessége, expresszivitása mutakozzon meg szubjektív arány-és színkezelésben, fokozásban, kiemelésekben. Kreativitását a konkrét tevékenység motiválja, szükség szerint igényt tartva a tanító segítő közreműködésére is.

Önismeret, önértékelés, önszabályozás

- Az alkotó tevékenység jelentsen élményt a gyermeknek, mert így érvényesülhet annak gazdag személyiségfejlesztő hatása (érzelmi gazdagodás, az empátia, az intuíció fejlődése, az önálló ízlés és a belső igényesség megalapozása). Az alkotás öröme tegye képessé munkája kidolgozására. Alkotásait segítségadás mellett elemezze, értékelje, s a társak munkáit is kísérje figyelemmel.

A vizuális kultúra tantárgyra jellemző, hogy a fő tevékenységformák kezdettől fogva jelen vannak, a fejlesztés eredményeképpen azonban ezek művelési szintje fokozatosan emelkedik. A szintemelkedés a *Belépő tevékenységformákban* követhető, a tevékenységeket, ismereteket a *Témakörök, tartalmak* című tantervi egység foglalja magában.

Az egyes évfolyamoknál a *műalkotás elemzéshez* felsorolt alkotások *ajánlások*, melyekből a pedagógiai célnak és a témának megfelelően válogathat a tanító az alábbi szempontok figyelembevételével:

- a példák az egyetemes és a magyar művészettörténet. kiemelkedő műveit mutassák be;
- legyen közöttük - lehetőség szerint - történeti és mai alkotás is;
- a magas művészet példái mellett kerüljenek bemutatásra a magyar népművészet, a nemzetiségek és etnikai csoportok népművészetének alkotásai és a mindennapi környezet tipikus tárgyai, épületei;
- a helyi, a regionális értékek bemutatása kiemelt fontosságú feladat.

6.4. A TANTÁRGYI ÉRTÉKEK FORMÁI, SZEMPONTJAI **Az értékelés formái:**

- A tárgy alkotásközpontú, ezért az alkotásban fejlődő ábrázolási és kifejezési képességek, vizuális nyelv és technikák alkalmazási képességét, valamint a vizuális gondolkodási, problémamegoldó képességek fejlődését követjük nyomon.
- Az értékelésben figyelembe kell venni a tárgy alkotási területeinek sajátosságait, fejlesztési céljait és követelményeit.
- Az értékelés fontos formája a közös megbeszélés, véleményalkotás, egymás munkáiban az értékek felismertetése. Az alkotási folyamat sikerességének segítése mellett fontos nevelői feladat a kész alkotás örömeinek, értelmének szóbeli megerősítése.
- *Önmagához képest értékeljük* az alkotást a személyes képi közlésformáknál. A belső tartalmak kifejezésénél a gyermek alkotása saját képességeihez, és a személyes élményhátteréhez mérhető. Az értékelésnek ezért az elfogadásra, a dicséretre és megerősítésre kell irányulnia, ezáltal is elősegítve az öszinte élményfeldolgozás további rögzülését.
- *A kritériumok szerinti értékelési* módszer gátja lehet a személyes tartalmak kifejezésének.
- A személyes kifejező alkotás sajátosságából fakadóan a „produktum” nem tervezhető elvárt kritériumok alapján, ezért az előre vetített értékelési szempontok akadályozhatják a divergens gondolkodást, a nyitottság és találékonyság szabad megnyilvánulásait.
- Értékelési kritériumok, előre megadott szempontsor alapján értékelhetünk a tárgy- és környezetkultúra, és vizuális kommunikáció objektív közlésformáinál, mivel a tevékenységet elsősorban a megfigyelés, problémamegoldás szabályai, a vizuális nyelv és technikák eljárásai, valamint az anyagformálás és a funkció összefüggései határozzák meg. Az elkészült alkotás a használhatóság vagy értelmezhetőség próbájában mérettetik meg, ezért az értékelést is objektív kritériumok határozzák meg.
- *Strukturális módszerrel* értékelhetjük az elkészült alkotásokat a közlésformák többségénél – vizuális nyelvi sajátosságok kompozíció, szín, tér, forma-funkció stb. elemzéssel.
- Projektműszernél egy időszak folyamatában készült munkáit értékeljük, dokumentációs anyagok, rajzos kutatási, tervezési folyamatok, gyűjtéseket kísérő füzetek stb. színvonalát, technikai kivitelét. A projekt záróeseményéhez kapcsolódó produktumok megvalósításában az ötletgazdagságot, problémamegoldó képességet, a képi megjelenítés esztétikumát, technikai színvonalát értékelhetjük.

Az értékelés szempontjai

- *Megismerés, befogadás*
 - a megfigyelés, a vizuális emlékezet fejlettsége,
 - gyakorlottság a gondolkodási, képzeleti műveletekben,
 - a vizuális információk megértésének szintje,
 - esztétikai értékek felismerése a társadalmi, természeti és tárgyi környezetben,
 - a látvány egyéni értelmezésének, elemzésének minősége.
- *Kreativitás*
 - a képzelőerő eleveensége,
 - a képi gondolkodás fejlettsége,
 - az asszociáció könnyedsége,

- a konstruálás bátorsága, eredetisége,
- a kifejezés árnyaltsága, egyedisége.
- *Önismeret, önértékelés, önszabályozás*
 - az érzelmek, gondolatok megjelenése a tanuló munkájában,
 - értékek felismerése a társak munkájában, az önálló ízlésben és az alkotótevékenységben megnyilvánuló igényesség, az alkotó folyamatban való elmélyültség,
 - a megvalósításhoz szükséges érzelmi és akarati jellemzők fejlettsége és szabályozottsága.

7. KÖZNEVELÉSI TÍPUSÚ SPORTISKOLA

Közoktatási típusú sportiskola tanterv bevezetésének indokai:

Iskolánkban évek óta folyik kézilabda oktatás, és részt vesz a kézilabda utánpótlás nevelésben. Az iskola és az UKSC közötti több éves együttműködés hozzájárul ahhoz, hogy ezek a gyerekek magas szinten művelhessék a kézilabda sportot. A sportiskolai kerettanterv bevezetése ennek a munkának az eredményességét tovább erősíti, és bízunk abban, hogy kiemelkedő tehetségeket adunk a kézilabda sportágnak.

A vonatkozó jogszabályok:

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről: 7. § (1)38 A köznevelési rendszer intézményei:

b) általános iskola,....

(6) Az (1) bekezdés b)-e) és g) pontjában felsorolt iskola - külön jogszabályban meghatározottak szerint - elláthatja a sportiskola feladatait is.

51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről : (1g)8 A 7. melléklet tartalmazza az egyes iskolatípusra, pedagógiai szakaszra, tantárgyra vagy egyes sajátos köznevelési feladat teljesítéséhez kiadott kerettanterveket. 8 A 2. § (1g) bekezdését a 11/2016. (VI. 13.) EMMI rendelet 1. §-a iktatta be.

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról: 28. § (1) Sportiskolába az a tanuló vehető fel, aki megfelel a sportegészségügyi és fizikai képesség felmérési vizsgálat követelményeinek.

177. § (1) Az iskola akkor láthatja el a köznevelési típusú sportiskolai feladatot ellátó iskola (a továbbiakban: köznevelési típusú sportiskola) feladatait, ha jogszabályban foglaltak szerint beépíti a helyi tantervébe a miniszter által kiadott kerettanterveket, továbbá eleget tesz az alábbi feltételeknek:...

A sportiskolai kerettanterv alapján végezzük a testnevelés tantárgy emelt szintű oktatását. Az osztályba olyan tanulók járnak, akik hetente több alkalommal edzenek. A sportosztályok működtetése felmenő rendszerben történik. Az első osztály 2017. szeptember 1-től indul.

Az oktatás a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet alapján létrehozott helyi tantervek szerint történik, továbbá a köznevelési típusú sportiskolai osztályokban (csoportokban) a sportspecifikus tantárgyak esetén köznevelési típusú kerettanterveket alkalmazunk.

7.1. Sportiskolai nevelés-oktatásra vonatkozó szabályok (20/2012.EMMI rendelet)

„177. § (1) Az iskola akkor láthatja el a köznevelési típusú sportiskolai feladatot ellátó iskola (a továbbiakban: köznevelési típusú sportiskola) feladatait, ha jogszabályban foglaltak szerint beépíti a helyi tantervébe a miniszter által kiadott kerettanterveket, továbbá eleget tesz az alábbi feltételeknek:

- a) az iskola összes évfolyamán beépíti a helyi tantervébe a miniszter által a sportiskolák részére kiadott, testnevelés és sport műveltségterület tantervét,
- b) az iskola pedagógiai munkája, sporttevékenységeinek szervezése során tekintettel legyen az adott sportág országos sportági szakszövetsége vagy országos sportági szövetsége (a továbbiakban együtt: szakszövetség) által jóváhagyott és az iskola által szabadon választott sportágak sportági tanterveire,

Az általános iskola alsó tagozatán beépíti a helyi tantervébe a miniszter által kiadott küzdelem és játék, továbbá a sportágválasztó kerettanterveket,

Az általános iskola felső tagozatán beépíti a helyi tantervébe a miniszter által kiadott küzdelem és játék, továbbá a tanulásmódszertan kerettanterveket,

A sportiskola akkor rendelkezik a sportiskolai program végrehajtásához szükséges feltételekkel, ha a fenntartója egyetértésével kialakította az infrastrukturális feltételeket, és együttműködési megállapodást kötött

- a) a sportiskolai utánpótlás-nevelésben közreműködő sportegyesülettel,
- b) a szakszövetséggel és
- c) a központi sportigazgatásért felelős szerv szakmai szervezetével az utánpótlás-neveléssel kapcsolatos szakmai munka segítésére.”

Általános iskola

1-4. évfolyamon

A sportiskolások személyiségfejlesztését szolgáló tantárgyak:

- a küzdelem és játék
- sportágválasztó

5-8. évfolyamon

Az emeltszintű testnevelés a testnevelés órákkal és a sportági edzésekkel együtt valósul meg.

A köznevelési típusú sportiskolai osztályokban erre a képzési formára kidolgozott - a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet mellékletei alapján készült - kerettantervek alapján folyik az oktatás. A sportiskolások tanulmányi és sportmunkájának minél eredményesebb összehangolása érdekében lehetőség van a reggeli edzésekre az órarend speciális összeállításával. Az edzőtáborok és versenyek miatt történt lemaradást az egyes tantárgyakból egyéni foglalkozásokon pótolhatják a tanulók. A sportiskolások személyiségfejlesztését szolgáló tantárgyak:

- a küzdelem és játék 5-8. évfolyam
- tanulásmódszertan 5-6. évfolyam
- sporterkölcstan 7-8. évfolyam

7.2. A köznevelési típusú sportiskola kiemelt fejlesztési feladatai

A sportiskola osztályba járó tanulónak a tanulási folyamatok révén fejlődjön a sportoló fiatalok személyisége, minél szélesebb körben ismerjék meg és építsék be meglévő tudásrendszerükbe a sportspecifikus tudáselemeket, tudjanak képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő irányba továbbtanulni.

A sport szerepe fontos a személyiség fejlesztésében, a versenyszerű sportolás növeli a gyerekek kitartását, erősíti a közösségi érzést, küzdeni tudásra nevel.

Fontos tudatosítani, hogy az eredményhez nehéz út vezet, fel tudják dolgozni a vereséggel járó érzelmeket. Legyenek büszkéek az iskolában végzett híres sportolókra.

A sportoló diákjaink számára biztosítjuk az iskola és a sportmunka összehangolását.

Nagy szerepe lesz az egészségesebb nemzedék felnevelésében, az élsportolóvá válás folyamatában.

Célunk, hogy az élsportoló diákok műveltségképe olyan legyen, mint a nem sportoló társaiké. Az iskola vegye figyelembe és alkalmazkodjon az élsportoló diákok időbeli leterheltségéhez, és segítse a tudatos élsportolóvá válást.

A sport miatti lemaradás egyensúlyozására korrepetálást biztosítunk a rászorulóknak.

A tanítási-tanulási folyamatokban a differenciálást, az egymástól tanulást, a kooperatív tanulást előtérbe helyezzük.

7.3. A sportiskola működési rendje

7.3. 1. Felvétel az iskolába

Az oktatásért felelős miniszter 20/ 2012.(VIII. 31.) EMMI rendeletének 28. § (1.) pontja alapján sportiskolai kerettanterv alapján végzett oktatásba az a tanuló vehető fel, aki megfelel a sportegészségügyi alkalmassági és fizikai képesség felmérési vizsgálat követelményeinek, és -aki megfelel /177.§ (4)/ a sportegészségügyi alkalmassági és fizikai képesség felmérési vizsgálat követelményeinek és - a sportágválasztás után - a sportági szakszövetség ajánlásával rendelkezik.

- az óvodás korosztályú gyerekekből választják ki a tehetséges tanulókat
- a képzés 1-8. osztályig folyik
- évközben a tanuló felvétele az egyesület javaslatával történhet.

A sportegészségügyi alkalmasságot igazoló dokumentumot

- 1. évfolyamon be kell mutatni a fizikai képességmérő vizsgálatot megelőzően, hogy a gyermek egészséges és a testnevelés órán részt vehet. Ezt az igazolást a háziorvos állítja ki.
- 5. évfolyamon: sportegészségügyi alkalmasságot igazoló sportorvosi engedély

A törvényi előírásoknak megfelelően iskolánkban az 1. évfolyamon a köznevelési típusú sportosztályba kerülő tanulóinknál az alábbi fizikai képesség felmérési vizsgálatot végezzük el, a felvételi eljárást, illetve a beiratkozást megelőző időszakban:

Fizikai képesség felmérési vizsgálat

1. évfolyamon

- ügyességmérő teszt,
- egyensúlyérzék mérő teszt,
- gyorsaságmérő teszt,
- mozgáskoordinációt mérő teszt,
- labdás ügyességmérő teszt,
- állóképességet mérő teszt

5. évfolyamon

- hajlékonysági teszt
- dinamikus láberőmérő teszt
- kar és törzserőmérő teszt
- futási sebességet, függeséget mérő teszt
- labdakezelési ügyességet mérő teszt
- torna lapelemeinek / gurulóátfordulás előre/hátra, fejállás, kézállás/ végrehajtását ellenőrző, összefüggő gyakorlat

Az iskola magasabb évfolyamára történő felvételnél az igazolt sportolók mentesülnek a képességmérés alól, a sportegészségügyi alkalmasság szükséges. Nem igazolt sportolók esetén a felvételnél fizikai állapotfelmérés történik az életkori sajátosságoknak a figyelembevételével. Az alkalmassági vizsga feladatait a testnevelés munkaközösség állítja össze. A feladatokat pontozási rendszerrel értékeljük.

7.3.2. Átjárhatóság az iskolán belül

Évfolyamonként a tanulócsoporthoz az átjárhatóság a hasonló követelményrendszer miatt megoldható illetve felzárkóztatással pótolhatóak a lemaradások.

A 20/2012 (VIII.31) EMMI rendelet 177.§ (3). bekezdése alapján a köznevelési típusú sportosztályokból azok a tanulók áthelyezhetők párhuzamos általános tantervű osztályba vagy csoportba, akik nem teljesítik a törvény által előírt kritériumokat

20/2012. EMMI rendelet 177.§ (3) A köznevelési típusú sportiskola nem láthat el kötelező beiskolázási és felvételi feladatokat, továbbá biztosítani kell a köznevelési tanulmányok folytatását azok részére is, akik a nem megfelelő sporttevékenység vagy nem megfelelő sportbéli fejlődés miatt a köznevelési sportiskolára vonatkozó kerettantervi szabályok alapján végzett sportiskolai nevelés-oktatásban nem vehetnek részt.

7.4. A mindennapos testnevelés színterei

1-4. évfolyam

A köznevelési típusú sportiskolai osztályokban (a mindennapos testnevelés heti 5 testnevelés óra)

5-8. évfolyam

A mindennapos testnevelés heti 3 testnevelés óra kötelező tanórai foglalkozás keretében és heti 2 óra iskolai sportkörökben való sportolással vagy versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel valósul meg.

A mindennapos testnevelés egy lehetőség, hogy erősítsük azokat a tulajdonságokat, amelyek a tanuláshoz szükségesek: ne legyen fáradékony, legyen erős, kitartó, becsületes, szorgalmas.

Rendszeres:

- testnevelés órák
- szakosztályi edzés
- iskolai sportkör
- kézilabda edzés

Időszakos: korcsolyaoktatás, fakultatív úszás,

Alkalomszerű: Szüreti futás, Kihívás napja, Magyar Olimpiai Bizottság rendezvényei

Tehetség és képesség-kibontakozást segítő tevékenység

Sportversenyek külön szintértékként kezelését az indokolja, hogy a tanórával ellentétben itt kezelni kell a versenyszituációt, az egyszeri megmérettetés terhét, az azonos képességűekkel történő összevetést, ami a tanórával szemben a jó tanuló számára is hordozza a csalódás, "bukás" lehetőségét.

Az osztályfőnök feladata

Az osztályfőnök segíti összehangolni a sportolók tanulási és edzési időbeosztását.

Ismerje a tanulók sporteredményeit.

Segíti az adatszolgáltatást.

Az iskola külső kapcsolatfelvétele a szövetségekkel

- Magyar Olimpiai Bizottság
- Magyar Olimpiai Akadémia
- Magyar Diáksport Szövetség
- Sport Szövetségek
- Sportiskolák Országos Szövetsége
- Sportiskolákkal

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges NETFIT módszer

A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző **fittségi profilt** különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak.

➤ **Testösszetétel és tápláltsági profil:**

Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

➤ **Aerob fittségi (állóképességi) profil:**

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

➤ **Vázizomzat fittségi profil:**

Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-

állóképessége Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ere-

*je és nyújthatósága Ütemezett fekvőtámasz teszt – felső-
test izomereje*

*Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító
ereje Helyből távolugrás teszt – alsó végtag rob-
banékony ereje*

➤ **Hajlékonysági profil:**

*Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjede-
lem*

Helyi tanterv- A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait a helyi tanterv/ 3. pont/ táblázatában jelöljük.

Közismereti blokkok esetén:

Azonos az általános tantervű osztályokkal

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. Kormányrendelet; illetve annak melléklete
- a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet, illetve annak mellékletei

Sportági blokkok esetén:

51/2012.(XII.21.) számú EMMI rendelet 7.4. MELLÉKLET

Kerettanterv a köznevelési típusú sportiskolai neveléséhez-oktatásához

- 1-8. évfolyam testnevelés és sport
- 1-4. évfolyam Küzdelem és játék
Sportágválasztó
- 5-8. évfolyam Küzdelem és játék
- 5-6. évfolyam Tanulásmódszertan
- 7-8. évfolyam Sporterkölcstan

Szivacskezilabda kerettanterv 1-4. osztály

Kézilabda sportági kerettanterv 5-8. osztály

A tantárgyak értékelésénél az iskola értékelési rendszerét alkalmazzuk.

Működési feltétel:

20/2012. EMMI rendelet 177.§ (5) A köznevelési típusú sportiskola működéséhez szükséges – a sportegyesülettel, valamint az adott sportág szakszövetségével kötött megállapodás alapján nem fedezett – többletköltségeket a fenntartónak, állami fenntartó esetében az oktatásért felelős miniszter javaslata alapján a központi költségvetésnek kell biztosítania.

**I. PSZICHÉS FEJLŐDÉSI ZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓK ISKOLAI
FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI**

8.1. A PSZICHÉS FEJLŐDÉSI ZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓ

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni

sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógy-
pedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkulia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek
maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló
agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkal-
mazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakog-níció eltérő
fejlődésében mutatkozik meg.

Gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, eluta-
sítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak
ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából
fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanu-
lók esetében abban is megmutatkozik, hogy

- a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
- az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárási okozta fe-
szültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és kö-
vethető szabályokat, valamint
- a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

8.2. PSZICHÉS FEJLŐDÉSI – SÚLYOS TANULÁSI, FIGYELEM- VAGY MAGATAR- TÁSSZABÁLYOZÁSI – ZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSE

8.2.1. A fejlesztés alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bi-
zottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik,
szükségeik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően
történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus,
pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzett-
séget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakembe-
rek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik, és rehabilitációs célú
órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill.
makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanáro-
kat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökre.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaaorientáció folyamatát is.

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása intenzív terápiás céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. logopédiai osztályban, tagozaton), valamint a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

- a) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
- b) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- c) a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- d) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása,
- e) a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

8.2.2. A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a szakértői bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkulia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelentkezhetnek meg.

8.2.2.1. *Diszlexia – az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakrabban formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.*

Jellemzői:

- a hang – betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: neheztelt a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részlegesen feldolgozása
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre – vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
- b) a rövid távú emlékezet,
- c) az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- d) a testséma biztonságának kialakítása,
- e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analízáló-szintetizáló módszerrel,
- f) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolaipályafutása alatt,
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulásakor,
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
- j) speciális olvasástanítási program alkalmazása,
- k) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

8.2.2.2. Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara,
- beszédhangok neheztelt megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngesség mentén), – helyesírási hibák halmozódása, – a tollbamondás utáni írás hibái.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása, – a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

8.2.2.3. Diszgráfia – az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői

- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép,
- szaggatott betűalakítás és betűkötések,
- rossz csukló, -kéz, -ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség,
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,
- kialakulatlan kézdominancia,
- lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,

- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás).

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
- sikertudat kialakítása.

8.2.2.4. Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,
- számértékek szimbólikus funkciójának értelmezési nehézségei,
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége, – figyelemzavar.

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásai vannak a matematikai nyelvhasználatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
- b) matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
- c) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- d) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- e) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- f) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
- g) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- h) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- i) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
- j) a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
- k) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

8.2.2.5. Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani,
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelőingereket gátolni,
- az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók,
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása, stb.),
- megkezdett tevékenység befejezetlensége,
- ingersorozatok hibás kivitelezése,
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban),
- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek.

A fejlesztés célja

- a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése

A fejlesztés feladatai

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosiegyüttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése, – feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése, – motiválás, sikerélmény biztosítása.

Viselkedésszervezési problémák

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön- vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek hátterében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja

- a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik. Eszközei lehetnek:

- a) kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása,
- b) pszichoterápia,
- c) a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,
- d) a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása,
- e) önértékelési képesség fejlesztése,
- f) sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,
- g) együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
- h) a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Érzelmi zavarok

Az érzelmi zavarokkal küzdő – vagy ahogyan még sokan nevezik: érzelmileg megzavart fejlődésmenetű – gyermekek kategóriáját igen nehéz meghatározni. Már azt is nehéz megmondani, hogy a gyermekeknél mi tekinthető normálisnak és mi nem, és ez az érzelmi zavarok vonatkozásában különösen igaz. Vélhetően Bower (1969) volt az első egyike, aki gyakorlati úton közelítve a problémához öt pontban definiálta az érzelmi zavarokat:

- (1) A tanulási problémák nem magyarázhatók intellektuális deficittel, érzékszervi károsodással vagy egészségügyi problémákkal.
- (2) Az interperszonális kapcsolatok kezdeményezésében és fenntartásában nehézségek mutatkoznak.
- (3) A viselkedési és érzelmi reakciók nem felelnek meg a körülményeknek.
- (4) Folyamatosan boldogtalanság és depresszió tapasztalható.
- (5) Az iskolai vagy személyes problémákhoz társuló testi tünetek vagy félelmek fokozódnak.

Az érzelmi zavarokkal küzdő gyermekek között sok olyan van, akik viselkedési zavarokat mutatnak az iskolában. Ezek azonban nem azonosíthatók azokkal a gyermekekkel, akik az elégtelen szociális beilleszkedés miatt viselkednek helytelenül. Agresszivitásuk a témérdek frusztrációból, intrapszichikus konfliktusokból, alacsony önbecsülésből és a magas szorongási szintből származik, ugyanakkor minden esetben jelen van náluk az agresszív cselekedetek miatti lelkiismeret-furdalás és bűnösségérzés.

Gyakran találkozunk az iskolában éretlen viselkedésekkel is, mint például az ujjszopás, sírás, pityergés, negativizmus, dajkanyelv használata, melyek stressz hatására jönnek létre, és valamilyen otthoni vagy a gyermek környezetében másutt kialakult fontos problémát jeleznek. Lehetnek olyan gyermekek, akik rendkívül okosak ugyan, de mivel túlféltik őket a szülei, társas viselkedésükben éretlenek. A visszahúzódó gyermek nem lép kapcsolatba a kortársaival, láthatóan magányos, túlzottan félénk, a társas készségei hiányosak. Az éretlen vagy visszahúzódó gyermek segítséget igényel, de nincs feltétlenül szüksége egyéni kezelésre.

Kezelés. Mivel nincs receptkönyv az összes érzelmi zavar kezelésére, a kezelési módszerek megválasztásakor számos tényezőre kell tekintettel lenni

Érzelmileg súlyosan zavartak

Érzelmileg súlyosan zavartaknak azokat a gyermekeket nevezzük, akiknél a következő jellemzők hosszabb idő után is fennállnak:

- (1) Képtelenek tanulni, ami egészségi, intellektuális vagy szenzorosokkal nem magyarázható.
- (2) Képtelenek kialakítani vagy fenntartani megfelelő szociális kapcsolatokat a társaikkal és a tanáraikkal.
- (3) Nem helyénvaló viselkedést tanúsítanak vagy nem odavaló gondolataik támadnak normál körülmények közepette.
- (4) Alaphangulatuk a depresszió.
- (5) Személyes vagy iskolai problémákra testi tünetekkel vagy félelemmel reagálnak.

8.2.3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítetektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő szétbontása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

8.2.4. A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

8.2.4.1. Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

8.2.4.2. A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Célzottan szerepet kaphat az *Ember és társadalom*, a *Művészetek* és ezen belül a *Dráma és tánc* fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a *Magyar nyelv és irodalom* műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az *Idegen nyelvek* tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt.

A *Művészetek* műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A *Testnevelés és sport* műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy gyógyúszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt.

A *Matematika* területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

8.3. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ebből a szempontból fontos a gyermekneurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata.

A) Kiskunhalas

8.4. A MOZGÁSSZERVÍ FOGYATÉKOS (MOZGÁSKORLÁTOZOTT) TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI

8.4.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanuló

- Végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok.
- Petyhüdt bénulást okozó kórformák.
- Korai agykárosodás utáni mozgás-rendellenességek.
- Egyéb, maradandó mozgásállapot- és funkcióváltozást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák.
- Halmozott sérüléssel járó különböző kórformák.

A mozgás minden gyermek tapasztalatszerzésére, illetve annak lehetőségére hatással van, befolyásolja személyiségfejlődését. Mozgáskorlátozott gyermek esetében a mozgásos tanulás lehetősége és folyamata módosul. Mások a környezetéről, a saját testéről szerzett tapasztalatai, mint ép mozgású társainak. A mozgásszervi károsodás tartóssága, visszafordíthatatlansága is befolyásolja fejlődésmenetét. Ez gyakran az átlagostól eltérő pszichés, szociális és fizikai szükségleteket teremt.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a megfelelően kialakított, adaptált, akadálymentes környezet biztosítja az információhoz való hozzáférést, a tevékenységekben történő szabad és aktív részvételt, előmozdítva az esélyegyenlőséget.

A mozgáskorlátozott tanuló sajátos nevelési igényét a károsodás keletkezésének ideje, annak formája és elhelyezkedése, akadályozottságának mértéke egyedileg határozzák meg, a megfelelő különleges bánásmódot, a fejlesztés szakszerű feltételeit, formáját biztosítani kell.

8.4.2. A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztése

8.4.2.1. A mozgáskorlátozott tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

8.4.2.1.1. Alapelvek

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása, képességeik tervszerű fejlesztése során az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az individuális szükségletekhez kell igazodni mind a pedagógiai tevékenységek, mind a környezeti adaptációk tervezése, megvalósítása során annak érdekében, hogy a tanulók mozgáskorlátozottként is meg tudják állni helyüket a szűkebb és tágabb környezetükben.

A tanulók sérülésspecifikus ellátása csoportmunkában (team munkában) valósítható meg – a különböző szakemberek (pedagógus, gyógypedagógusok, ortopéd szakorvos, neurológus, gyermekgyógyász és egyéb szakemberek, a konduktív nevelés esetében a konduktív pedagógia kompetenciája szerinti konduktor stb.), illetve a család együttműködése, a közös célok kitűzése kölcsönös megerősítést, szinergista hatást válthat ki, amely nagymértékben támogatja a fejlesztő folyamatot.

A nevelés, oktatás, mozgásfejlesztés, az egészségügyi szükségletek ellátása és a gondozás (sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat) során szükséges a folyamatos, tapasztalatszerzésre építő korrekciós szempontú fejlesztés, ezzel a sérülésből adódó hátrányos következmények csökkenthetők, ellensúlyozhatók.

Az önállóságra nevelés elvét mindig szem előtt tartva, az iskolában – a mozgáskorlátozott tanulók életkorának és mozgásállapotának megfelelően – biztosítani kell a megfelelő mozgás- és életteret, amely magában foglalja:

- a fizikai környezetet, amely egyrészt akadálymentes, másrészt valamennyi tanuló számára biztosítja az egészséges környezeti feltételeket,
- a személyre szabott (segéd)eszközök és egyéb, az oktatáshoz szükséges speciális eszközök (pl. megfelelő méretű asztal, szék, csúszásgátló, ceruzafogó stb.) meglétét és használatát,
- a befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó, a tágabbkörnyezetre is hatással bíró személyi környezetet (integrált oktatásnál a tanulótársak, azok szülei, az iskola dolgozói részére a befogadást segítő ismeretek átadása),

- szükség szerint és indokolt esetben – amennyiben a mozgásos akadályozottság a különféle tevékenységek során a tevékeny és eredményes részvételt súlyosan akadályozza – a személyi segítő meglétét.

8.4.2.1.2. Célok

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának kiemelt célja az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányaik során felkészültté váljanak az ismeretszerzésre és tanulásra, az önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre.

Ismerjék meg a mozgáskorlátozottságukból eredő egészségi teendőket és az egészségügyi ellátás lehetőségeit, a sajátos helyzetükből adódó jogaikat, alakuljon ki bennük az önrendelkező életforma képessége, amely elősegíti jövőbeli felnőtt életüket, társadalmi beilleszkedésüket.

A mozgásállapot által meghatározott adottságok, korlátok figyelembevételével olyan belső motiváció teremthető meg, amely által a mozgáskorlátozott tanuló aktívan kapcsolódhat be a fejlesztő folyamatba; alakuljon ki a fejlődés igénye önmagával szemben, az igény a sikeres továbbtanuláshoz, munkába álláshoz.

Fejlődjön ki a megfelelő életminőség megalapozása érdekében a megszerzett tudás és képességek birtokában a testi, lelki, pszichikai jól-lét és annak kialakítására irányuló igényesség.

8.4.2.1.3. Kiemelt feladatok

A pedagógiai feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a mozgáskorlátozott tanulók többsége meg tud felelni a Nat-ban, illetve a kerettantervben megfogalmazott elvárásoknak.

Az egyéni igényekhez igazodó eljárások alkalmazása (tartalom módosítása, csökkentése az ismeretelsajátítás során, értékelés alóli mentesítés stb.) csak abban az esetben indokolt, ha az általános követelményeknek való megfelelés semmilyen módszertani, technikai segítségnyújtással, környezeti adaptációval nem érhető el. A sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat során – pedagógiai tartalmak kitűzésekor, rehabilitációs célok, időbeli eltérések megfogalmazásakor – differenciálás és fokozatosság szükséges. Az individuális megsegítés olyan mértékű legyen, amennyi az eredményes egyéni fejlődéshez elengedhetetlen. A módszertani, technikai támogatás tervezéséhez, kivitelezéséhez a pedagógus segítséget kérhet a gyógypedagógustól, konduktív nevelés esetén a konduktortól, a pedagógiai szak- és szakmai szolgáltatók szakembereitől.

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében a kommunikáció és a kognitív funkciók (figyelem, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodás) területén kialakult zavarai, illetve a mozgásteljesítményt igénylő feladatok kivitelezésének problémái jelentik, különös tekintettel a manipulációra. Ezek mindegyike befolyásolhatja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, vagyis az iskolai teljesítmények alakulását.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- A mozgásszervi diagnózistól és mozgásállapottól, az aktuális fejlettségi szinttől, valamint a személyiségtől függő speciális fejlesztési technikák, módszerek, eszközök alkalmazása, a megismerő tevékenységekhez szükséges kompetenciák (ismeretek, képességek, attitűdök) kialakítása és fejlesztése, az elérhető legmagasabb szintű önállóság kialakítása, az önálló életre nevelés.

- Az iskolai fejlesztés teljes időtartama alatt kiemelt feladat a mozgásnevelés, mint komplex rehabilitációs hatásrendszer, amely ötvözi a sérült tartási és mozgási funkciók helyreállítását célzó, a gyógyító és a motoros képességek fejlesztését szolgáló pedagógiai eljárásokat, s e feladatokat integrálja a tanítás-tanulás folyamatába. A mozgásnevelés célját és feladatait elsődlegesen nem az életkor, hanem a tanuló mozgásszervi diagnózisa – annak végleges, javuló vagy romló volta –, továbbá a mozgásállapot súlyossága és klinikai tünetei, akadályozottságának mértéke és formája határozzák meg.
- Korszerű ismeretek átadásával, illetve a reális önismeret kialakításával a továbbtanulásra történő felkészítés nyújthat biztos alapot a későbbi önálló életvezetéshez.
- A mozgáskorlátozottság gyakori velejárója a beszélt és írott nyelvzavara, így a nevelés-oktatás során kiemelt feladat a beszéd- és kommunikációfejlesztés, súlyos esetben a beszéd- és logopédiai terápia, esetleg a technikai eszközökkel támogatott írásbeli kommunikáció kialakítása.
- A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítése során a kiindulás alapja fizikai adottsága, értelmi képessége, kommunikációjának formája, szintje és érzelmi állapota. Ennek megfelelően a tananyag, a követelmények, a számonkérés, értékelés egyéni fejlettségi szinthez történő igazítása, adaptálása szükséges, a fokozatosságot e téren is figyelembe véve (a tevékenységek kivitelezését, a részvételt biztosító (technikai jellegű, módszertani) segítségnyújtás formáját szükséges először megkeresni, az egyes tevékenységek, illetve az értékelés alóli mentesítés csak nagyon indokolt esetben ajánlott).
- A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai segédeszközök igénybevétele segíti a mozgásbiztonságot, a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát, az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket, a szűkebb és tágabb környezetbe történő beilleszkedéshez szükséges alapok megteremtését, a személyi függetlenség elérését.
- A mozgáskorlátozottság együtt járhat egyfajta fizikai függés kialakulásával, amely megnövelheti a deviáns csoportokhoz való sodródás kockázatát, fokozhatja az áldozattá válás esélyét, így a nevelés-oktatás során a prevenciós munka, illetve a már kialakult helyzetek kezelése kiemelt feladatot jelent. A tanulóknak meg kell tanulniuk egyrészt a kisértésre nemet mondani, másrészt olyan hasznos tevékenységeket kell elsajátítaniuk, amelyekkel értelmesen tölthetik ki szabadidejüket.
- A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatokat jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló mozgáskorlátozott tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogathatja a pályaorientáció folyamatát is.

8.4.2.2. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztésének szakaszolása megegyezik a Nat képzési szakaszaival.

A mozgáskorlátozott gyermek iskolakészültsége, fejlődésének sajátos útja, tapasztalatszerzésének eltérő volta, hiányosságai indokolhatják, hogy az első évfolyam teljesítésére, a biztos olvasás-írás elsajátítására a pedagógiai program helyi tanterve egy tanévnél hosszabb időt (két tanév) biztosítson, de szükség esetén a további pedagógiai szakaszok is szerveződhetnek hosszabb időszámban.

8.4.2.3. A többségi iskolában történő együttnevelés

Az integrált nevelés-oktatás során – függetlenül annak teljes vagy részleges formájától – különös figyelemmel kell lenni a következőkre.

- A mozgáskorlátozott tanulók együttnevelése során szükséges, hogy az intézmény felkészüljön a tanuló fogadására: kialakítja a megfelelő fizikai környezetet (akadálymentesítés), beszerezi azokat a segédeszközöket (gyógyászati és oktatási), amelyek a különböző tevékenységekben való részvételt segítik, felkészíti a befogadó személyi környezetet (diákok, iskolai dolgozók, szülők), előkészül a szakértői javaslatban megfogalmazott sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat megvalósítására.
- Ha a mozgáskorlátozott tanuló fogadása az integráló iskola vezetésének és nevelőtestületének szándékával, döntésével összhangban történik, akkor nagyobb az esély arra, hogy az integráció eredményes lesz.
- Az együttnevelés teljes folyamatát gyógypedagógus, konduktív nevelés esetén konduktor kíséri, segíti. A pedagógus és gyógypedagógus/konduktor szakmai együttműködése, az intézményi együttműködések (egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, pedagógiai szakszolgálatok, pedagógiai-szakmai szolgáltatók), a társszakmák bevonása biztosíthatja a megfelelő ellátást. Egyéni előrehaladású képzés során meg kell valósítani az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációt, rehabilitációt, amely a tanórai gyakorlattal kölcsönösen egymásra épülve biztosítja az egyéni igényekhez igazodó feltételeket (adaptált tananyag, számonkérés, értékelés stb.) és a fejlődést.
- A mozgáskorlátozott tanulók integrált iskolai ellátása a pedagógusoktól speciális felkészülést kíván. Az együttnevelés megkezdése előtt kívánatos, hogy a befogadó pedagógus célirányos pedagógustovábbképzésen vegyen részt.
- A mozgáskorlátozott tanuló optimális fejlődése érdekében a pedagógiai programban megfogalmazódnak a speciális elvárások és tennivalók (módszerek, eszközök, segédeszközök, segédletek, differenciálás, az értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái stb.).
- Az alkalmazkodás, az adaptálás, a differenciálás során – igazodva az egyes gyermek fejlettségi szintjéhez, illetve a támogatás szükséges mértékéhez – módosulhat a tananyag elsajátításának tempója, módja, a számonkérés, a házi feladat formája, végső esetben a tananyag mennyisége.
- Mozgáskorlátozott tanuló esetében gyakoriak az egészségügyi beavatkozások (műtétek), a hosszú kezelések – ezekben az esetekben az egyénre szabott felzárkóztatást minden esetben meg kell szervezni, valamennyi pedagógus közreműködésével.
- Különösen jelentős az osztályfőnök és a segítő szakember szerepe az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

8.4.2.4. A Nat és a választott kerettanterv alkalmazása

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési területek és nevelési célok megvalósítása általában lehetséges. A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a mozgásállapot, a kognitív funkciók vagy a kommunikáció zavara, a szocializáció problémái akadályozzák a tanulási folyamatot, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése, először minden esetben annak megvizsgálásával, hogy a megfelelő differenciálás, adaptálás (támogatás technikai eszközzel, a tanuló számára előnyös ismeret-

elsajátítási módszer preferálása stb.) hogyan tudja segíteni a tanulót a követelmények teljesítése során.

8.4.2.4.1. Fejlesztési területek – nevelési célok

A Nat-ban megfogalmazott fejlesztési területeket – nevelési célokat és azok teljesítését – a tanulók életkori sajátosságai és a mozgáskárosodásból adódó egyéni eltérések egymással kölcsönhatásban befolyásolhatják.

Az Erkölcsi nevelés, a Nemzeti öntudat, hazafias nevelés, az Állampolgárságra, demokráciára nevelés, illetve a Fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területek - nevelési célok megvalósítása megegyezik a Nat-ban foglaltakkal.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önismeret hozzájárul a társas kapcsolatok kialakulásához, amely alapját képezi a társadalomban való boldogulásnak. A tapasztalatszerzés módosult folyamatai, a kommunikáció esetleges nehezítettsége, a társas kapcsolatok alakulásának sajátos módja miatt szükséges a terület kiemelt, tudatos fejlesztése, a megvalósítható célok kitűzése, a reális értékelés, a pozitív megerősítés.

A személyiség építésének és a lelki egyensúly fenntartásának egyik eszköze a lehetőségek szerinti önállóságra nevelés. A tanulóknak akkor alakul ki reális, pozitív énkép, ha önmagukhoz képest fejlődnek, érnek el sikereket.

A családi életre nevelés

Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb fokú önállóság elérése. Ezért lényeges azoknak az eljárásoknak, módszereknek, tevékenységeknek a megkeresése, kidolgozása és működtetése, illetve azoknak az eszközöknek a megtalálása, amelyek a mozgáskorlátozott tanuló életének minden színterén az önálló életvitel kialakítását segítik, gyakoroltatják. Kiemelt jelentőséggel bír a mozgáskorlátozottak számára a középfokú és a felsőfokú oktatásban javasolt képzések, a munkaerőpiacon a teljes értékű munkavállalóként ellátható munkakörök megismertetése, az ezek iránt való érdeklődés felkeltése.

A lelki egyensúly fenntartásának elengedhetetlen eszköze a bizonytalanság, valamint a konfliktusok kezelésének képessége, amelynek kialakítása a nevelő-oktató munka fontos feladata.

A családi szerepek sajátos nevelési igényű gyereket nevelő családok esetében is gyakran megváltoznak, emiatt a szerepek tudatosítása, a megfelelő önismeret és reális énkép kialakításával a családi élet jövőképe kialakítására a mozgáskorlátozott tanulók esetében is törekedni kell.

Médiatudatosságra nevelés

A mozgáskorlátozott tanulóknak gondot okozhat a kommunikáció, a szóbeli információk feldolgozása, érzékelése, megértése és alkalmazása. Hátrányaikat az információszerzésben és adásban pótolhatja az elektronikus eszközök, a média használata. Az információs társadalom fejlődése azt is lehetővé teszi, hogy a mozgáskorlátozott tanuló nem az alkalmatlanságát, a képességei hiányát érzi, hanem olyan eszközöket használhat, amelyek alkalmazásával eredményes és sikeres lehet, életminősége javulhat.

Lehetőséget kell teremteni arra, hogy a tanulók ne csak az Informatika műveltségi területen belül használják a számítógépet, hanem szükség esetén a tanítási órákon és otthonukban is. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a mozgásállapota

miatt kézírásra képtelen, valamint a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára, sokszor a kapcsolatépítés- és tartás egyetlen csatornája.

A médiatudatosságra nevelés mozgáskorlátozott tanulók esetében a tapasztalatszerzés hiányosságai miatt hangsúlyosabb az átlagosnál: kiemelten kell kezelni a valódi értékek bemutatását, a veszélyforrásokra való tudatos figyelemfelhívást.

A tanulás tanítása

A mozgáskorlátozott tanulóknál fokozott figyelmet kell fordítani a tanulás összetevőinek tanítására, az egyénre szabott tanulás módszereinek (típusának, csatornájának) megválasztására, ezzel elősegítve az önálló tanulás képességének kialakulását. Az előzetes tapasztalatszerzésre a mozgáskorlátozottság miatt nem mindig kerül sor, ezért a tanuló előzetes tudása is hiányos lehet. Esetenként a mozgásos tapasztalatszerzés is akadályozott. Számolni kell azzal a ténnyel is, hogy gyakran a részképességek zavarai vagy hiányosságai is nehezítik a tanulás folyamatát.

A tapasztalati alapozás lehetőségeinek megteremtésével, életszerű tartalommal a kíváncsiság, érdeklődés és megoldási késztetés felkeltésével és megtartásával stabil motiváció érhető el az egyéni tanulási formák kialakulásához.

Testi és lelki egészségre nevelés

A testi és lelki egészségre nevelés során törekedni kell arra, hogy a tanulók minél inkább megismerjék mozgáskorlátozottságuk okát és annak következményeit, az állapottal járó napi teendőket elsajátítsák és alkalmazzák az azzal kapcsolatos higiénés szabályokat. A kellő mértékű önállóság akkor valósítható meg, ha ismerik a számukra javasolt és nem javasolt mozgásokat, azoknak az eszközöknek a használatát, amelyek a helyes helyzetváltoztatást lehetővé teszik számukra, tisztában vannak ezeknek az eszközöknek a karbantartásához szükséges napi teendőkkel. A tanulóknál ki kell alakítani, hogyan viszonyuljanak mozgásállapotukhoz, ismerjék meg saját értékeiket, hogy életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, képessé váljanak a környezet és munkaerő-piac elvárásainak megfelelő magatartásformákra, értékrend kialakítására, amely a társadalmi beilleszkedés alapját biztosíthatják. Elő kell segíteni, hogy mozgáskorlátozottságuk ellenére kialakuljon a fizikai aktivitásra, a szabadidő aktív eltöltésére kész, az egészséges életmód kialakulásához szükséges magatartás és szokásrendszer, a sportolás iránti szükséglet, az egészséges életvitel igénye.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A másokkal való együttműködés a mindennapi élet megszervezéséhez nélkülözhetetlen, a társadalmi integráció kölcsönös alkalmazkodást, a mozgáskorlátozott tanulóktól is aktív részvételt kíván.

Pályaorientáció

Mozgáskorlátozott tanulók esetében a sikeres pályaorientáció nagyban függ a mozgásos és pszichés tevékenységek működésétől, ezért a reális pályakép kialakítása átgondoltabb előkészítő munkát kíván. A pályairányultsághoz nélkülözhetetlen képességek kialakításakor szükség lehet sajátos elő- és felkészítésre, azon képességek kialakítására, amelyek a saját adottságok felméréséhez és elfogadásához vezetnek, valamint azok egyeztetéséhez az elképzelésekkel és lehetőségekkel. A pályaalakultság vizsgálatakor indokolt lehet speciális szempontok figyelembevétele is.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tapasztalatszerzés hiánya, a nevelés során gyakran kialakuló másoktól függő életforma indokoltá teszi a terület hangsúlyozott fejlesztését. A gazdasági és pénzügyi ismeretek, a pénz világában való magabiztosság, az idegen nyelvi kommunikációs készség hozzásegítheti a mozgáskorlátozott tanulókat is az önállóbb életvitelhez.

8.4.2.4.2. Kompetenciafejlesztés

Valamennyi kulcskompetencia fejlesztése beépül a mozgáskorlátozott tanulók sérülés-specifikus pedagógiai fejlesztő folyamatába. Mozgáskorlátozottság esetén – a cselekvéses tapasztalatszerzés hiányosságai, illetve a szociális kapcsolatok sajátos alakulása miatt – az egyes kompetenciaterületek által meghatározott képességek fejlődése, ismeretek elsajátítása, attitűdök alakulása során gyakran eltérő fejlődés tapasztalható. A kompetenciafejlesztés folyamatában a tevékenységek kivitelezését, illetve a különböző helyzetekben való részvételt biztosító eljárások, technikák alkalmazása szükséges annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott tanulók is képesek legyenek a hatékony alkalmazkodásra, a környezet befolyásolására.

A mozgáskorlátozott tanulók esetében, a gyors, cselekvőképes alkalmazkodás, illetve az élethosszig tartó tanulásra való felkészülés érdekében hangsúlyos a digitális kompetencia, az idegen nyelvi kommunikáció, a hatékony önálló tanulás, a kezdeményezőképes és vállalkozói kompetencia fejlesztése.

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció teszi lehetővé a társas kapcsolatok kialakítását, a gondolatok közlését, az információ megszerzését és közvetítését – ezek mindegyike hatással van a mozgáskorlátozott tanulók önálló életvitelének kialakítására, illetve szűkebb és tágabb környezetükbe történő beilleszkedésére.

Amennyiben – a sérülés következtében – akadályozott a szóbeli, vagy az írásbeli kommunikáció, a képességek speciális módszerekkel történő fejlesztésére van szükség (mozgás-, egyensúly-, ritmus-, grafomotoros képességek, térbeli tájékozódás, testséma, érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, nyelv és beszéd stb.), mindig igazodva az értelmi és mozgásállapothoz, illetve az életkorhoz.

A szóbeli kommunikáció érintettsége esetén szükséges lehet a logopédiai kezelés, beszédterápia eljárásainak alkalmazása, súlyosabb esetben kiegészítő, kiegészítő kommunikációs forma használata. Az írásbeli kommunikáció akadályozottsága a technikai eszközök (számítógép, adaptációk, kommunikátorok) használatával kompenzálható. A kifejező beszéd fontos alkotóeleme a mimika, a beszédet kísérő kéz- és testmozgások, melyek kivitelezésének akadályozottsága esetén a tanulók mozgásfejlesztésébe is integrálni kell mindezek fejlesztését.

Idegen nyelvi kommunikáció

A terület kiemelt fejlesztése támogatja a sikeres munkaerő-piaci integrációt és a társadalmi beilleszkedést. Minden esetben a sérülésnek leginkább megfelelő tanulási módszer megválasztása szükséges. Differenciálásra, a tananyag és a taneszközök adaptálására leginkább az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetése előtti oktatási időszakban van szükség. A testbeszédet és a mimikát csak részben lehet bevonni a nyelvtanulásba, ugyanakkor többször kerülhet sor egyéb nonverbális eszközök használatára. A mozgásos játékokban, feladatokban differenciálásra vagy adaptálásra lehet szükség. Az eljátszással, utánzással, hangeffektusokkal, manipulációval járó tevékenységekben és az azokkal kapcsolatos elvárásokban is az érintett gyermek képességeihez kell alkalmazkodni.

Matematikai kompetencia

A problémamegoldó-képesség, az összefüggések felismerése és gyakorlati alkalmazása hozzájárul az önálló életvitel, az önrendelkező életforma kialakulásához, így a terület kiemelt fejlesztése indokolt. Az ismeretsajátítás, képességfejlesztés során gyakran szükséges az adaptált, speciális eszközök alkalmazása (megfelelő méretű, megfogható eszközök). Ha a kézfunkciók sérültek, a tanulóval, a szülővel, a segítő szakemberrel közösen, egyénre szabottan kell kifejleszteni azokat az eszközöket, amelyekkel a gyermekek dolgozni tudnak.

Természettudományos és technikai kompetencia

A kompetenciaterület a sikeres társadalmi integráció, illetve az önálló életvitel fontos részét képezi, így szükséges az egyéni képességstruktúrához igazodó fejlesztés, a hiányosságok pótlása, a nem megfelelően működő területek fejlesztése, kompenzálása, kiemelt figyelmet fordítva a tapasztalatszerzésre, a különféle tevékenységekben való tevékeny közreműködésre. Ugyanakkor a mozgáskorlátozott – és gyakran a kommunikációban is akadályozott – tanulók saját személyükkel, életvitelükkel kapcsolatos technikai kompetenciája fejlettebb is lehet, mint kortársaiké, mivel számukra ez a jobb minőségű élet feltétele.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia megfelelő szintje biztosíthatja szinte valamennyi élethelyzetben a mozgáskorlátozott tanulók részvételét. A nevelés-oktatás során az információs-kommunikációs technológiák használatának olyan szintű és minőségű elsajátítása szükséges, amely alkalmassá teszi őket az önálló ismeretszerzésre, az információk kritikus szűrésére, azok feldolgozására és kreatív használatára. Mozgáskorlátozottság esetén sokszor speciális, illetve adaptált eszközök használata szükséges (speciális egér, klaviatúra, szoftverek stb.). A szóbeli vagy írásbeli kommunikációjukban akadályozott tanulók digitális kompetenciájának szintjét emeli, ha akadálymentes kommunikációjukhoz magas színvonalú, korszerű infokommunikációs háttérrel rendelkeznek.

Szociális és állampolgári kompetencia

A kompetenciaterületen megjelölt ismeretek, képességek, attitűdök kiegészülnek a mozgáskorlátozott tanulók testi funkcióiban, struktúráiban bekövetkezett károsodásokról megszerzett ismeretekkel, illetve az azok következtében szükséges kötelező tevékenységformák megismerésével (állandó orvosi kontroll szükségessége, mozgásállapot szinten tartása, segédeszközök használata, karbantartása stb.), amelyek hozzájárulnak az egészséges életmód kialakulásához.

A társadalomban való aktív részvétel megkívánja a fogyatékos személyek esélyegyenlőségét biztosító jogokról, az érdekvédelmi szervezetek működéséről, szerepéről elsajátított ismereteket, valamint a kölcsönös alkalmazkodás képességének kialakulását.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A reális önismeret kialakítása, a megfontolt és minden körülményt figyelembe vevő pályorientáció hozzájárulhat a megvalósítható pályakép, az önálló életvitel, az alkotó életforma kialakításához.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A művészi kifejezés és a kulturális életben való aktív részvétel a mozgáskorlátozott tanulók számára is adott, egyben a tehetség kifejeződésének lehetőségét biztosítja a művészet bármely területén. Emiatt a terület fejlesztésének háttérbe kerülése semmilyen körülmények

között sem indokolt, mindenképpen szükséges megtalálni a tevékenységet és részvételt biztosító – sokszor adaptált – eszközt, helyzetet.

Hatékony, önálló tanulás

A tanulási technikák ismerete, az önálló ismeretszerzés képessége hozzájárulhat a sikeres továbbtanuláshoz, ami megalapozhatja a későbbi munkába állást, az önálló életvitel kialakítását. A hatékony és önálló tanulási képesség kialakítása, a sajátos tanulási stratégiák megismerése mozgáskorlátozottság esetében kiemelten fontos, mivel lehetővé teszi, hogy a tanuló az oktatáshoz és képzéshez kapcsolódó saját készségeit, képességeit, attitűdjét jobban megismerje, ezzel is elősegítve a számára elérhető képzési lehetőségek megtalálását. A megfelelő motiváció kialakítása, a pozitív megerősítés, a kudarcűrő képesség fejlesztése hozzásegíti a mozgáskorlátozott tanulókat is az önálló tanulási képesség kialakításához.

➤ A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

➤ Magyar nyelv és irodalom

Az olvasás- és írástanítás - a helyesírásra és a tartalomra koncentrálni - az egyénnek megfelelő tempó és segédeszköz kiválasztásával történjen. Egyes tanulóknál a gépi írás elsajátítása teremt lehetőséget az írásbeli kommunikációra. Mivel a beszéd formája a sérülés függvénye, ezért annak a tartalmi részére kerüljön a nagyobb hangsúly.

➤ Élő idegen nyelv

A nyelvtanulás a továbbtanulás, a későbbi munkavállalás, az önbizalom növelésének fontos eszköze, ezért minden esetben szükség van a megszerzett nyelvtudás gyakorlati felhasználhatóságának egyénre szabott megfogalmazására.

Az olvasási és írásnehézségekkel küzdő gyermekek esetében az auditív tanulási módszerek nagyobb eredményességet tesznek lehetővé.

➤ Matematika

Kiemelten szerepe van a tanítás során a sokoldalú érzéketli megerősítésnek.

A geometriai anyag gyakorlati részének tanítása a mozgásállapottól függően egyéni elbírálás alapján történjen, a sérültségnek megfelelő, egyénre adaptált eszközök használatával, mert ezek át tudják segíteni a tanulót a technikai nehézségeken.

➤ Ember és társadalom

Szükség van a társadalmi tapasztalatszerzés hiányainak pótlására.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a mozgáskorlátozottakra vonatkozó jogszabályokat és érdekvédelmi szerveződések.

➤ Ember a természetben. Földünk és környezetünk

Az embertani, egészségügyi ismeretek tartalmazzák a tanuló diagnózisának ismeretét, az ezzel kapcsolatos egészségügyi feladatok és problémák kezelését.

Amennyiben a tanuló mozgásos ismeretszerzése gátolt, segédeszközök igénybevétele, a tanulási környezet megfelelő alakítása teremti meg a tapasztalás lehetőségét.

➤ Művészetek

A mozgáskorlátozott tanuló harmonikus fejlődésének és önkifejezésének egyik fontos eszköze a zene, a mozgás a dramatikus interakció és az alkotás.

A felmentés bármely formája indokolatlan, minden esetben meg kell keresni azokat az eljárásokat, módszereket, testhelyzeteket, eszközöket, amelyeknek segítségével a tanuló alkotni képes.

➤ *Informatika*

Az informatika tanítása szükség esetén az egyénre szabott, adaptált eszközök (pl. speciális egér, klaviatúravédő stb.) alkalmazásával történik.

Az információs-kommunikációs technológiák megismertetése, azok tanulóhoz igazított egyéni használatának megtanítása segítségével válik lehetővé az információszerzés, az önálló tanulás, a tanulók életminőségének a javítása.

➤ *Életvitel és gyakorlati ismeretek*

Olyan ismeretek, tevékenységformák és eszközök használatának megtanítása szükséges, amelyeket a tanuló hasznosítani tud szabadideje eltöltése, pályaválasztása, önálló felnőtt élete, illetve a társadalomba való beilleszkedés során.

A mozgásállapot alapján kitűzött célok határozzák meg az egyéni képességekhez igazodó feladatokat, az egyéni fejlődéshez szükséges eszközök alkalmazását, az önállóság elérését segítő praktikumok elsajátítását.

Az életminőség javítását az segíti, ha a tanuló megismeri és gyakorolja a gyógyászati segédeszközök használatát, karbantartását és a velük való közlekedést.

➤ *Testnevelés és sport*

A műveltségi terület elemei és feladatai az alábbiak szerint módosulnak.

Elemek

- A gyógytorna passzív és aktív eljárásai.
- A fizioterápia módszerei és eljárásai.
- Korrekciós és gyógyászati segédeszközök alkalmazása.
- Hidroterápia és egyéb terápiás eljárások.
- A testnevelés mozgásanyagának (gimnasztika, torna, atlétika, testnevelési és sportjátékok) sérülés specifikusan adaptált formái.
- Adaptált sportfoglalkozások.
- A mindennapos tevékenységek végzésére való mozgásos felkészítés és adaptív eszköz használatának megtanítása.

Feladatok

- A károsodott mozgási és tartási funkciók helyreállítása, korrekciója, kompenzációja.
- A mozgásszervrendszer optimális működőképességének biztosítása.
- Az állapotromlás, másodlagos károsodások megelőzése.
- A motoros képességek fejlesztése, fizikai kondíció növelése, egészséges életre nevelés, mozgásigény, mozgástudat kialakítása.
- A reális mozgásos éntudat kialakítása, önálló életvitelre elő- és felkészítés.
- Tehetséggondozás különböző adaptált sportfoglalkozásokon keresztül.

8.5. Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

A mozgáskorlátozott tanulók habilitációs, rehabilitációs fejlesztésének sajátos célja, hogy a sérülés következtében hátránnyal induló tanulóknak nagyobb esélyt biztosítson az eredményes tanulásra, fejlődésre, a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

Ennek érdekében szükséges:

- az ellátás során a team munka kialakítása, a különböző szakemberekegyüttműködése (az orvos – neurológus, ortopéd szakorvos, gyermekgyógyász – irányította egészségügyi rehabilitáció megszervezése, szükség esetén egyéb segítő szakmák, szakemberek bevonása);
- a központi idegrendszer sérülése által előidézett funkciózavar (beszédzavar, figyelemzavar, a szenzomotorium zavara, részképeségkiesés, pszichés és/vagy motoros tempó lassúsága stb.) megszüntetése, csökkentése, kompenzálása;
- a pszichomotoros funkciók korrekciója, fejlesztése, mivel a szenzomotoros zavar dyslexiához, apraxiához vezethet és ez tanulási problémákat idézhet elő;
- a tanulók beszédzavarainak, kommunikációs képességeinek javítása érdekében – különös tekintettel a központi idegrendszeri sérülés következtében dysarthriás gyermekekre – mozgás- és beszédterápia, alternatív segítő technikák alkalmazása. Mindez szervesen illeszkedik a komplex rehabilitációs célú fejlesztő programba;
- a kórforma és mozgásállapot fajtája és súlyossága függvényében kialakított és a tanrendbe iktatott csoportos és egyéni mozgásnevelés tornateremben és szabadtéren, uszodában, fizioterápiás helységben;
- a mozgáskorlátozott tanulók részvételét megteremtő, és az egyéni igényekhez igazodó fejlesztést biztosító tanulásszervezési, módszertani eljárások, technikák alkalmazása (differenciálás, csoportmunkára építő módszerek);
- a mozgásszervi diagnózis szerinti technikai eszközzel támogatottírásbeli kommunikáció, speciális gépirás (gépi írás), infokommunikációs eszközök használatának megtanítása, amely akkor indokolt, ha a tanuló nem tudja iskolai munkáját kézírással végezni;
- speciális felkészítés az önkiszolgálásra, az önálló életvezetésre, az önrendelkező életformára;
- az önkiszolgálást, az iskolai munkát segítő és a fejlesztést szolgáló sérülésspecifikus egyéni rehabilitációs eszközök biztosítása;
- a nyelvoktatás megvalósítása úgy, hogy az segítse a gyermek másanyanyelvű emberekkel történő kommunikációját, és a média segítségével biztosítsa a számára közvetlen megtapasztalással elérhetetlen élményeket;
- a gyógyászati segédeszközök és az orvosi, egészségügyi háttér biztosítása;
- alapos szakmaismereten és önismereten alapuló pályaorientáció; – a mozgáskorlátozottakra vonatkozó jogi és érdekvédelmi tudnivalók (szövetség, egyesületek, klubok, alapítványok stb.) ismerete.

A szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a Nevelési Tanácsadó szakértői véleménye alapján az igazgató – a szülő kérelmére – felmentheti az iskola kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól a tanulót, ha sajátos helyzete, egyéni adottságai

fogyatékosága ezt indokoltá teszi. Tanulmányait magántanulóként is folytathatja, külső, otthoni ellátás keretében tesz eleget a képzési kötelezettségének.

Tanórán kívüli rehabilitációs órák keretében tantárgyi felzárkóztatást és képességfejlesztést végzünk fejlesztő pedagógus segítségével történik amennyiben szükséges.

Az értékelés minősítés során alkalmazható könnyítések

A Kt. 30. § (9) bekezdése alapján:

- A tanítás-tanulás-számonkérés folyamatában méltányos elbírálás.
- Az értékelés és minősítés alóli mentesítés az érintett Szakértői Bizottság szakértői véleményében foglaltaknak megfelelően
- A feladatok értelmezéséhez plussz instrukciók.
- Ahol indokolt, a szóbeli számonkérés előtérbe helyezése.
- Szükség és igény szerint segédeszköz alkalmazása, illetve ennek engedélyezése
- A gyermek állapotához igazodóan az írásbeli munkáira és /vagy a szóbeli számonkérésre hosszabb felkészülési idő biztosítása, vagy az írásbeli számonkérés helyett szóbeli beszámolás lehetőségének biztosítása.

A könnyítések alkalmazásához mindenkor szükséges az érintett Szakértői Bizottság véleményének kikérése. Ehhez kérelmet nyújtunk be, amihez csatoljuk az érintett tantárgyakat oktató szaktanárok részletes pedagógiai véleményét is.

➤ *Differenciált oktatás*

A *tanítási alkalmak* során az egyes tanulók számára differenciált tanulásszervezéssel, azaz a különböző elsajátítási utaknak és módoknak helyt adó szervezési módokkal biztosítjuk a képességeiknek megfelelő haladást a tananyagban. Egy osztályban, egy tanórán egy időpontban különböző tanulók dolgozhatnak párhuzamosan *csoportmunka és egyéni munka, vagy egyéni munka és páros munka* keretében.

➤ *A differenciálás területei:*

- *Tartalom* alakítása a gyermek érdeklődése, előzetes tudása szerint
- Oktatási *célban*, szintben való igazodás a gyermek tapasztalataihoz, ismereteihez, képességfejlődési szintjéhez
- A *munkaformák* igazítása a gyermeki igényekhez, állapotához
- A *szervezés* módjának igazítása a gyermeki igényekhez, állapotához
- *Irányítás módját* is igazíthatjuk a gyermeki igényekhez, állapotához
- A *közvetítés* csatornájának megválasztása
- Az információszerző tevékenység *folyamatának* felépítése
- A nevelés *stílusának* megválasztása
- A munkavégzés *ütemében, tempójában* való igazodás a gyermekhez
- Önállóság fokának meghatározása, a segítségadás módja

8.6. A látássérült tanulók iskolai fejlesztése

A látássérült tanulók

- a.) vakok azok a tanulók, akiknek látóképessége teljesen hiányzik
- b.) aliglátók azok a tanulók, akik minimális látással rendelkeznek: fényt érzékelők, ujjolvasók, nagyítógylátók

- c.) gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény

8.6.1. A látássérült tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A látássérült tanulók nevelését, oktatását ellátó közoktatási intézmények az iskoláztatás során több fontos feladat megoldását vállalják: nemzeti műveltség átadását, az egyetemes kultúra közvetítését, a szellemiérzelmi fogékonyság, az erkölcsi érzék elmélyítését, valamint ezen túl az esélyegyenlőség biztosítását a látássérülésből és az esetleg csatlakozó fogyatékoságból adódó hátrányok leküzdésével. A fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a látás hiánya vagy csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzését a külvilág iránti látó beállítódás helyett más – haptikus (bőrös mozgásérzékelés együttese) és hallási – beállítódás is jellemzi. Fontos az ép érzékszervek – hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés – fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tanítása.

A látás hiánya, az aliglátás és a gyengénlátás nemcsak a tanulás terén okoz eltéréseket, hanem nehezítette a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás) is. A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyénibánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni.

8.6.1.1. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A látássérült tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a Nat-ban alkalmazott szakaszolással. Az első évfolyam tananyagának a helyi tantervben két évre történő elosztása a Braille-írásolvasás előkészítése, a matematikai fogalmak kialakítása, eszköz- és jelrendszerének elsajátítása, a környezet vizuális és tapintásos megismertetése miatt, valamint tanköteles, de nem iskolaérett gyermekek esetében indokolt.

A képzési szakaszok tervezésekor – az ép tanulókhhoz hasonlóan – a látássérült tanulók nevelése során is figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat. Az eltérő életkori jellemzők miatt a személyiségfejlesztésnek speciális feladatai vannak az alábbiak szerint.

Az első tagozaton

- Az önállóság iránti igény fejlesztése elsősorban az önkiszolgálás, amozgás és tájékozódás terén.
- Az érdeklődés felkeltése a környezet, a látható, hallható, tapinthatóvilág megismerése iránt a speciális segédeszközök használatával.
- A működő érzékszervek fokozott kihasználása.
- Az akarati tulajdonságok erősítése a látássérülés hátrányainak leküzdéséhez.
- Az önbizalom, a pozitív énkép alapozása.
- Felkészítés az ép látásúakkal való kapcsolatépítésre, a közösségbevaló beilleszkedésre.
- Az egészségvédő viselkedés szokásainak kialakítása, a higiénés tevékenységek elsajátítása, a szem védelme.

A felső tagozaton

- Az önállóság további fejlesztése, illetve – a különböző fokú látásteljesítménnyel rendelkező tanulók esetében különösen – a látás kihasználását maximálisan segítő speciális optikai segédeszközök használata iránti igény kialakítása.
- Az érdeklődés irányítása a látóképesség szempontjából reális pályaválasztási területek felé.

- Az akarati tulajdonságok (céltudatosság, kitartás) kialakítása az önálló tanulás és a későbbi munkavégzés céljából.
- Az önfejlesztés igényének kialakítása különösen az ismeretszerzésen és az egyéni tehetség kibontakoztatásában.
- Az önbizalom és az önkritika egyensúlyának megteremtése, reálisénkép kialakítása.
- Az egészségvédő magatartás szokásainak továbbfejlesztése, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- Az egyéni igényeknek megfelelő közvetlen környezet tudatos át-, illetve kialakításának ismerete.

8.6.1.2. A többségi iskolában történő együttnevelés

A többségi iskolában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni felkészítést igényel. Az integrált nevelésoktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

- A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyekre állapotából fakadóan szüksége van. Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehetők a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szolgáltatások. A vak és gyengénlátó tanulók külön nevelését ellátó intézményekben működő egységes gyógypedagógiai módszer-tani intézmények integrációt támogató tevékenysége kiterjed a látássérült tanulóakra, családjukra és pedagógusaikra, az őket befogadó közösségekre, esetenként a látássérült tanulókkal kapcsolatba kerülő egészségügyi, hivatali dolgozókra.
- A látássérült tanulók optimális fejlődése érdekében a pedagógiaiprogramban kell megfogalmazni a szükséges speciális feltételeket és feladatokat (tantervi kiegészítések, eszköz, segédeszköz, segédletek, differenciálás, az értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái stb.).
- A befogadó többségi iskola tantestületének elkötelezettségét a látássérült tanuló nevelésére, oktatására vonatkozó információk megszerzésére, alkalmazására, pedagógusai továbbképzésére tett intézkedései biztosítják. Különösen jelentős az osztályfőnök szerepe, az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

8.6.2. A vak és a látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó tanulók iskolai fejlesztése

8.6.2.1. A Nat alkalmazása

A vak és az aliglátó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott nevelési célok megvalósítása általában lehetséges.

8.6.2.2. Fejlesztési területek – nevelési célok

A vak és aliglátó tanulók nevelésében a Nat-ban leírt fejlesztési területek, nevelési célok az irányadóak. A nevelési célok elérését a tanulók szemészeti és pszichés állapota egyénileg befolyásolja. A célok sérülésspecifikus tartalmakkal egészülnek ki.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

- A vak, aliglátó tanulók sajátítsák el a nemzeti, kulturális örökségünk megismerésének sajátos, a látássérült embereket segítő módjait is, pl. tapintható tárlatok, akadálymentes weblapok látogatása.

- Tanulják meg a könyvtárak látássérült személyeknek nyújtott szolgáltatásainak igénybe vételét.
- Ismerjék meg a tanulók az Európai Unióról a vak emberek számára készült, esélyegyenlőséget biztosító kiadványokat, hangos könyveket.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- Az aktív állampolgárrá válás érdekében a tanítványok ismerkedjenek meg a fogyatékos személyek jogairól szóló egyezményekkel, az esélyegyenlőség biztosításáról szóló jogszabályokkal.
- A tanulók aktív részvételére építő tanítás során alakuljon ki bennük motiváltság és beállítódás ez irányú önálló ismeretszerzésre. – Tartsák számon a látássérültek érdekvédelmi szervezeteit.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- A vak és az aliglátó tanulóknak fel kell készülniük arra, hogy - látássérülésük ellenére felelősek saját biztonságuk, sorsuk és életpályájuk alakításában.

A testi és lelki egészségre nevelés

- A vak, aliglátó gyermekek ismerjék meg látássérülésük kórokat, az ebből eredő következményeket, fizikai terhelhetőségüket (pl. nehéz súlyok emelésének kerülése, megerőltető testmozgás mértéke).
- Tisztában kell lenniük azzal, hogy a balesetek elkerülése csak megfelelő tájékozódási és közlekedési ismeretek birtokában lehetséges (pl. a megszokott haladási irány betartása a közvetlen környezetben, egyértelmű/állandó/számára jellegzetes stb. támpontok szerinti tájékozódás, a hosszú fehér bot használatának elsajátítása nagyobb térben).
- Ügyelniük kell a szem higiéniájának betartására, a fülészeti problémák mielőbbi kezeltetésére, a rendszeres orvosi ellenőrzés szükségességére.
- Az egészséges életmódra nevelés segítse a vak, aliglátó tanulókat abetegségek megelőzésében, egészség megőrzésében.
- A vak, aliglátó gyermekek számára is fontos a rendszeres mozgás, testedzés.
- Ismerjék az egészséget károsító tényezőket, a helyes táplálkozás előnyeit.
- Kerüljék – majd a felnőtt élet során is – a káros függőségeket (pl. alkohol, kábítószer, dohányzás).
- Szakember – (gyógy)pedagógus (és gyógytornász/gyógytestnevelő) segítségével teszi lehetővé a jobb mozgásállapot kialakítását, a járási, testtartási hibák, túlmozgások megszüntetését.

A családi életre nevelés

- Az önálló életvitelhez szükséges ismeretek, szokások folyamatosan alakíthatók ki. Fontos feladat a látássérült emberek életvezetéséhez szükséges rend szeretetének és megtartásának kialakítása.
- A családi életre való felkészítésben figyelmet kell fordítani a következő témákra: pozitív családminták, a családalapítás feltételei, a látássérülés szerepe a közös élet alakításában, felelősségteljes gyermekvállalásra, gyermeknevelésre készülés a látássérülés figyelembevételével.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A pedagógusok személyiségfejlesztő munkája járuljon hozzá, hogy a vak, aliglátó tanulóban is kialakuljon más emberek iránti empátia, segítő magatartás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A vak, aliglátó tanulók számára minél több közvetlen tapasztalatotszükséges biztosítani a természeti, társadalmi valóságról.
- A természeti és a technikai környezet kölcsönhatásainak megfigyeltetése modellezés révén is lehetséges.
- A látássérült tanulóknak legyen lehetőségük bekapcsolódni a környezet óvásába. (Pl. akadálymentesen használhassák az iskolai szelektív hulladékgyűjtőt.)

Pályaorientáció

- A tanulók ismerjék meg (szemészeti, fizikai állapotukat figyelembevételével) az általuk eredményesen, sikeresen végezhető munkaterületeket, foglalkozásokat.
- Az iskola a változó társadalmi feltételekhez történő alkalmazkodás érdekében a tanulóknak lehetőséget ad az önkorrekció, az együttműködés képességének fejlesztésére, a rugalmas gondolkodás elsajátítására.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A vak, aliglátó tanulók korlátozott munkavállalási lehetőségei miatt fokozottan szükséges pozitív attitűdjük kialakítása az értékteremtő munka, a munkalehetőségek keresése iránt.
- A pedagógusok fordítsanak kellő figyelmet a gazdálkodás képességének alapozására. A tanulók váljanak képessé a pénzfajták felismerésére, életkoruknak megfelelően fejlődjön a pénzzel való bánni tudás képessége.

Médiatudatosságra nevelés

- A tanulók az önálló ismeretszerzés érdekében szerezzenek jártasságot az internet-használatban képernyőolvasó programmal.
- Ismerjék az információövezetben és a közösségi portálokból rejlő veszélyeket is.

A tanulás tanítása

- A tanítási-tanulási folyamatban építeni lehet arra, hogy a vak, aliglátó gyermekek figyelmük sok esetben a folyamatos gyakoroltatás eredményeként koncentráltabb, emlékezetük terjedelme jobb, mint látó társaiké.
- Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő speciális eszközök készség-szintű használatát (pl. beszélő számítógép, olvasóeszközök, Braille-kijelző).
- Ismerjék meg a könyvtárak látássérülteket segítő szolgáltatásait, az elektronikus könyvtárakat (pl. Magyar Elektronikus Könyvtár), azoknak a tanulásban betöltött szerepét.
- A pedagógusok segítsék a tanulók egyénre szabott tanulási stratégiájának kialakítását.

8.6.2.3. A kulcskompetenciák fejlesztése

A vak és a látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó tanulók iskolai nevelésének-oktatásának is alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés. A látássérült tanulóknak is szükségük van azokra az ismeretekre, képességekre, attitűdökre, melyek birtokában alkalmazkodni tudnak a változásokhoz. A Nemzeti alaptantervben és a választott kerettantervben megjelenő tartalmak speciális ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel egészülnek ki.

Anyanyelvi kommunikáció

A vak és aliglátó gyermek ismeretsajátításában elsődleges szerepe van a verbális kommunikációnak. Törekedni kell arra, hogy a bő szókincs mögött tényleges tartalom legyen. Azokon a területeken, amelyek csak vizuálisan érzékelhetők (pl. színek, fények, fényképek,

festmények, távolság, monumentalitás érzékelése), a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt sokoldalú megközelítéssel, érzékeltetéssel lehet kialakítani.

A metakommunikáció használata (fej- és testtartás, a beszélő felé fordulás, távolságtartás, gesztus, mimika stb.) következetes nevelői ráhatással, különféle helyzetekben történő sok gyakoroltatással sajátítható el.

- A vak és az aliglátó tanuló legyen képes a kommunikációs helyzetekértelmezésére, a metakommunikáció részleges, tudatos elsajátítására, tudjon szóban és írásban a helyzetnek megfelelően kommunikálni.
- Tudjon információt szerezni virtuális csatornákon keresztül: használja a látássérültek számára kifejlesztett speciális szoftvereket.
- Tanuljon meg udvariasan segítséget kérni és elfogadni.
- A pozitív attitűd magában foglalja a nyilvánosság előtti magabiztosmegszólalásra való törekvést.

Idegen nyelvi kommunikáció:

Az idegen nyelv tudásával elősegíthető az esélyegyenlőség megvalósulása a társadalmi beilleszkedésben. Az oktatás során nagy hangsúlyt kap a hallás utáni tanulás, az adott idegen nyelv pontírásának elsajátítása. A vak tanuló sajátítsa el az önálló tanuláshoz szükséges eszközök használatát is.

Matematikai kompetencia

A speciális szemléltetés és tapintható segédeszközök használatával a súlyos látássérült tanuló képes elsajátítani a matematikai ismereteket, az alapkészségek megfelelő szintjére tud jutni.

- A matematika iránti pozitív attitűd magában foglalja azt a felismerést, hogy a világ rendje megismerhető. Segíti a mindennapi élet során adódó problémák megoldására való nyitottságot.

Természettudományos kompetencia

- A vak, és a látását praktikusán kismértékben használó aliglátó tanuló a természet jelenségeit, folyamatait a valóságos tapasztalat során, a valóság megismeréséhez szükséges átalakított eszközök használatával segítségével ismeri meg, pl. domború ábrákat, térképeket, modelleket használ.
- Az így szerzett tudás birtokában a látássérült személy is képes cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosításáért.
- A sérülésspecifikus szemléltető eszközök a látássérült tanulóban iskialakítják az érdeklődést a természeti jelenségek megértése iránt.

Digitális kompetencia

- A vak, és aliglátó tanuló esélyegyenlőségének megvalósulása a tanulásban feltételezi az IKT eszközeinek használatát.
- A tanulót a szabályos tízujjas gépirás tudása, a speciális képernyőolvasó programok, a látássérült embereket érintő weboldalak ismerete és használata segíti az információs társadalomba való aktív bekapcsolódásban.

Szociális és állampolgári kompetencia

- A súlyosan látássérült tanuló harmonikus életvitele szempontjából kiemelt jelentőségű a jó kommunikációs képesség kialakítása, a stressz-, frusztráció- és konfliktuskezelés.

- Személyes és szociális jóléte érdekében rendelkezzen saját szembetegségével kapcsolatos ismeretekkel, legyen képes a higiéniai szabályok követésére, a tudatos egészségmegőrzésre.
- A pozitív attitűd magában foglalja a látássérült személyek jogainak, pozitív diszkriminációs lehetőségeinek, segítő szervezeteinek az ismeretét.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

- A látássérült egyén boldogulásához szükséges a képességeit figyelembe vevő egyéni tervek készítésére, életpálya -építésre való képesség, az általa választható foglalkozások körének ismerete, az alkalmazkodás a változó, kínáló lehetőségekhez.
- Pozitív attitűdjéhez tartozik a sikerorientáltság, az eltökéltség a tanulással, a munkával kapcsolatos céljai elérése érdekében.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

- A vak és aliglátó ember esztétikai, művészeti tudatossága magában foglalja azt a felismerést, mely szerint kreativitása kifejezésére előnyös kiemelkedő területként kezelni a zenét és az irodalmat.
- Pozitív emberi viszonyai alakításában hasznos, ha a látássérült egyén képes kis segítséggel saját külső megjelenésének esztétikumát biztosítani.

A hatékony, önálló tanulás

- A vak és az aliglátó tanuló képes kitartóan tanulni, ha ismeri saját képességeit, személyiségének erős oldalait. A leghatékonyabb tanulási módok elsajátításával, egyéni tanulási stratégia kialakításával alkalmassá válik a vakságból vagy az aliglátásból fakadó hátrányok leküzdésére.
- A tanuló legyen tisztában azzal, hogy eredményességének alapfeltétele a következetes rend megtartása környezetében, taneszközei között.
- Sajátítsa el a tanulást segítő különleges eszközök (pl. pontírógép, abakusz, számítógép kiegészítő programokkal stb.) készség szintű használatát.
- A pozitív attitűd folyamatosan fennálló motivációt, fejlett teherbíró-, alkalmazkodó és kudarcűrő képességet feltételez.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a tanulót állapota akadályozza a tananyag elsajátításában, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

➤ Magyar nyelv és irodalom

A gyengénlátásból, aliglátásból fakadó sajátos nehézségek miatt az olvasás-írás tananyagának elsajátításához az 1. és a 2. évfolyamon magasabb óraszám biztosítása javasolt. Az ismeretanyag elsajátításához rövidebb terjedelmű olvasmányok (kötelező olvasmányok) választása indokolt lehet, de a hosszabb művek esetében a hangos/digitális könyvek olvasása is megvalósítható. Az olvasási tempót érintő követelmények meghatározásakor szükséges a látásteljesítmény figyelembevétele. Az írás tanításánál törekedni kell az áttekinthető, rendezett, olvasható írásképre, amelyet a tanuló saját adottságainak megfelelő betűméretben és taneszközökkel teljesít.

➤ Élő idegen nyelv

Az élő idegen nyelv tanulása a gyengénlátó és az aliglátó számára a látó társadalomba való beilleszkedést és az esélyegyenlőséget is célozza. Ennek érdekében kiemelten fontos a mindennapokban előforduló nehezített élethelyzetek gyors megoldását lehetővé tevő (információkérés, tájékozódás, segítségkérés, fejlett kommunikációs készség kialakítása az idegen nyelv használatában) tartalmak beépítése a helyi tantervbe.

➤ *Matematika*

A tanítás során használt eszközök, és a követelmények meghatározásakor kiemelten figyelembe kell venni az alábbiakat:

- szemléltetéshez és a tanulói munkához speciális (adaptált) eszközöket kell használni (speciális vonalzó, körző stb.);
- a mérés, szerkesztés jelentősen függ a látássérülés mértékétől, ezért a pontosság szempontjából szükséges engedményeket tenni.

➤ *Ember és társadalom*

A műveltségi terület tartalmának meghatározásakor az alábbiak beépítése szükséges:

- a gyengén látó, alig látó tanuló ismerje meg a látássérültekre vonatkozó jogi szabályozást, és tudja, hogyan élhet jogaival;
- ismerje a látássérültek érdekvédelmi szerveződéseit.

➤ *Ember a természetben*

A teljes látást igénylő jelenségeket az ismeret szintjén kell biztosítani (fizikai, kémiai, biológiai jelenségek, pl. fénytan).

A tananyagba szükséges beépíteni a gyengén látással kapcsolatos fizikai és biológiai ismereteket, valamint lehetőséget kell adni a tanári és a tanulói kísérletekben való aktív részvételre.

A követelmények tekintetében - a balesetek elkerülése érdekében - a tanulói kísérleteknél egyéni elbírálásra van szükség.

➤ *Földünk és környezetünk*

A tartalom feldolgozása során biztosítani kell a gyengén látók, alig látók számára használható térképeket (lényegkiemelő, kontrasztos, esetenként tapintható jelzések stb.).

A követelményeknek ismeretanyag szempontjából teljes körűen, de a gyengénlátók, aliglátók által használt eszközzel kell eleget tenni.

➤ *Művészetek*

A gyengénlátó, aliglátó tanuló az élet minden területén több nehézséggel küzd, mint az ép társai, ezért a készségek, képességek fejlesztése mellett kiemelten fontos a művészetek személyiségkorrekciós hatása.

Az ének-zene ismeretanyagában a hallásos tanulás kerül előtérbe.

A dráma és tánc a tanuló térbeni biztonságának, mozgásuk harmóniájának kialakításában, ön- és társismeretük kialakításában, kommunikációjuk fejlesztésében kiemelt szerepet kap.

A vizuális kultúrán belül a síkbeli ábrázolás mellett - elsősorban az aliglátók esetében - a hangsúly a térbeli plasztikus megjelenítésre (mintázás, makett, agyagozás stb.) helyeződik. Fokozottan érvényesül a jó minőségű eszközök biztosítása a látássérült gyermek számára megfelelő vizuális élmény megszerzéséhez. A szerkesztési feladatoknál a pontosság terén engedményeket kell tenni.

➤ Informatika

A gépirás (billentyűzet) tanításának szerepe a gyengénlátó, aliglátó tanuló esetében kiemelten fontos annak érdekében, hogy a mindennapi életben adódó írásbeli feladatait (dolgozat, önéletrajz stb.) esztétikus külalakban készíthesse el. A számítástechnika tanítása során az aliglátók számára speciális hangjelzős és tapintásos információt adó készülékek alkalmazása szükséges.

A könyvtárhasználat az iskolai könyvtár használatára korlátozódik azzal a kiegészítéssel, hogy a gyermek tanuljon meg ismeretlen könyvtárban segítséget kérni és ezúton tájékozódni. Lehetőség szerint ismerje a hangos könyvtárat és igénybevételeit.

➤ Életvitel és gyakorlati ismeretek

A műveltségi terület alapját a NAT-ban megfogalmazottak jelentik, fokozottabb hangsúlyt kapnak azonban a személyiségállapothoz igazított életviteli technikák.

A műveltségi terület tartalmába mindazon ismeretek beépülnek, melyek a gyengénlátó tanulók mindennapi életvezetéséhez mind teljesebb önálló életviteléhez szükségesek, illetve alakítják későbbi pályaválasztásukat.

➤ Testnevelés és sport

A gyengénlátó, aliglátó tanulók az állapotuknak megfelelő speciális mozgásnevelésben vesznek részt. A helyi tanterv a testnevelés NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatai közül tartalmazza a nem ellenjavalltakat, valamint a diagnózis ismeretében ajánlott speciális tartalmakat, beépítve a gyógy-testnevelési eljárásokat. A speciális tartalmak kialakításánál figyelemmel kell lenni:

- a mozgás-látás koordinációjának fejlesztésére,
- a helyes testtartást segítő gyakorlatokra és a meglévő mozgásszervi betegségek korrekciós gyakorlataira.

A követelmények meghatározása mindig a gyermek egyéni állapotától függ, a látásteljesítmény, a szembetegség kihatásai és a társuló mozgásszervi betegség figyelembevételével.

Amennyiben lehetőség van rá, meg kell ismertetni a gyengénlátó, aliglátó tanulót a látássérültek sportolási lehetőségeivel és biztosítani kell az abban való részvételt (pl. atlétika, csörgőlabda, úszás).

8.7. Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció céljai és feladatai a kötelező oktatás teljes vertikumában azonos súllyal jelentkeznek, azaz a nevelés-oktatás teljes folyamatába be kell épülniük. Mindamellet az egyéni igények szerint külön habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése is szükséges, melyek a döntően individuális jelleg miatt egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában valósíthatók meg. A gyengénlátó, aliglátó tanulók habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozásai általában a következő területeket érintik:

- látásnevelés (a látási funkciók fejlesztése, optikai és elektronikus segédeszközök használata),
- speciális IKT ismeretek átadása (pl. gépirás, nagyító-, beszélő szoftverek, laptop használat),
- mozgáskorrekció (finommozgás, nagymozgás),

- az olvasási készség fejlesztése,
- tájékozódásra nevelés (tájékozódás vizuális támpontok alapján, tájékozódás hosszú fehér bottal, közlekedési önállóság),
- tapintó írás-olvasás aliglátó vagy progrediáló szembetegségű tanuló esetében (Braille-írás, -olvasás),
- személyiségkorrekció,
- diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia,
- logopédiai ellátás,
- gyógytestnevelés,
- mindennapos tevékenységek (önkiszolgálás, egészségmegőrzés, speciális munka- és háztartási eszközök használata),
- a tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása.

8.8. A halmozottan sérült látássérült tanulók oktatása

A halmozottan sérült, vak, aliglátó, gyengénlátó tanulók nevelés-oktatását és optimális fejlesztését a gyógypedagógiai intézményeken belül működő speciális tagozatok biztosítják. A helyi tanterv kidolgozásánál a társuló fogyatékoságokra vonatkozó irányelveket együttesen kell alkalmazni. A halmozottan sérült látássérülteknél egyéni fejlesztési tervet is szükséges készíteni.

Az integrált nevelés-oktatásban résztvevő halmozottan sérült látási fogyatékos tanulók oktatásához a látássérültek intézményeiben létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények nyújtanak szak- és szakmai segítséget.

8.9. A HALLÁSSÉRÜLT (SIKET, NAGYOTHALLÓ) TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI

8.9.1. A hallássérült tanuló

A hallássérült (siket, nagyothalló) tanulók

- a.) A siket tanulónál súlyos fokú hallásvesztés áll fenn
- b.) A nagyothalló tanuló
- c.) A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott hallássérült tanuló
- d.) A hallássérültek „diszfázia típusú” társuló tanulási zavara a halmozott fogyatékoság egy speciális változata

8.9.2. A nagyothalló tanulók iskolai fejlesztése

8.9.2.1. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A nagyothalló tanulók oktatásának pedagógiai szakaszai módosításokkal megegyeznek a Nat pedagógiai szakaszolásával.

A nagyothalló tanulók nyelvi szintje általában indokolja, hogy a bevezető szakasz hosszabb időszámban – teljesítésére két tanév javasolt szerveződjön, de az iskola pedagógiai programja és a helyi tanterve alapján a későbbiekben is sor kerülhet egy évfolyam tananyagának egy tanévnél hosszabb időtartamban történő feldolgozására.

Indokolt, hogy az alsó tagozatos szakasz előtt egy év alapozó időszak szerveződjön. Az alapozó szakasz időszámban – a korai gondozás és a speciális óvodai nevelés eredményeire támaszkodva – a nyelvi kommunikációs készségek kialakítása, fejlesztése dominál. Ekkor a

szókincs fejlesztését, a köznapi nyelv elemeinek elsajátítását, a beszédérthetőség fejlesztését, a nyelvi különbségek kezelését, valamint a nyelvi-szociális érintkezési formák kialakítását végezzük. Kisiskolás korukra elsajátítják és megközelítően olyan szinten birtokolják az alapvető kulturtechnikákat, hogy eszközként használhatják a további tudás megszerzésében.

Legkésőbb az alsó tagozatos szakasz végére a nagyothalló tanulók nyelvi kommunikációs fejlettsége optimális esetben megközelítheti vagy elérheti az azonos korú halló tanulók fejlettségének alsó szintjét.

A felső tagozatos szakaszra már kialakulnak tekinthető az egyéni beszédállapot. Erre támaszkodva általában megvalósítható:

- a nyelvi rendszer további finomítása, a nyelvi-kommunikációs szintemelése, az olvasás-írás eszköz szintű használata,
- a nyelvi érintkezés formáinak bővítése: tágabb tájékozódás a köznapi nyelvhasználatban, árnyaltabb alkalmazás, a műveltségi területek és témák tartalmának megfelelő fogalmak értő használata,
- a szociális kapcsolatrendszer, az érintkezési formák pontos értelmezése, a kommunikációs szándéknak megfelelő nyelvi formák megválasztása.

Valamennyi pedagógiai szakasz kiemelt feladata:

- a beszédhallás folyamatos fejlesztése,
- a pályairányítás, a reális pályaválasztás előkészítése, a továbbtanulás, – az épen maradt funkciók fejlesztése, a tehetség gondozása.

8.9.2.2. A Nat és a kerettanterv alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

8.9.2.2.1. Kulcskompetenciák fejlesztése

Anyanyelvi kommunikáció

Kíváncsi, hogy a nagyothalló és az intenzív nyelvi fejlesztésben, illetve korai életkorban Cochleáris Implantáció (a továbbiakban: CI) műtéten átesett tanulók szókincse, kommunikációja a szakszerű szurdopedagógiai, segítséggel megközelítse a halló gyermekek nyelvi szintjét. Előfordul azonban, hogy ez két-három éves elmaradást mutat. Kiemelt feladatok:

- Spontán beszédhasználat (beszédértés, önálló nyelvi kifejezés, beszédérthetőség)
- a kapcsolatteremtés nyelvi eszközeinek elsajátítása
- az önálló szövegértő olvasás fejlesztése az alsó tagozaton hangsúlyosabban köznapi témájú szövegekre támaszkodva, majd később fokozatosan irodalmi művek bevonásával. Ez jelenti az olvasásra alapozó tanulás alapjainak lerakását.
- a beszélt és az írott nyelv grammatikai rendszerének tudatos felépítése, gyakorlása
- a nyelvi kódrendszer értelmezésének, működésének megtámogatása, mind a bemenetnél (beszédhangok differenciálása, hangkapcsolatok észlelése), mind a feldolgozásnál (szó, grammatika, mondat, bekezdés, szöveg)
- konkrét tapasztalatokon alapuló szókincsfejlesztés (különösen az elvont fogalmak, az állandó szókapcsolatok, az árnyaltabb megfogalmazási formák megismerése, alkalmazása)
- a kapcsolatteremtés nyelvi eszközeinek elsajátítása
- Az ismeretek elsajátításában támaszkodjanak mindinkább a hallásútján megszerezhető információkra.

Idegen nyelvi kommunikáció

A nyelv oktatása mindig az egyes tanulók egyéni képességeihez, hallásállapotához, anyanyelvi szintjéhez igazodva történik.

Kíváncsú a korszerű idegennyelv tanítási módszerek alkalmazása, a köznapi helyzetekben történő kommunikáció-fejlesztés.

Lehetőség van az értékelés alóli felmentésre. Az értékelés alól felmentett tanulók számára szervezett foglalkozások elsődleges célja a képességfejlesztés, melynek egyik fő feladata az idegennyelvi készségek fejlesztése, az idegen nyelv elemi szintű tanulására történő felkészítés.

A NAT-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

Matematikai kompetencia

A hallássérülésből adódó szókincs-, és beszédértésbeli, a szövegértő olvasásbeli eltérések kihat/hat/nak a gondolkodási műveletek flexibilitására. A matematikai gondolkodás fejlesztése a tevékenykedtetés, a manipuláció, a speciális szemléltetés és tananyagok - interaktív tábla és digitális tananyagok lehetőség szerinti alkalmazásával valósul meg.

A matematika és a valóság kapcsolatának erősítése hangsúlyos szerepet kap. A valóságos élethelyzetekben előforduló matematikai tartalmak megragadása mellett egyidejűleg az ezt leíró nyelvi kifejezésformák begyakorlása is szükséges.

A matematikai tartalmakat a szókincsüknek, szövegértésüknek, nyelvi fejlettségüknek megfelelő szintű szöveges feladatokban kell reprezentálni számukra.

Kiemelt jelentőségű a szemléltetés, melyben a valós élethelyzetek megélése, és a verbális megfogalmazással kísért konkrét tárgyi tevékenykedtetés továbbra is központi szerepet kap az interaktív tanulási lehetőségek alkalmazása mellett.

A matematikai jelrendszer – matematikai jelek, formulák – készség szintű alkalmazása a gondolkodásfejlesztés mellett elősegíti a nyelvi kompetencia fejlődését is.

Az auditív csatorna részleges, vagy teljes kiesése miatt a matematikai kompetencia kialakulásához több időre, rendszeres gyakorlásra, többszöri ismétlésre van szükségük.

A NAT-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

Természettudományos kompetencia

Legyenek tisztában a tanulók (életkori szinten) a hallássérüléssel kapcsolatos ismereteknek, ismerjék fel a hallásjavító készülékek (hallókészülékek, CI) működési zavarait, a meghibásodás jelzéseit.

A hatékony önálló tanulás kompetenciához kapcsolódó tantárgyak tanításában a szemléltetés, a kísérletezés, a természeti folyamatok, jelenségek modellezése a lehetőség szerinti legteljesebb megértés érdekében történik.

Digitális kompetencia

A nagyothalló számára is hatalmas tárháza az információknak, ismereteknek az internet. Használatukat nehezíti azonban szűkebb szókincsük és az ebből fakadó szövegértési nehézségük. Kiemelt feladat azon keresőprogramokkal való megismertetésük, melyek segítenek a lényegkiemelésben és az írott szöveg megértésében (digitális szótárak, képkereső programok stb.) Fontos felismertetni a tanulókkal azt a folyamatot, hogy az információk gyűjtése, majd az azokkal való továbbdolgozás miként vezet új digitális tartalmak kialakulásához. A nagyothallók számára az internet használata lehetőséget biztosít arra, hogy kapcsolatot építsenek ki

halló emberekkel, illetve kapcsolatot tartsanak sorstársaikkal. Fontos megismertetni velük ennek nyelvi kultúráját, valamint a kapcsolatkeresésben rejlő veszélyeket is. Mivel a nagyothalló tanulók erősen motiváltak a digitális eszközök használatában, ezt a motivációt ajánlott kihasználni más tanórákon is.

A tárgyi tudás megszerzését a nagyothalló tanulók sajátos nevelési igényének megfelelően, széleskörű szemléltetés segíti (szöveg, hang, kép, animáció, videó és interaktivitás), ami színesebbé, élményszerűvé teszi a tanulási folyamatot. A multimédia bevonása a tanítás folyamatába lehetővé teszi, hogy a nagyothalló gyermekhez többféle csatornán, többféleképpen és többszöri ismétlést biztosítva jusson el ugyanaz az információ. Az így megszerzett tudás számos művelődési területhez, iskolai és iskolán kívüli tevékenységhez kapcsolódik. A vizuális kommunikáció is mind nagyobb teret nyer, azaz a multimédia közvetítésével a szavak és a szövegszerkesztés mellett a látványszerkesztés is előtérbe kerül.

A hatékony informatikatanítás akkor valósulhat meg, ha megfelelően megszervezett. Ekkor lehetővé válik az egyes tanulókkal való differenciált foglalkozás vagy a nehezen tanuló gyerekek megsegítése, a hallássérült tanulók tanulási sikerélményhez juttatása.

A NAT-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

Szociális és állampolgári kompetencia

A hallássérülésből adódó nehezített élethelyzetek, az esetleges kudarcok feldolgozását segítheti, ha a hallássérült tanuló reális énképpel, önkontrollal, empátiával, toleranciával rendelkezik, valamint ismeri a frusztráció és stressz kezelésének technikáit. Fontos a konfliktuskezelés, a meggyőzés, kapcsolatépítés, csoportszellem és az ezekhez kapcsolódó kommunikáció elsajátítása.

Kezdeményezőképeség és vállalkozási kompetencia

A nagyothalló és a hallásjavító műtéten átesett tanulók későbbi társadalmi érvényesüléséhez fontos a körültekintő pályaeorientáció, az irányított, tervezett pályaválasztás.

Meg kell ismertetni a számukra elsajátítható szakmákat, továbbtanulási lehetőségeket, és mindazokat a segítő technikákat, melyek megkönnyítik beilleszkedésüket a középiskolákban, illetve a felsőoktatásban.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A művészet nyelvének értése és használata egy újabb kommunikációs csatornát nyit meg a nagyothalló gyermekek számára. A képi, térbeli gondolkodás, a kreativitás, a problémák felvetése és megoldási utak keresése, az empátia, az elfogadás, az ízlés kialakulása mind újabb és újabb lehetőséget teremt a nyelvi fejlesztésre, az érzelmi élet gazdagítására és egyben a személyiség formálására.

A hatékony önálló tanulás

Különböző tanulási technikák megismertetése (szótárak, lexikonok, ezek digitális változatainak használata). Az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása (könyvtár, internet). Az új információk rendezése során fontos szerephez kell jutnia a gondolkodási képességek fejlesztésének, mind a képzeleti, mind a fogalmi gondolkodás terén.

B) GY. Szabó Béla Református Általános Iskolában

8.10. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei

8.10.1. A Nat fejlesztési területei-nevelési célok

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Kiemelkedően fontos a közvetlen társadalmi és természeti környezet ismerete, az azokkal való harmonikus kapcsolat. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók elsősorban saját, közvetlen élményeiken keresztül, esetleg speciális érdeklődési körüknek megfelelően ismerhetik meg nemzeti kultúránk értékeit. Ezen a területen rendkívül nagy egyéni különbségekre számíthatunk.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelésének-oktatásának alapvető célja, hogy olyan gondolkodási, szociális-kommunikációs készségeket alakítsunk ki, melyek lehetővé teszik az egyén részvételét szűkebb és tágabb társas környezetében. A részvétel módja és mértéke nagy egyéni eltéréseket mutat: a tanulók többsége jelentős támogatást igényel abban, hogy jogait gyakorolja, társadalmilag elfogadott viselkedésmódokat tanúsítson, alkalmazkodjon a társadalom írott és íratlan szabályaihoz.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Hangsúlyos szerepet kap a saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok megismertetése, a saját viselkedés kontrolljának, a kooperációnak, szociális normáknak direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, spontán elsajátítására korlátozottan számíthatunk. A sikerélményeket biztosító, a gyermek érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és pozitív énkép kialakításában.

Testi és lelki egészségre nevelés

Elsődleges az érzelmi biztonság megteremtése, a pozitív, reális énkép és önértékelés támogatása, a fejlődési zavarral gyakran együtt járó szorongás megelőzése, oldása.

A helyes étkezési, alvási, önápolási szokások, a rendszeres mozgás iránti igény kialakítása szintén prioritást kap az egyéni fejlesztési tervben.

A megfelelő szexuális viselkedés kialakításában a családok számára hatékony segítséget kell nyújtania az iskolának, mivel a szociális megértés sérülése e területet speciálisan nehezíti.

A viselkedésproblémák megelőzése és hatékony kezelése hozzájárul a testi-lelki egészség megőrzéséhez és kiküszöbölheti a gyógyszeres kezelést.

A családi életre nevelés

A család szerepe az autizmus spektrum zavarral küzdő tanuló esetében is kiemelkedő jelentőségű. Az iskola alapvető feladata, hogy segítse az érintett családokat az autizmus-specifikus célok kitűzésében és megfelelő nevelési stratégiák alkalmazásában, mivel a hagyományos módszerek többsége nem válik be az érintett gyermekek esetében.

A nevelési-oktatási intézmény és a család szoros együttműködésével érhető el és terjeszthető ki az egyéni fejlesztési tervben megfogalmazott célok, különös tekintettel a szociális-kommunikációs készségek általánosítására, valamint a rugalmasabb viselkedés és gondolkodás fejlesztésére.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetében is cél lehet az önkéntes feladatvállalás egyéni mérlegelést követően, ha annak értékét, saját szerepüket és kompetenciájukat az önkéntes tevékenység során megértik. Az önkéntes feladatokban való részvétel segítheti együttműködési és problémamegoldó képességeik fejlődését, elősegítheti pozitív énképük alakulását, önbecsülésük növekedését. Fontos azonban figyelembe venni szociális naivitásukat, sebezhetőségüket, ezért a család és a pedagógusok egyénre szabott támogatásával, kísérelésével vonhatók be önkéntes feladatokba.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A környezet célzott megfigyelése, felfedezése a pedagógus aktív közreműködése nélkül elképzelhetetlen. A fejlesztés e területen is a közvetlen, mindennapi élettel kapcsolatos tapasztalatokon alapul. Elsődleges a helyes szokásrend kialakítása.

Pályaorientáció

Az egyén által elérhető legnagyobb fokú önállóság támogatása kiemelkedően fontos. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetében az önállóság megalapozása már a fejlesztés kezdetétől jelen van, mivel számos alapfeltétele hiányozhat, többek között a rugalmasság, az együttműködés és a bizonytalanság tolerálásának és kezelésének képessége. Az elérhető felnőttkori önállóság nagy egyéni eltéréseket mutat. A pályaorientáció során a munkaképességek mellett a szociális-kommunikációs fejlettséget és a munkaviselkedés színvonalát is figyelembe kell venni. Fontos, hogy a pályaorientáció során építsünk a tanuló speciális érdeklődési körére, erősségeire.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

E területen az érintett tanulók esetében a pénz értékével és a takarékosággal kapcsolatos alapvető ismeretek megszerzése kulcsfontosságú. Előnyös, ha ezek az ismeretek valódi élethelyzetekben, cselekvésbe ágyazottan jelennek meg. Az alapvető gazdasági összefüggések megértése, illetve azok kamatoztatásának lehetősége a mindennapi életében nagy egyéni eltéréseket mutat.

Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosságra nevelés kiemelt jelentőségű az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelésében.

Az érintett tanulók különösen veszélyeztetettek lehetnek a különböző médiumok által közvetített tartalmak meg nem értése, félreértése tekintetében és fokozott a függőségek kialakulásának veszélye is. Ugyanakkor a különböző médiumok lehetővé teszik az élő nyelvtől és szociális közvetítéstől független tanulást és kapcsolatteremtést, valamint olyan multimédiás tananyagok kialakítását, mely lelassítja és hozzáférhetővé teszi a szociális interakciókat, nagyban hozzájárulva a fejlődési zavar következményeinek enyhítéséhez.

A tanulás tanítása

Az autizmus számos speciális kognitív nehézséggel és a kommunikáció sérülésével jár együtt. A tanulási folyamatban az élő nyelv és a szociális közvetítés megnehezíti, míg a vizuális információhordozók alkalmazása segíti a világ megismerését. Az állandósághoz való ragaszkodás oldása, valamint az egyén motivációs lehetőségeinek ismerete és kiaknázása kulcsfontosságú a tanulás szempontjából.

8.10.2. . A kulcskompetenciák

Anyanyelvi kommunikáció

A fejlesztés fő célterülete a kommunikáció, mint a kapcsolatteremtés és fenntartás, valamint az információcsere eszköze. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkciók megértésének sérülése. Minden autisztikus gyermeknél – függetlenül verbális képességeik színvonalától – elsődleges cél az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. A cél eléréséhez szükséges lehet alternatív kommunikációs eszközrendszerek alkalmazására.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek esetében a kommunikációs képességek fejlődése és nyelvelsajátítás folyamata minőségileg eltér a tipikusan fejlődő kortársakétól. A fejlődési zavar kihat a szókincs, jelentés, nyelvtan és nyelvi funkciók elsajátítására, rugalmas alkalmazására. Hiányozhatnak vagy sérülhetnek azok a képességek, melyek lehetővé teszik a helyzetnek megfelelő személyközi kommunikációt és a nyelvi úton történő ismeretszerzést. Különösen nehezített az élő nyelv és szociális közvetítés útján való tanulás. A kommunikációs képességek sérülése és a kompenzáció lehetősége egyénenként mérendő fel, a fejlődési zavar spektrum jellege, az egyéni képességek és tünetek nagyfokú változatossága miatt.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulóknál – hasonlóan az anyanyelvi kommunikáció esetében tapasztaltakhoz – hiányozhat az idegen nyelv rugalmas, a kommunikatív partnerhez alkalmazkodó használata, a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények valódi megértése és kifejezése, annak ellenére, hogy a nyelv mechanikus elsajátítása megtörténhet. Így esetükben különösen nagy hangsúlyt kap az idegen nyelv funkcionális használatának fejlesztése. Egyénenként mérlegelni kell, hogy a nyelvtanuláshoz szükséges alapvető készségek adottak-e?

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

A kommunikatív nyelvi kompetencia feltételei közül a lexikális, grammatikai és szövegalkotási ismereteket a jó nyelvi és intellektuális képességű autizmussal élő tanulók képesek lehetnek elsajátítani. Nehézségek a szociokulturális és interkulturális készségek területén mutatkozhatnak.

Matematikai kompetencia

Kiemelkedő jelentőségű a megismerési képességek fejlesztése, az önellenőrzés tanítása, az ismeretek önálló, gyakorlati alkalmazásának segítése, a problémamegoldás menetének tanítása. Különös hangsúlyt kap az oktatás szemléletes és konkrét jellege, a cselekvéses tanulás alkalmazása.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

A matematikai ismeretek elsajátításában és a matematikai képességekben nagy egyéni különbségekre számíthatunk az autizmus spektrumán, a kiemelkedő matematikai tehetségtől a súlyos megértési nehézségekig terjedően. Cél a matematikai műveltség és kompetencia egyén által elérhető legmagasabb szintjének biztosítása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos ismeretek elsajátítása tartozhat az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók erősségei közé, többlettámogatást igényelhetnek azonban az ismeretek gyakorlati alkalmazása terén. Az érintett tanulók jellegzetesen sajátos speciális ismeretszerzési nehézségei miatt a tanulás során nem számíthatunk a gyermekek spontán érdeklődésére, előzetes megfigyeléseire, élményeire. E területen is nagy hangsúlyt kap a közvetlen tapasztalás.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A természettudományok területén szintén nagy egyéni különbségeket tapasztalunk az autizmus spektrumán. Egyes tanulók különösen tehetségesek lehetnek valamely, speciális érdeklődési körükbe tartozó tudományterületen, más tanulók esetében inkább a praktikus, mindennapi életben alkalmazható ismeretek kerülnek előtérbe.

Digitális kompetencia

Az IKT eszközök lehetőséget nyújtanak az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítésére, a kölcsönös kommunikáció segítésére, az önálló ismeretszerzésre. A későbbi munkavállalás szempontjából is szerepe lehet az informatikának, mivel számos tanuló mutat érdeklődést e terület iránt.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

Az IKT alkalmazása egyedülálló lehetőséget jelent az autizmussal élő tanulók számára, a kommunikációs akadálymentesítés, a tanulás és későbbi munkalehetőségek tekintetében egyaránt, sokan közülük pedig kifejezetten tehetségesek az IKT alkalmazásában. Az érintett tanulók esetében azonban kiemelten fontos a lehetséges veszélyek megelőzése. Fokozottan veszélyeztetettek azzal kapcsolatban, hogy függővé válnak a számítógép és internet használat során. Szociális-kommunikációs sérülésük miatt nehézséget jelenthet számukra az IKT interaktív használattal összefüggő veszélyek felismerése, elkerülése, valamint a rendelkezésre álló információk közötti kritikus válogatás.

Szociális és állampolgári kompetencia:

Előtérbe kerül az önismeret és a közvetlen szociális környezet megismerése, a társas viselkedés szabályainak ismerete, betartása. A történelmi időszemléletet, képzelőerőt, valamint az elvont, szociális jelentést hordozó fogalmak megértését kívánó tartalmak elsajátítása általában nehézséget jelent.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

A szociális és állampolgári kompetencia körébe tartozó ismeretek, képességek és attitűdök teljeskörű elsajátítása mélyebb szociális megértést feltételez. Mivel az autizmus spektrum zavarok lényegi jellemzője a szociális megértés sérülése, az érintett tanulók esetében elsősorban a tények, ismeretek, együttélési szabályok elsajátítása kap prioritást.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Az autizmusban azonosított kognitív sérülések jellege miatt (végrehajtó működések zavarai, naiv tudatelméleti sérülés) e kompetencia fejlesztésekor általában sokféle képesség, készség célzott, egyénre szabott, intenzív fejlesztésére van szükség. A szükséges képességek többsége (pl. tervezés, szervezés, irányítás, hatékony kommunikáció, csapatmunka, kreativitás) az autizmussal élő tanulók esetében sérült, illetve hiányozhat.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

A Nat által meghatározott ismeretek az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A képességek terén a típusos nehézségek mellett szintén nagy egyéni különbségek mutatkoznak az autizmus spektrumán. A felnőttkori munkavállalásra való felkészítés, az egyén erősségeihez illeszkedő foglalkozások körének meghatározása prioritást kap.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A műveltségi területen megjelenő valamennyi fejlesztési cél fontos terápiás lehetőséget jelent. A művészeti tevékenységek a szabadidő tartalmas eltöltésében is jelentős szerepet játszanak.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

A Nat által meghatározott ismeretek az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A művészetek sokoldalúan segíthetik az autizmus-specifikus egyéni fejlesztést. Az autizmus

spektrum zavarral küzdő tanulók között lehetnek kiemelkedő zenei, rajz vagy egyéb művészi tehetséggel bíró gyermekek.

A hatékony, önálló tanulás

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetében minden esetben egyénileg azonosítjuk a hatékony és önálló tanuláshoz szükséges feltételek meglétét, majd a felmérés alapján egyéni fejlesztési célokat tűzünk ki. A szükséges feltételek közül a sérülés természete miatt általában számolni kell a gyenge, vagy sérült motivációval, az énkép, önismeret hiányával, töredékességével. A tanulás tanítása során alapvető fontosságú arra alapozni, hogy a tanuló mely ismeretek, tudások, képességek birtokában van, illetve milyen kialakulóban lévő képességekre építhetünk.

Az önállóság elősegítésének egyik fontos módszertani eszköze az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítése, kiegészítése egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal. Az informatikai eszközök egyénre szabott alkalmazása elősegíti a fejlődést.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

A Nat által meghatározott ismeretek e területen is az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A munkavállaláshoz szükséges képességek fejlesztése prioritást kap az érintett tanulók iskolai nevelése-oktatása során. Az autizmussal élő tanulók között lehetnek olyan, az autizmus mellett értelmi fogyatékossággal is küzdő gyermekek, akik nem, vagy kortársaiknál jóval később sajátítják el az írást, olvasást, számolást, ill. az IKT-eszközök használatát.

Az értelmi és nyelvi képességektől függetlenül hiányozhatnak a hatékony és önálló tanulás egyes feltételei: a tartós, irányítható figyelem, a motiváció, a tanulás céljának, jelentőségének megértése. Hiányozhatnak a csoportos helyzetben való tanulás kognitív és viselkedéses feltételei, ezért szükség lehet az új ismeretek egyéni helyzetben való tanítására.

A tanulás iránti pozitív attitűd gyakran csak a saját érdeklődési kör esetében jelenik meg, egyébként számolnunk kell az újdonságokkal szembeni ellenállásra.

8.10.3. A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

Céljai és feladatai az iskolai nevelés minden szakaszában folyamatosan jelen vannak, és elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában valósíthatóak meg.

Módszertanilag az autizmus-specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív és viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés, gyógytestnevelés alkalmazása szükséges.

Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésszabályozási problémák és tünetek speciális módszerekkel való habilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken:

- elemi szociális-kommunikációs készségek,
- viselkedésszabályozási problémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.),
- figyelem, utánzás, gondolkodási készségek, énkép, önismeret stb.,
- érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás, izomhypotonia korrigálása,
- elmaradt pszichoszomatikus elemi funkciók,
- önkiszolgálás, önellátás,
- saját speciális segédeszközeinek mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata,
- lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása,
- szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása,

- iskolában, munkahelyen munkavállalóként, illetve hivatalos helyenvaló viselkedés szabályainak elsajátítása,
- a halmozottan fogyatékos tanulók speciális ellátása.

8.11. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

8.11.1. Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.)

8.11.2. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a tértájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják, és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a fogyatékossg típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés, oktatás és terápia hatására a mentális képességek területén is számottevő lehet.

8.11.3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

8.11.3.1. Alapfokú nevelés-oktatás szakasza

- alsó tagozat: 1–4. évfolyam.

Ezen a tagozaton a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képesség-fejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű

elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

Ezen a tagozaton nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az iskolák helyi tantervükben határozzák meg azokat a pedagógiai diagnosztikán és fejlesztési stratégián alapuló konkrét gyógypedagógiai eljárásokat – szükség esetén terápiákat –, amelyek az iskoláskor kezdő éveiben hatékonyan segítik a készségfejlesztést. Az iskolatípus módosításának esetenkénti szükségessége folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálás nyomán a tanítás-tanulás folyamatában állapítható meg biztonsággal.

b) felső tagozat: 5–8. évfolyam

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

8.12. Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az Irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, sajátos nevelési igényű tanulóira irányuló helyi tantervét. A befogadó intézmény pedagógiai programjában – az Irányelv 1. fejezetében leírtak alkalmazásával – szerepelnie kell a fogyatékos tanuló nevelése-oktatása sajátos elveinek, és figyelembe kell vennie a tanulást, fejlődést nehezítő körülményeket is. Ezen belül fontos meghatározni és biztosítani azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, habilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár gyógypedagógus együttműködése szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

8.12.1. A Nat alkalmazása

8.12.1.1. Fejlesztési területek – nevelési célok

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra.

Ki kell alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Felkészítés a felnőtt lét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. A demokratikus jogok gyakorlására ajánlott iskolai szinten belül lehetőséget adni (diákönkormányzat).

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek, mint a munkavégzés alapvető feltételének kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a fizikai képzésre és a rendszeres testedzésre.

Családi életre nevelés

A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének és testi-lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Nagyon fontos harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítése s családi életre nevelésben, a felelős párkapcsolatok kialakításában, az esetleges családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében.

Kiemelt feladat az önálló életvezetésre való felkészítés. Ennek meg kell jelennie a nevelés-oktatás teljes intervallumában, s kiemelten fontos szerepet kap a gyakorlás, a saját élmény, a tapasztalat.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A személyiségfejlesztő nevelés az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír a másság elfogadása, a betegség, sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A szociális érzékenység, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megoldás képességének kialakítása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell jelentkezzen.

Pályaorientáció

Az eltérő képességű tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest az iskolának feladata a munka világáról képet nyújtani. A tanulók képességeinek és érdeklődésének megfelelően segíteni kell pályájuk kiválasztására, és az ehhez kívánatos képességeket szükséges fejleszteni.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A lehetőségekhez igazodóan fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta lehetőségekre (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok), ennek megfelelően célszerű a gyakorlatot, gyakorlati háttérrel (munkamegosztást, családi életet, ház körüli tevékenységeket, a fizetés beosztását, hivatalos ügyintézés) előnyben részesíteni.

A tanulóknak ismereteket kell szerezni a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése.

Médiatudatosságra nevelés

Képességeiknek megfelelően értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Ismerjék az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket. Tudatosuljon bennük az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmi érintkezés megkülönböztetése.

A tanulás tanítása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motiváció, az egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása. Felkészítés a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából kiemelten fontos, egész életen át tartó tanulásra.

8.12.1.2. Kulcskompetenciák

Az Európai Unió országaiban megfogalmazott, a Nat-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Anyanyelvi kommunikáció

Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag – a tanítási tartalom – eszköz a tantárgy nevelési feladatai megoldásában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszédcentrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.

Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg.

A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikusán fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanítás- tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét

során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása. Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek, bővítése.

Digitális kompetencia

Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve közép-pontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

Szociális és állampolgári kompetencia

A szociális kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Felkészül a közügyekben való aktív részvételre.

Az állampolgári kompetencia – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. Tudja fogadni mások segítségét. Tudjon segítséget kérni és adni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést.

Hatékony önálló tanulás

A hatékony önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. Az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök használata, amelyek lehetővé teszik, hogy képes legyen az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önálló ismeretek szerzésére. Képes legyen felismerni, hogy miben tud elsajátítani új ismereteket, és tudjon segítséget, tanácsot, információt kérni. Legyen képes közös munkában, csoportban dolgozni.

8.12.1.3. Ajánlás a Nat műveltségi területek százalékos arányára

Műveltségi területek	1–2. évfolyam	3–4. évfolyam	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	9–10. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom	28–40	23–38	14–21	13–16	11–14
Idegen nyelvek	–	4–8	11–18	10–19	8–11
Matematika	12–20	12–19	14–18	10–16	8–14
Ember és társadalom	4–8	4–8	7–11	10–16	6–16
Ember és természet	4–8	4–8	7–11	13–19	14–20
Földünk – környezetünk	–	–	7–11	6–10	6–8
Művészetek	12–16	15–19	15–19	6–16	3–14
Informatika	4–8	4–8	3–7	6–10	3–8
Életvitel és gyakorlat	4–8	4–8	7–11	3–10	3–8
Testnevelés és sport	20–24	18–20	18–20	18–20	4–18

8.12.1.4. A Nat alkalmazása a tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a Nat-ban foglaltak az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő készségek és képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A műveltségi területek tartalmi segítenek abban, hogy a tanulói képességek mind magasabb szintre fejlődjenek az egyénileg meghatározott lehetőségek határain belül.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

8.12.1.5. Műveltségi területek

Magyar nyelv és irodalom

A magyar nyelv a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek megteremtése, e speciális készségek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában.

Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról.

A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- a) Az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció megerősítése:
 - vizuális észlelés – jelfelismerés,
 - akusztikus észlelés – hangok differenciálása, – a beszédmotoros észlelés fejlesztése.
- b) A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése.

- c) Grafomotoros készségek fejlesztése.
- d) Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.
- e) Szavak olvasásának begyakorlása – szóemlékezet, vizuális, akusztikus memória fejlesztés.
- f) Szövegösszefüggések megláttatása, szövegértés fejlesztése.
- g) A helyesírási szokások megerősítése.

Fejlesztési feladatok

Kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetekben.

A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is.

A kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés fejlesztése, gyakorlása.

Önismeret erősítése. Véleménynyilvánítás, mások véleményének meghallgatása.

A szövegtartalmat, a beszélő szándékát tükröző kommunikáció eszközeinek alkalmazása fokozódó önállósággal. Figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése.

A tanulók passzív és aktív és szókincsének gazdagítása.

Összerendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok mellett. Az írás eszközszintű műveleteinek gyakorlatai: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai.

Mozgás, finommotorika, ritmusfejlesztés, szem-kéz koordináció, optikus differenciáló képesség, vizuális észlelés fejlesztése.

Az önkorrektív képesség fejlesztése, hibakeresés, -javítás, helyesírási probléma-helyzetek felismertetése.

Helyesírás fejlesztése másolással, tollbamondással, illetve emlékezetből történő írásbeli feladatokkal. Vizuális, akusztikus, fonematikus észlelés, érzékelés fejlesztése.

Idegen nyelvek

Az élő idegen nyelv tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg.

A szülők igényei, a tanulók fejlettsége szerint az iskola hozhat döntést a hetedik évfolyam előtt megkezdett idegennyelv-tanulás ügyében.

Az idegen nyelv tanításának alapvető célja a kellő motiváció és késztetés a nyelv tanulása iránt, sikerélményekhez juttatni a tanulót a későbbi nyelvtanulás érdekében.

A nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátításra épül. Az idegen nyelv elsajátítása során a tanulók olyan nyelvi tevékenységekben vesznek részt, amelyek értelmi szintjüknek, fejlettségüknek megfelelnek.

A nyelvtanulási stratégiák között fontos szerep jut a játékos tevékenységeknek, az egyszerű élethelyzetek modellezésének, ismert helyzetek, tartalmak idegen nyelven történő értelmezésének.

Természetes része a tanuló tanórai beszédének a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet párhuzamosan használnak az idegen nyelvvel együtt. A nyelvtanulás középpontjában a motiváció fenntartása, a hallott szöveg (kérdés, utasítás, cselekvés stb.) megértése, fejlesztése áll.

Az idegen nyelv olvasásának, írásának tanítása csak a tanulóban erősödő igény alapján kívánatos. Az idegen nyelv tanulása nem önmagáért történik, hanem az idegen nyelvi környezetben az elemi kommunikáció és kapcsolattartás érdekében, az egyszerű információk felfogása, megértése céljából.

A sikeres nyelvtanulás érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra.

Fejlesztési feladatok

- Beszédszándék

Az idegen nyelven történő megszólaltatás gátlásainak oldása. Szükségletek, motívumok felébresztése az idegen nyelv tanulása iránt. Idegen nyelvű információhordozók iránti kíváncsiság felkeltése. Az Európában való eligazodás, kommunikálás igényének felkeltése.

- Beszéértés

Az idegen nyelvi témákban feldolgozott, begyakorolt szavak megértése, értelmezése. Egyszerű – a témához kapcsolódó – kérdések felfogása, megválaszolása. Kapcsolatfelvétel a tanult témakörökben.

Kérdések, igények egyszerű kifejezése.

- Beszédkészség
- Képesség – a tanult témákban – egyszerű kérdések megfogalmazására és azok megválaszolására.

Matematika

A gyakorlás folyamán, a kognitív képességeket szem előtt tartva növelhetjük a tanulók intellektuális kapacitását.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai a) A tanulás eszközeinek célszerű használata.

- b) Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.
- c) Ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazása próbálgatások szintjén.
- d) Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.
- e) Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése, és a tapasztalatok összefoglalása.
- f) A mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és abecslés képességének kialakítása.
- g) A matematika tanulásához szükséges fogalmak fokozatos megismerése.
- h) A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.
- i) A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.
- j) Az alkotás örömeinek átélése. Az érzelmi, akaratú életük fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek megismertetése, elfogadtatása.
- k) Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelt és a tényleges megoldás összevetése.

Fejlesztési feladatok:

A térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás saját eleményből kiindulva.

A megszerzett tudás, az elvont fogalmak, szabályok, összefüggések stb. felhasználása, kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban.

A problémamegoldó képesség megszerzése a próbálkozás útján, majd racionális szinten.

Kérdések megfogalmazásának, állítások bizonyításának, a véleményalkotás képességének kialakítása.

A kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok, valamint a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása.

A számolási készség fejlesztése változatos gyakorlati feladatok segítségével.

Műveletek írásban való végzése, a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra) való emlékezés.

Cselekvési sorrend tervezése; megoldáskeresés: lehetséges megoldások kiválasztása, megoldása készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén.

A feltételezés és a valóság összehasonlításának a képessége az eredmény helyességének megítélésében.

A segítségkérés és -elfogadás képességének, valamint az együttműködési képesség fejlesztése, kialakítása.

A gyakorlatban megfigyelt tulajdonságok megnevezése, a lényeges jegyek kiemelése.

A látottak elemzése, összehasonlítása, a különbségek felfedezése.

A tájékozódási képesség fejlesztése térben, időben és a mennyiségek között a gyermek ismereteihez igazodva.

A finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztése.

Mennyiségek elképzelése, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással.

A tulajdonságok kiemelése, a tulajdonságok összehasonlítása, a különbségek felismerése.

Megadott szempont szerint összefüggések keresése a látszólag különböző dolgok között.

A tapasztalatok gyűjtése alapján kérdések megfogalmazása.

Az ítélőképesség fejlesztése.

Ember és társadalom

A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk.

A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Az időészlelés fejlesztése saját élményen keresztül, majd pedig, azévtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése.
- Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése. Az egyén és társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, nemzeti társadalom, a világ nemzetei.
- Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése. Az információ forrásainak megkülönböztetése, bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen.
- A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.
- A kommunikációs képességek fejlesztése.

- A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.
- Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
- A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodásfejlesztése.
- Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazása.

Fejlesztési feladatok:

Régen és ma érzékelése, események beazonosítása saját élményből. A saját szerep, a saját feladat, a saját felelősség felismerése. A különböző közösségekben való létezés formáinak, lehetőségeinek ismerete. Ismeretszerzés a szabadság, felelősség, emberi helytállás jelentőségéről. Erkölc és vallás helye, szerepe az egyén és társadalom szempontjából.

Történelmi események okainak és következményeinek elemzése fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett. Költségvetési, gazdálkodási ismeretek a családi költségvetéstől az államháztartásig. A munkavállalás gyakorlata.

Ember és természet

A tanulók ismeretelsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megerősítése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.

E területen szerzett műveltség fontos eszköze az egészséges életmóddal, életvitellel, környezettudatos viselkedéssel kapcsolatos szabályok elsajátításának is.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Figyelem-, emlékezet fejlesztése, a kíváncsiság, az érdeklődés felkeltése.
- Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.
- A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése.
- A saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, viszonyyszavak pontos használata, az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idői és téri változás észlelése, értelmezése.
- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések, probléma felismerés, megoldások keresése.
- Szokások, szokásrendszerek kialakítása.
- A tanulási szokások (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.
- Kísérletek, saját tapasztalat, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

Fejlesztési feladatok

- Anyagok és halmazállapotok megkülönböztetése a hétköznapi élet példáival.
- Az élőlényekkel kapcsolatos fogalmak gazdagítása, csoportokba sorolás, életműködés felfedeztetése konkrét példákon.

Az élőlények érzékelhető jegyeinek megállapítása – összehasonlítások, elvonatkoztatások.

- Tapasztalatok, ismeretek gyűjtése a természet könnyen megfigyelhető és felfogható ciklusaival kapcsolatban; a mindennapok időviszonyai.
- Állandóság és változás felfedezése irányítással, egyszerű példákkal.

- Tájékozódás a közvetlen környezetben, a szűkebb lakóterben, lakóhelyen. Ismeretek a földrajzi környezetről konkrét tapasztalatokból merítve.
- Az élő és élettelen közötti különbség, az életjelenségekhez kötöttség-értelmezés elemi ismeretei.
- Törekvés az ember számára fontos egészségmegőrző szokások elsajátítására: egészséges táplálkozás, tisztálkodás, mozgás.
- A használati tárgyak anyagainak felismerése, az anyagfogalom biztos használata.
- A hétköznapi folyamatokban előforduló energiafajták és energiahordozók bemutatása példák segítségével.
- Egyszerű megfigyeléseken, tapasztalatokon alapuló időjárás-megfigyelés, a változások értelmezése.
- Az élővilágban működő egyensúly szerepének bemutatása az életből vett példákon keresztül.
- Ismeretszerzés saját szervezete működéséről, felépítéséről – megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével.
- A gyakoribb betegségek megelőzése, a gyógyítás mindenki számára elérhető módzatainak ismerete, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismerése, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásainak megismerése.
- Önismeret, önellátás, egészségmegőrzés készségének fejlesztése.
- A háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeinek működtetése, a fizikai ismeretek alkalmazása a működtetés során.
- Felismertetni a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat.
- A háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályok megismerése.
- Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

Földünk és környezetünk

A mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit.

Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztése, a specifikumokra figyelve történik – a rehabilitációs, rehabilitációs célokat, feladatokat hordozva.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai

- A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma-felismerés, ok-okozat összefüggés megértésének képessége.
- A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és térképösszefüggéseinek felismerése.
- Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódásbiztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
- Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
- Az idő észlelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
- Kommunikációs képességek – kérdezni tudás, szakkifejezések használata.

- Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozókhasználata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

Fejlesztési feladatok

- Ismeretszerzés, tanulás - a földrajzi környezetben történő eligazodásképességének fejlesztése, információk szerzése, kezelése.
- Tájékozódás a földrajzi térben és időben.
- Tájékozódás földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban.
- Tájékozottság a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban.
- A hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása.
- Tájékozottság a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben – a természet-földrajzi övezetesség társadalmi-gazdasági életben való megnyilvánulásainak felismertetése példákon keresztül.
- A világgazdaság működésének a napi életünkre gyakorolt hatásai példák segítségével.

Művészetek

Az iskolai nevelés, oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb megismerést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széleskörű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a differenciális megvalósítására.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.
- Képzelet, kifejezőkészség, kreativitás, fejlesztése.
- Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.
- A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.
- Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
- A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
- A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.
- A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.
- Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.
- Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása.
- Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

Fejlesztési feladatok

- Téri helyzetek leírása szóban, megjelenítése szabadkézi rajzban.
- Egyszerű közlő ábrák értelmezése.
- A kezdeményező, az alkotó magatartás kialakítása, fejlesztése.
- Változatos technikák alkalmazása az önkifejezésben, az alkotásban.
- Az egyéni ízlés, stílus érvényesítése a saját tárgy készítésében.

- A művészi alkotásokban megismert konfliktusok értelmezésével atoleráns, másokkal szemben empátikus személyiség kialakításának segítése.
- Zenei képesség fejlesztése (írás-olvasás, énekhang, zenei memória, fantázia)

Az életvezetés során adódó krízishelyzetek humánus kezelését szolgáló képességek fejlesztése.

Informatika

A műveltségi terület – igazodva az informális társadalmi elvárásokhoz – középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és készségfejlesztést állítja.

A mindennapi élet szerves részeként jelenlévő informatikai ismeretek, illetve az informatikai ismerethordozók használatának készsége, az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel céljából is kiemelkedő jelentőségű. A tanulóinknak képessé kell válniuk az informatika eszközszerének alapvető használatára.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Érzékszervi megismerések.
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása.
- Szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése.
- Csoportosítások, következtetések.
- Algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- A gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség fejlesztése.
- A figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése.
- Felismerő, rendszerező képesség, szerialitás fejlesztése.– Analízis, szintézis.

Fejlesztési feladatok

A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel, később önállóan is.

- A hálózat eszközként való használata ismeretek gyűjtéséhez, kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához.
- Gyakorlati problémák megoldása a dokumentumok készítésével.
- Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuknak megtanulása, szokások kialakítása.

Életvitel és gyakorlat

A tanuló egyediségének, megváltozott tulajdonság-együttesének figyelembevételével hozzájárul a cselekvési, a szociális, a kommunikációs kompetenciák kialakításához. A sérülés-specifikus jegyek figyelembevételével épít a NAT ezen műveltségi területen megfogalmazott alapelveire, kiemelt fejlesztési területeire, fő témaköreire, feladataira.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs /rehabilitációs feladatai

- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák, felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.
- A probléma felismerő, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
- A cselekvőképesség fejlesztése, önellátás, környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.

- Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akarati mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebeségének és ütemének alakítása.
- A munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartáscéltudatos fejlesztése.
- A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása. – Szociális képességek fejlesztése.

Fejlesztési feladatok

- A saját élményen, tapasztalaton alapuló egészségmegővő problémakörének felismerése, személyes lehetőség és szerep az életvezetésben, az egészség megővésében, életvezetési problémák felismerése a családi környezetben, a testi-lelki-szociális egészség megőrzésében.
- Tapasztaltszerzés a mesterséges környezetről, szabálykövető magatartás a mesterséges környezetben, anyagok, formák, egyszerű szerkezetek megfigyelése, az anyagalakító tevékenység műveletei.
- Gazdálkodás az anyaggal, energiával, a munkával és az idővel.
- Az egyéni tulajdonságok és eredményesség összefüggései a tervezés, szervezés, kivitelezés során.
- Önértékelő-, ítélőképesség, az individuális különbségek megfogalmazása.
- A napi ismétlődő háztartási feladatok felismerése, tevékenységekon- és környezetellátásban, gyakorlottság az egyszerűbb háztartási munkában, szerszámok, gépek használatában, a szolgáltatások igénybevételében.
- Tapasztaltszerzés a jövedelem beosztásában, tudatosság a takarékoskásban.
- Érzékenység a közvetlen környezet, a lakás formai, esztétikai világában, az otthon nyugalmanak, mint értéknek, örömforrásnak elfogadása, szükségletek és lehetőségek felismertetése egyéni sajátosságok szerint.
- A minőség, a tudatos fogyasztás ismeretei, reklámok értelmezése, szelektálás, viszonyulás.
- Az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlődése, tapasztalatok a legfontosabb pályákról, a hozzájuk vezető utakról, lehetőségekről, valóság és a vágyak valamint a realitások összehangolása.

Testnevelés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében gyakori a helytelen testtartás, mozgásos ügyetlenség, a diszharmonikus, az inkoordinált mozgás. A tanulók egy részénél mozgásfogyatékoság nehezíti a cselekvéses tanulást, aktív mozgástevékenységet. Mindezek szükségessé teszik, hogy az általános testnevelés körét kibővítve, a gyógypedagógia és ezen belül a szomatopedagógia eszközrendszere segítse eljuttatni a tanulókat a rendszeres testedzés, a mozgásos játéktevékenység öröméhez, a mozgásbiztonsághoz.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkézséget, bátorítson mozgásos feladatok, gyakorlatok elvégzésére.
- Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömére.
- Fejlessze a mozgásos alaptéchnikák elsajátításának képességét, akitartást, az állóképességet. Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.

- A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonysszavak felfogása, használata, a téri biztonság erősítése.
- A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
- A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, afelelős magatartás beláttatása.
- Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

Fejlesztési feladatok

- Az erő, az állóképesség, a gyorsaság, az ügyesség növelése.
- Koordinációs képesség, mozgástanulási képesség, mozgásszabályozó képesség, mozgásalkalmazkodó képesség, egyensúlyozó képesség, ritmusképesség, reakciók, téri tájékozódó képesség fejlesztése. – Jellemtulajdonságok – akarat, bátorság – fejlesztése.
- A megosztott figyelem képességének automatizálása.
- Helyzetfelismerő képesség fejlesztése.
- Tartásjavító és korrigáló gyakorlatok, prevenciós és rehabilitációs feladatok, sporteszközök alkalmazásával is.
- Önállóan végezhető mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok.

8.13. A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az enyhén értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A fogyatékból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola sajátos nevelési igényű tanulóira irányuló helyi tantervnek részeként működnek. Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli (vagy diákotthoni, kollégiumi) programokba.

A gyógypedagógus, a terapeuta – esetenként más szakember véleményének figyelembevételével – készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló sajátos nevelési igényeire, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

8.14. A halmozottan sérült enyhén értelmi fogyatékos tanulók oktatása

Az enyhén értelmi fogyatékosokhoz sok esetben társul más fogyatékosági típus is. A halmozottan sérült enyhén értelmi fogyatékosok oktatásában, nevelésében elsődleges szempont a társuló fogyatékosokra vonatkozó Irányelvek figyelembe vételével készített egyéni fejlesztési

tési terv összeállítása más szakirányú gyógypedagógus, terapeuta, gyógypedagógiai tanár javaslatának kikérésével.

Kiemelt cél a szükséges gyógyászati segédeszközök, speciális fejlesztőeszközök és oktatástechnikai felszerelések balesetmentes és célszerű használatának, megóvásának megtanítása.

9. MINŐSÉG, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS

Az egyes tantárgyak tantervi követelményeit a helyi tantervek tartalmazzák.

A célnyelvi tantárgytanítás során az értékelés alapja minden tárgy esetében a tantárgyi tudás.

A 2. évfolyam szöveges értékelése:

A nyelvi megformálás szintje nem befolyásolhatja a tantárgyi osztályzatot. A tanulók angol nyelvi szintjének értékelésére az angol tantárgy keretében kerül sor. Az egyéni angol nyelvi fejlődés mérésére minden évben bemeneti és kimeneti tesztet íratunk 4. osztálytól kezdődően. 1-3. osztályig szóban mérjük az angol tantárgyi tudást.

Az idegen nyelv esetében 2. osztály második félévétől az alábbi értékelést alkalmazzuk:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-39 %	elégtelen (1)
40-59 %	elégséges (2)
60-74 %	közepes (3)
75-90 %	jó (4)
91-100 %	jeles (5)

Tevékenység	Értékelés
Órai aktivitás	Kiváló jó változó nem megfelelő
Önálló munkavégzés	Példás kitartó jó változó
Kommunikációs készség	Kiváló jó változó gyenge
Írásbeli készség	Kiváló jó változó gyenge
Hangok ejtése	Pontos 1-2 hiba több hiba cseréli a hangokat
Feladatok megoldása	Önállóan kis segítséggel segítséggel lassú
Tanult szavak, kifejezések ismerete	Biztos bizonytalan gyenge
Tanult mondókák, dalok ismerete	Biztos bizonytalan gyenge

10. KAPCSOLATOK

Felvettük és felvesszük a kapcsolatot más, az interkulturális pedagógiai rendszer szerint dolgozó oktatási intézményekkel tapasztalatcsere céljából. Belépünk a Kétnyelvű Iskoláért Egyesület tagjai közé, mely szakmai érdekvédelmet lát el, segíti tagintézményei körében az információ áramlását, a szakmai együttműködést. Az Erasmus programba pályázatok segítségével kapcsolódunk, a bekapcsolódó iskolák programjaiban részt veszünk, mely lehetőséget teremt az idegen nyelv nyelvterületen történő gyakorlásához. Tarjuk a kapcsolatot a sport célú szervezetekkel, intézményekkel, az iskolai egészségnapon segítségünkre lévő EFI-tel.

11. NYILVÁNOSSÁG

A szülői értekezletek lehetőséget jelentenek a projekt bemutatására. A foglalkozások nyitottak, a szülők személyesen is meggyőződhetnek a két tannyelvű oktatás hasznosságáról. Az óvodák a gyermek tankötelezettségének megkezdése előtt tájékoztatók keretében értesülnek. Szakmai tanácskozások alkalmával, a középfokú intézményekkel is megismertetjük a programot. A helyi televízióban, újságban megjelentetjük a program értékelését. Az Internet nyújtotta lehetőségekkel élve a program lényegét, elért eredményeit széles körbe eljuttatjuk. Iskolánk honlapján megjelentetjük a két tannyelvűséget.

12. ZÁRÓ DOKUMENTUMOK

12.12. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGE, FELÜLVIZSGÁLATA

A pedagógiai program érvényességi ideje:

Bevezetése felmenő rendszerben 2017. szeptember 1-jétől történik.

Módosításra javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközösségei;
- a szülők iskolai közössége;
- az iskola fenntartója.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá a fenntartó egyetértésével.

12.13. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál,
- az iskola igazgatójánál,
- az iskola nevelői szobájában,
- az iskola honlapján,
- a községi könyvtárban.

13. LEGITIMÁCIÓ